II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

SPRENDIMAI

KOMISIJOS SPRENDIMAS (ES) 2020/348

2019 m. spalio 24 d.

dėl pagalbos schemos SA.35980 – 2019/C Jungtinė Karalystė – elektros energijos rinkos reforma. Pajėgumų mechanizmas

(pranešta dokumentu Nr. C(2019) 7610)

(Tekstas autentiškas tik anglų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač į jo 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

pagal pirmiau nurodytus straipsnius ([1]) paprašiusi suinteresuotąsias šalis pateikti pastabų ir atsižvelgdama į jų pastabas, kadangi:

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1. PROCEDŪRA

(1) Po susirašinėjimo prieš skelbiant pranešimą 2014 m. birželio 23 d. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį pranešė Komisijai apie siūlomą priemonę, skirtą pajėgumų teikėjams remti Didžiosios Britanijos elektros energijos rinkoje ([2]). Šiame sprendime ta priemonė vadinama priemone.

(2) 2014 m. liepos 23 d. Komisija nusprendė neprieštarauti pagalbos schemai, kuria nustatoma priemonė, remdamasi tuo, kad schema atitinka Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą ir todėl yra suderinama su vidaus rinka ([3]) (toliau – 2014 m. sprendimas).

(3) Pirmasis pajėgumų pirkimo, kuriam skirta priemonė (toliau – pajėgumų pirkimas arba pajėgumų pirkimo mechanizmas), aukcionas įvyko 2014 m. gruodžio 16–18 d. Aukcionas buvo skirtas pajėgumams teikti po ketverių metų, t. y. 2018 m.

(4) 2018 m. lapkričio 15 d. Sprendimu *Tempus Energy ir Tempus Energy Technology/Komisija*, T-793/14, Europos Sąjungos Bendrasis Teismas panaikino 2014 m. sprendimą (toliau – Bendrojo Teismo sprendimas). Bendrasis Teismas nusprendė, kad, atsižvelgiant į išankstinio pranešimo etapo trukmę ir aplinkybes, taip pat į tai, kad Komisija per preliminarų tyrimo etapą neatliko tinkamo tam tikrų pajėgumo pirkimo aspektų tyrimo, konkrečiau kalbant, reguliavimo apkrova vaidmens ir vertinimo tyrimo taikant pajėgumų mechanizmą, apie kurį pranešta, Komisijai turėjo kilti abejonių dėl priemonės suderinamumo su vidaus rinka. Dėl šių abejonių turėjo būti pradėta Sutarties 108 straipsnio 2 dalyje numatyta procedūra, suteikiant galimybę suinteresuotosioms šalims pateikti pastabas ir atitinkamą informaciją Komisijai, kad ji geriau galėtų įvertinti pajėgumų pirkimo suderinamumą su vidaus rinka.

([1]) OL C 109, 2019 3 22, p. 3.
([2]) Siūloma priemonė netaikoma Šiaurės Airijai, nes joje veikia atskiri susitarimai dėl elektros energijos rinkos.
([3]) 2014 m. liepos 23 d. Komisijos sprendimas neprieštarauti Jungtinės Karalystės siūlomai pagalbos schemai, skirtai pajėgumams pirkti (valstybės pagalba SA.35980 (2014/N-2) (OL C 348, 2014 10 3, p. 5).

(5) 2018 m. gruodžio 20 d. iš Jungtinės Karalystės gauta papildomos informacijos.

(6) 2019 m. sausio 25 d. Komisija apskundė Bendrojo Teismo sprendimą (byla C-57/19). Kadangi skundas neturi stabdomojo poveikio, siekdama vykdyti Bendrojo Teismo sprendimą, Komisija iš naujo įvertino pajėgumų pirkimą.

(7) Atlikusi pakartotinį vertinimą, 2019 m. vasario 21 d. raštu Komisija pranešė Jungtinei Karalystei apie savo sprendimą dėl šios priemonės pradėti procedūrą pagal Sutarties 108 straipsnio 2 dalį.

(8) Komisijos sprendimas pradėti procedūrą (toliau – sprendimas pradėti procedūrą) paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ([4]). Komisija paragino suinteresuotąsias šalis pateikti pastabų.

(9) 2019 m. balandžio 12 d. raštu Jungtinė Karalystė pateikė Komisijai savo pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą. Komisija gavo 35 suinteresuotųjų šalių pastabas. Ji perdavė šias pastabas Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms ir joms buvo suteikta galimybė atsakyti į tas pastabas. Komisija gavo Jungtinės Karalystės atsakymą 2019 m. birželio 7 d., 2019 m. liepos 19 d. ir 2019 m. rugsėjo 12 d. raštais.

(10) 2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė pranešė apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos pagal Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 50 straipsnį. Pagal ES sutarties 50 straipsnio 3 dalį, jeigu Europos Vadovų Taryba, susitarusi su išstojančia valstybe nare, vieningai nenusprendžia pratęsti termino, Sutartys tai valstybei nustoja būti taikomos nuo susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo dienos arba, jeigu tokio susitarimo nėra, praėjus dvejiems metams po to, kai gaunamas pranešimas. Terminas pratęstas du kartus, o paskutinį kartą tai padaryta Europos Vadovų Tarybos sprendimu (ES) 2019/584 ([5]) iki 2019 m. spalio 31 d.

(11) 2019 m. sausio 11 d. Sprendimu (ES) 2019/274 ([6]) Taryba suteikė įgaliojimus pasirašyti 2018 m. lapkričio 14 d. derybininkų lygmeniu sutartą Susitarimą dėl išstojimo. 2019 m. spalio 17 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino patikslintą derybininkų lygmeniu sutartą Susitarimą dėl išstojimo. Spalio 21 d. Taryba, gavusi Komisijos pasiūlymą ([7]), iš dalies pakeitė Sprendimą (ES) 2019/274, kad būtų suteikti įgaliojimai pasirašyti patikslintą Susitarimą. Sąjunga patvirtino, kad yra pasirengusi nedelsdama pasirašyti ir sudaryti Susitarimą dėl išstojimo, jei Jungtinės Karalystės Parlamentas jį patvirtins. Susitarimo dėl išstojimo ketvirtoje dalyje numatomas pereinamasis laikotarpis, kuris prasideda Susitarimo įsigaliojimo dieną ir per kurį Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje toliau taikoma Sąjungos teisė, kaip nustatyta Susitarime;

(12) Bet kokiu atveju šis sprendimas taikomas tik tol, kol Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma Sąjungos teisė.

2. **IŠSAMUS PRIEMONĖS APRAŠYMAS**

2.1. **Priemonės apžvalga**

(13) Remiantis 2014 m. Jungtinės Karalystės atliktais apskaičiavimais, maždaug 2017–2018 m. Didžiosios Britanijos elektros energijos rinka pasieks kritinį generacijos adekvatumo lygį. Todėl Jungtinė Karalystė parengė pajėgumų pirkimo priemonę, pagal kurią sistemos operatorius organizuoja centralizuotai valdomus aukcionus, kuriuose įsigyja pajėgumų, reikalingų generacijos adekvatumui užtikrinti.

(14) Pagal priemonę organizuojamuose aukcionuose iš pradžių galėjo dalyvauti esami ir nauji elektros energijos gamintojai, reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai ir saugyklų operatoriai. Jungiamųjų linijų operatoriams leista dalyvauti nuo antrojo aukciono 2015 m.

([4]) Žr. 1 išnašą.

([5]) 2019 m. balandžio 11 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimas (ES) 2019/584, priimtas susitarus su Jungtine Karalyste, kuriuo pratęsiamas terminas pagal ES sutarties 50 straipsnio 3 dalį (OL L 101, 2019 4 11, p. 1).

([6]) 2019 m. sausio 11 d. Tarybos sprendimas (ES) 2019/274 dėl Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos pasirašymo Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos vardu (OL L 47 I, 2019 2 19, p. 1).

([7]) Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas (ES) 2019/274 dėl Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos pasirašymo Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos vardu (2019 m. spalio 18 d. COM(2019) 880 *final*).

(15) Su aukcionus laimėjusiais dalyviais sudaromi susitarimai dėl pajėgumų, pagal kuriuos jiems bus nuolat mokama susitarimo dėl pajėgumų galiojimo laikotarpiu mainais už įsipareigojimą tiekti elektros energiją sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis, jeigu to pareikalautų sistemos operatorius. Piniginės nuobaudos taikomos, jeigu pajėgumų teikėjas nepatiekia reikiamo energijos kiekio pagal savo įsipareigojimą dėl pajėgumų. Priemonė finansuojama iš rinkliavos, kurią moka elektros energijos tiekėjai.

(16) Pirmasis aukcionas surengtas 2014 m. dėl pajėgumų, kurie būtų teikiami 2018 m. Vėliau buvo surengti dar trys aukcionai (2015, 2016 ir 2017 m.) dėl pajėgumų po ketverių metų (toliau – aukcionai T-4), vienas aukcionas dėl pajėgumų po vienų metų (toliau – aukcionas T-1) (2017 m.) ir du pereinamojo laikotarpio aukcionai (toliau – PLA) (2016 ir 2017 m.).

(17) Jungtinė Karalystė sustabdė priemonės taikymą 2018 m. lapkričio 15 d., Bendrajam Teismui priėmus 4 konstatuojamojoje dalyje nurodytą sprendimą (jis šiuo metu apskųstas). Jungtinė Karalystė patvirtino, kad pirkti pajėgumams aukcionuose nebebus teikiama jokia papildoma pagalba ir kad mokėjimai už pagalbą, suteiktą per ankstesnius aukcionus, buvo sustabdyti, kol Komisija priims sprendimą patvirtinti priemonę.

(18) Vis dėlto, Bendrajam Teismui priėmus sprendimą, Jungtinė Karalystė taikė šias priemones:

a) 2019 m. birželio mėn. įvyko pakaitinis papildomas aukcionas T-1 dėl pajėgumų teikimo 2019–2020 m., o jam pasibaigus buvo sudaryti sąlyginiai susitarimai dėl pajėgumų, kurie įsigaliotų leidus teikti valstybės pagalbą ir įvykdžius būtinus procedūros etapus, numatytus teisės aktuose, kuriais buvo sukurtas pajėgumų pirkimo mechanizmas;

b) buvo reikalaujama laikytis ankstesniuose aukcionuose sudarytų susitarimų dėl pajėgumų, kad priėmus palankų sprendimą dėl valstybės pagalbos pajėgumų teikėjams, kurie sustabdymo laikotarpiu įvykdė savo įsipareigojimus, būtų galima atlikti atidėtus mokėjimus už pajėgumus;

c) elektros energijos tiekėjai sustabdymo laikotarpiu ir toliau turėjo perkelti rinkliavą vartotojams siekdami užtikrinti, kad galėtų greitai padengti visas neapmokėtas tiekėjų išlaidas sustabdymo laikotarpiu, jeigu bus leista teikti valstybės pagalbą, ir

d) 2019 m. liepos 22 d. pradėtos išankstinės atrankos procedūros, skirtos aukcionui T-1 (2020–2021 tiekimo metai), aukcionui T-3 (2022–2023 tiekimo metai) ir aukcionui T-4 (2023–2024 tiekimo metai), kurių kiekvienas turėjo įvykti per pirmą 2020 m. ketvirtį.

2.2. **Teisinis pagrindas ir valdymo susitarimai**

(19) Teisinis priemonės pagrindas yra Jungtinės Karalystės 2013 m. Energetikos įstatymas. Priemonės įgyvendinimas reglamentuojamas antrinės teisės aktais – 2014 m. Elektros energijos pajėgumų reglamentu, 2014 m. Elektros energijos pajėgumų (mokėjimai tiekėjams ir pan.) reglamentu ir Pajėgumų pirkimo taisyklėmis.

(20) Jungtinė Karalystė reguliariai peržiūri pajėgumų pirkimo mechanizmą, atsižvelgdama į atsiliepimus, gautus po kiekvieno aukciono. Ji taip pat surengė keletą viešų konsultacijų, siekdama laipsniškai tobulinti aspektus, kuriais reglamentuojamos tam tikros konkrečios schemos ypatybės. Energetikos reguliavimo institucija („Ofgem“) taip pat kasmet renka suinteresuotųjų šalių nuomonę apie galimus schemos veikimo ir administracinių savybių pokyčius ir tikslina taisykles. Be to, kas penkerius metus planuojama atlikti oficialesnę ir išsamesnę peržiūrą, kurioje dalyvautų ir Vyriausybė, ir „Ofgem“, siekiant įvertinti, kokiu mastu pajėgumų pirkimu veiksmingai įgyvendinami iškelti tikslai, o mechanizmas išlieka veiksmingiausia intervencijos forma siekiant šių tikslų. Vienas iš tikslų yra rinkos nepakankamumo priežasčių nagrinėjimas. Iš esmės peržiūrą sudaro šie du etapai:

a) „Ofgem“ atlieka pajėgumų pirkimo struktūros sričių, kurios įtrauktos į Pajėgumų pirkimo taisykles, penkerių metų apžvalgas, kuriose nagrinėjamas sistemos veiksmingumas ir tai, ar jo esamos priemonės atitinka savo paskirtį, ir

b) Vyriausybė vertina pajėgumų pirkimą ir jo tikslus iš aukštesnio lygmens perspektyvos ir nagrinėja klausimą, ar pajėgumų pirkimas vis dar reikalingas ateityje, ar jo reikėtų palaipsniui atsisakyti, ir kokiu mastu pajėgumų pirkimo tikslai galėtų būti pasiekti tokiu būdu, kuris reikalauja mažiau reguliavimo. Peržiūra atliekama remiantis metiniu Vyriausybės vidaus svarstymu, ar rengti pajėgumų pirkimo aukcioną, taip pat „Ofgem“ pirmojo etapo peržiūros išvadomis. Šio peržiūros proceso metu Vyriausybė rengia viešas konsultacijas.

(21) Jungtinės Karalystės Vyriausybė inicijavo pirmąjį penkerių metų peržiūros procesą, 2018 m. rugpjūčio mėn. paskelbdama kvietimą teikti informaciją ir tokiu būdu ragindama aukštu lygmeniu teikti nuomones ir faktus, ar yra tolesnis pajėgumų pirkimo poreikis, ir nustatyti prioritetines sritis, kuriose reikėtų atlikti pakeitimų. 2018 m. rugsėjo mėn. „Ofgem“ paskelbė atvirą laišką, prašydama pateikti nuomones ir faktus, ar taisyklės ir toliau atitinka jų tikslus. Jungtinės Karalystės Vyriausybės penkerių metų peržiūros galutinė ataskaita paskelbta 2019 m. liepos 22 d. ([8]), o „Ofgem“ galutinė ataskaita – 2019 m. liepos 31 d. ([9]) Be to, 2019 m. rugpjūčio 22 d. Jungtinės Karalystės Bendruomenių Rūmų Mokslo ir technologijų komitetas paskelbė ataskaitą, kurioje, be kitų temų, minimas ir Didžiosios Britanijos pajėgumų pirkimo mechanizmas ([10]).

(22) Priemonę įgyvendina Jungtinės Karalystės Vyriausybė, „Ofgem“, tiekimo įstaiga (bendrovė „National Grid“), atsiskaitymo įstaiga (nauja įstaiga, įsteigta pagal 2013 m. Energetikos įstatymą, kurios veiklai vadovauja ir priežiūrą vykdo Vyriausybė) ir atsiskaitymo paslaugos teikėjas (bendrovė „Elexon“). Toliau pateikiamas glaustas aukšto lygmens jų funkcijų ir atsakomybės aprašymas.

(23) Jungtinės Karalystės Vyriausybė yra atsakinga už strateginę pajėgumų pirkimo priežiūrą ir reglamentų, kuriais reglamentuojama schema, pakeitimus bei turi užtikrinti nuolatinę atskaitomybę už pagrindinius pajėgumų pirkimo struktūros aspektus. Reglamentuose numatyti, pavyzdžiui, bendrieji tinkamumo kriterijai, taikomi pajėgumų pirkimo aukcionų dalyviams, sistemos operatoriaus funkcijos vykdant pajėgumų pirkimą ir atsiskaitymo vykdymas.

(24) Jungtinės Karalystės Vyriausybė parengė Pajėgumų pirkimo taisykles, tačiau „Ofgem“ yra atsakinga už jų įgyvendinimą (taisykles keisti gali tiek Jungtinės Karalystės Vyriausybė, tiek „Ofgem“). Pajėgumų pirkimo taisyklėse numatytos techninės išankstinės atrankos ir pajėgumų aukcionų taisyklės ir procedūros, susitarimų dėl pajėgumų turinys ir susitarimus dėl pajėgumų sudariusių subjektų įsipareigojimai. Svarstydama taisyklių pakeitimus, „Ofgem“ turi laikytis reglamentuose ir taisyklėse nustatytų tikslų, kurie užtikrina pajėgumų pirkimo valdymo skaidrumą ir patikimumą. Be to, „Ofgem“ yra atsakinga už pareiškėjų ginčų dėl išankstinės atrankos rezultatų sprendimą.

(25) Sistemos operatorius yra bendrovė „National Grid“. Ji atlieka pajėgumų pirkimo mechanizmo pateikimo funkciją, įskaitant tai, kad: teikia patarimus ministrams dėl tiekimo saugumo perspektyvų ir rekomendacijas, kiek pajėgumų turi būti įsigyta aukcione siekiant laikytis patikimumo standarto; atlieka aukcionų dalyvių išankstinę atranką, administruoja pajėgumų aukcionus ir rengia sutartis (vadinamuosius susitarimus dėl pajėgumų) su aukcionų laimėtojais; rengia ir administruoja naujas pagalbines procedūras, pavyzdžiui, įspėjimus apie pajėgumų pirkimą.

(26) Jungtinės Karalystės Vyriausybė antrinės teisės aktuose nustato sistemos operatoriaus tiekimo funkcijas, kurios yra atitinkami reikalavimai, kurių vykdymą užtikrina „Ofgem“. Taip Vyriausybė įgyja tikrumo dėl to, kas bus patiekta, ir suteikia aiškų pagrindą „Ofgem“ valdyti bendrovės „National Grid“ atliekamą tiekimo funkciją. Techninių ekspertų grupė atlieka nepriklausomą bendrovės „National Grid“ patarimų, susijusių su aukcionuose rekomenduojamu įsigyti pajėgumų kiekiu, tikrinimą.

(27) Jungtinės Karalystės Vyriausybė įkūrė ([11]) pajėgumų pirkimo atsiskaitymo įstaigą (toliau – atsiskaitymo už elektros energiją bendrovė), kuri valdo ir kontroliuoja atsiskaitymo procesą ir mokėjimus, atliekamus pagal susitarimus dėl

([8]) https://www.gov.uk/government/publications/capacity-market-5-year-review-2014-to-2019
([9]) https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/report-our-five-year-review-capacity-market-rules-and-forward-work-plan
([10]) https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmsctech/1454/145402.htm
([11]) 2013 m. Energetikos įstatyme numatyti ministro įgaliojimai priimti reglamentus ir taisykles, kuriais sukuriamas pajėgumų pirkimo mechanizmas. 2013 m. Energetikos įstatymo 28 straipsnio 4 dalies g punkte numatyti ministro įgaliojimai priimti reglamentus dėl atsiskaitymo įstaigos, administruojančios atsiskaitymą už pajėgumus arba pajėgumų paskatas. Reglamentuose, priimtuose sukuriant pajėgumų pirkimo mechanizmą, numatyta ministro pareiga paskirti atsiskaitymo įstaigą (2014 m. Elektros energijos pajėgumų reglamento 80 straipsnis). Vykdydamas šią pareigą, valstybės sekretorius paskyrė atsiskaitymo už elektros energiją bendrovę (AEEB).

pajėgumų ([12]), ir už juos galiausiai atsiskaito. Atsiskaitymo įstaiga yra uždaroji akcinė bendrovė, turinti vienintelį akcininką – Vyriausybę ([13]). Ji nustato savo vidaus valdymą, kad bendrovė galėtų vykdyti savo įsipareigojimus, tačiau Vyriausybė išlaiko bendrą jos kontrolę ([14]).

(28) 2013 m. vasario mėn. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* Jungtinės Karalystės Vyriausybė paskelbė sprendimą perduoti funkcijas bendrovei „Elexon Ltd.“ Bendrovė „Elexon“ veikia kaip atsiskaitymo paslaugų teikėja, atsakinga už mokėjimų už pajėgumus apskaičiavimą ir nustatymą. Bendrovės „Elexon“, kaip atsiskaitymo paslaugų teikėjos, funkcijos yra panašios, tačiau labiau ribotos, nei šiuo metu jai priskiriamos funkcijos pagal Balansavimo ir atsiskaitymų kodeksą. Atsiskaitymo įstaigos ir bendrovės „Elexon“ sudarytoje sutartyje nurodyta informacija apie paslaugą, kuri turi būti teikiama, šios paslaugos kaina ir veiklos stebėsenos tvarka.

2.3. **Pagalbos gavėjai**

2.3.1. *Tinkamumas*

(29) Pajėgumų teikėjai dalyvauja pajėgumų pirkimo mechanizme remiantis pajėgumų pirkimo vienetais (toliau – PPV). PPV lygmeniu pateikiami prašymai dalyvauti išankstinėje atrankoje, sudaromi susitarimai dėl pajėgumų, nurodomi įsipareigojimai, kurie taikomi sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis, ir apskaičiuojamos sankcijos/mokėjimai už perteklinį tiekimą. Dalyvauti gali gamybos pajėgumų teikėjai (tiek esami, tiek nauji), jungiamųjų linijų operatoriai, saugojimo paslaugų teikėjai ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai.

(30) Gamybos vienetai (apibrėžiami atsižvelgiant į elektros energijos tiekimą, autonominio valdymo gebėjimą, grynąją galią, matuojant skaitikliu (-iais), teikiančiu (-iais) pusvalandinius elektros energijos suvartojimo parodymus, sujungimo pajėgumą, viršijantį 2 MW) gali dalyvauti atskirai kaip vienas PPV arba kartu su kitais tinkamais gamybos vienetais toliau nurodytomis sąlygomis:

a) visi vienetai sudaro to paties prekybos vieneto (t. y. elektrinės) dalį, arba

b) visi vienetai yra prijungti prie sistemos tame pačiame ribiniame taške; tai yra tas pats objektas, tačiau jam netaikoma prekybos vieneto koncepcija, arba

c) bendras visų vienetų pajėgumas yra nuo minimalios (2 MW) ribos iki 50 MW (faktiškai integruota gamyba, paskirstyta keliuose objektuose).

(31) Reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų PPV yra apibrėžiami atsižvelgiant į įsipareigojimą sumažinti paklausą. Reguliavimo apkrova paslaugų teikėjas yra apibrėžiamas kaip: i) tiesioginis elektros energijos vartotojas; ii) subjektas, kuriam priklauso elektros energijos vartotojas, arba iii) subjektas, pagal sutartį kontroliuojantis reguliavimo apkrova paslaugų elektros energijos vartotoją. Dėl įsipareigojimo elektros energijos vartotojas turi būti priverstas sumažinti elektros energijos importą (matuojant skaitikliu, teikiančiu pusvalandinius elektros energijos suvartojimo parodymus) ir (arba) eksportuoti vietoje esančiuose gamybos vienetuose, kurie priklauso elektros energijos vartotojui, gaminamą elektros energiją. Reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai gali dalyvauti atskirai kaip vienas PPV arba kartu su kitais. Be to, kiekvienas komponentas turi būti prijungtas prie pusvalandinius parodymus teikiančio skaitiklio, o teikėjo bendri reguliavimo apkrova pajėgumai turi būti nuo 2 iki 50 MW. 1 lentelėje pateikiami reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimo aukcionuose, rengtuose iki 2019 m. liepos mėn., rezultatai.

([12]) Žr. 2014 m. Elektros energijos pajėgumų reglamento 40 straipsnio 1 dalį: „Pajėgumų teikėjas (toliau – C) turi teisę […] gauti iš atsiskaitymų įstaigos pagal šį reglamentą nustatytą pajėgumų mokėjimą už kiekvieną tiekimo metų mėnesį (toliau – mėnuo M) už PPV paskirstytus pajėgumus, kuriuos C tiekė per mėnesį M“.

([13]) Atsiskaitymo už elektros energiją bendrovė (toliau – AEEB) buvo įsteigta 2014 m. kovo mėn. kaip akcinė bendrovė, kurią visiškai valdo ministras, veikdamas kaip jos vienintelis akcininkas. AEEB steigimo liudijimas ir jos steigiamieji dokumentai, įskaitant įstatus, viešai skelbiami adresu https://beta.companieshouse.gov.uk/company/08961281/filing-history?page=2.

([14]) Būdamas vienintelis AEEB akcininkas, ministras išlaiko tam tikrą bendrą kontrolę, imdamasis veiksmų, kurių gali imtis bendrovės akcininkai, pavyzdžiui, priimdamas specialius nutarimus. Be to, prireikus, ministras gali keisti, kaip atsiskaitymo įstaiga vykdo savo funkcijas pajėgumų pirkimo atžvilgiu, naudodamasis 2013 m. Energetikos įstatyme numatytais reglamentų priėmimo įgaliojimais ir keisdamas atsiskaitymo įstaigai taikomus reglamentus. Šiais reglamentų priėmimo įgaliojimais galima naudotis gavus parlamento pritarimą. Pačiomis rimčiausiomis aplinkybėmis ministras gali vienašališkai nutraukti AEEB direktorių valdybos pirmininko paskyrimą, o 2014 m. Elektros energijos pajėgumų reglamento 80 straipsnyje nustatyta, kad ministras gali nutraukti atsiskaitymo įstaigos paskyrimą.

1 lentelė

Reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimo pajėgumų aukcionuose, rengtuose iki 2019 m. liepos mėn., rezultatai

	Aukcionai, kuriuose dalyvauta (MW)	Sudaryta susitarimų (MW)
2014 m. T-4	603	174
2015 m. T-4	673	456
2016 m. T-4	1 798	1 411
2017 m. T-4	2 246	1 206
2018 m. T-4 ([1]) (sustabd.)	2 618	nėra duomenų
2017 m. T-1	1 283	443
2018 m. T-1 (sustabd.)	2 124	nėra duomenų
2019 m. T-1 (sąlyginis)	1 333	203
2015 m. PLA	619	475
2016 m. PLA	373	312

([1]) 2018 m. aukcionai T-1 ir T-4 buvo sustabdyti Bendrajam Teismui priėmus sprendimą byloje T-793/14. Pajėgumai, įrašyti kaip „aukcionai, kuriuose dalyvauta“, yra pajėgumų kiekis, kuris iš pradžių buvo iš anksto atrinktas šiems būsimiems aukcionams (kai kurie gali atsisakyti dalyvauti iki aukciono), žr. teksto nuorodą „sustabd.“

(32) Pajėgumų pirkimo mechanizme negali dalyvauti pajėgumų teikėjai, jau gaunantys paramą pagal kitas priemones. Pajėgumų pirkimo mechanizme negali dalyvauti šie pajėgumų teikėjai:

a) mažai anglies dioksido išskiriantys įrenginiai, gaunantys paramą pagal susitarimus dėl skirtumų arba nedidelio masto supirkimo tarifą;

b) įrenginiai, gaminantys energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių, kurie gauna paramą pagal atsinaujinančiųjų energijos išteklių įsipareigojimą, nebent jie nusprendžia atsisakyti gauti mokėjimus pagal šį įsipareigojimą (jiems leidžiama dalyvauti, kai pasibaigia jų sutartys dėl įsipareigojimo);

c) įrenginiai, kurie skatinami šilumos energiją gaminti iš atsinaujinančiųjų išteklių; taip yra todėl, kad ši paskata buvo sukurta siekiant papildyti atsinaujinančiųjų energijos išteklių įsipareigojimą ir susitarimus dėl skirtumų;

d) įrenginiai, gaunantys finansavimą iš Jungtinės Karalystės anglies dioksido surinkimo ir saugojimo (CCS) komercinimo konkurso, nes CCS skirti susitarimai dėl skirtumų buvo sudaromi siekiant teikti papildomą paramą, kad jie būtų komerciškai gyvybingi;

e) technologijos, gaunančios finansavimą iš ES naujiems rinkos dalyviams skirto rezervo 300, kuriuo siekiama remti naujas mažo anglies dioksido kiekio technologijas, pavyzdžiui, CCS, ir potvynių energiją, nes joms taip pat gali būti teikiama parama pagal susitarimus dėl skirtumų;

f) įrenginiai, su kuriais bendrovė „National Grid“ sudarė 15 metų sutartis dėl trumpalaikio operatyvinio rezervo (toliau – ilgalaikis TOR) dalies sudarymo prieš pat 2010 m. pradinius elektros energijos rinkos reformos (toliau – EERR) politikos pasiūlymus ir kurie nusprendė jų toliau laikytis.

(33) Bendrovėms, kurios dalyvavo Įmonių investicijų schemoje ir Rizikos kapitalo patikos fondo schemose, nėra draudžiama dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme, tačiau atliekamas jų patikrinimas siekiant įsitikinti, kad jos negauna dvigubos subsidijos (siekiant išvengti valstybės pagalbos sumavimo).

(34) Nors tiesioginis užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimas nėra leidžiamas, jungiamųjų linijų operatoriams leidžiama dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme nuo antro 2015 m. įvykusio aukciono kaip PPV – vienodomis sąlygomis su Didžiojoje Britanijoje veikiančiais gamintojais ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjais, kuriems iš esmės taikoma ta pati atlygio ir sankcijų tvarka bei sumažinimo koeficientai, siekiant atspindėti jų indėlį į tiekimo saugumo užtikrinimą ([15]). 2 lentelėje parodytas jungiamųjų linijų PPV (toliau – JL PPV) dalyvavimas iki šiol vykusiuose aukcionuose.

2 lentelė

Jungiamųjų linijų PPV dalyvavimas pajėgumų pirkimo aukcionuose

Aukciono rūšis	T-4				T-1	
Aukciono metai	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m. (sustabd.)	2018 m. (sustabd.)	2019 m. (sąlyg.)
Tiekimo metai	2019–2020	2020–2021	2021–2022	2022–2023	2019–2020	2019–2020
Išankstinę atranką perėjusių jungiamųjų linijų PPV skaičius	3	5	6	8	3	3
Aukcioną laimėjusių jungiamųjų linijų PPV skaičius	2	4	6	nėra duomenų	nėra duomenų	3
Iš jų naujų	0	0	3	nėra duomenų	nėra duomenų	1
Iš jų esamų	2	4	3	nėra duomenų	nėra duomenų	2
Aukcioną laimėjusių jungiamųjų linijų PPV pajėgumai (GW)	1,86	2,34	4,56	nėra duomenų	nėra duomenų	1,025

(35) 2014 m. sprendime buvo leista neįtraukti jungiamųjų tinklų į pirmą aukcioną (2014 m. gruodžio mėn.) dėl šių apribojimų:

a) gebėjimo įsigyti. Reikėjo naujos jungiamųjų linijų indėlio aukcione sumažinimo metodikos. Reikėjo glaudžiau bendradarbiauti su kitomis valstybėmis narėmis vertinant generacijos adekvatumą, kad būtų galima pašalinti galimą pasipelnymą, kai valstybės turėjo skirtingus patikimumo standartus;

b) išankstinės atrankos. Tuo metu tiekimo įstaiga negalėjo savarankiškai atlikti užsienio pajėgumų teikėjo išankstinės atrankos. Būtų reikėję bendradarbiauti su užsienio perdavimo sistemos operatoriais atliekant matavimus ir tikrinimą, siunčiant bandymams ir naudojantis dalijimosi duomenimis platformomis;

c) aukciono. Aukcionuose būtų įmanomas lošimas, jeigu būtų leista dalyvauti užsienio pajėgumų teikėjams. Norint apriboti, kad užsienio pajėgumų kiekis neviršytų jungiamosios linijos sumažintų pajėgumų, būtų reikėję naujos metodikos. Be to, tikėtina, kad kitoje rinkoje būtų buvusi kitokia riba kainų nediktuojantiems dalyviams, o tai reiškia, kad Didžiojoje Britanijoje nustatyta galutinė aukciono kaina galėjo būti netinkama kitos rinkos pajėgumams ir galėjo reikėti zoninio aukciono;

([15]) Sumažinimo koeficientas yra veiksnys, kuris taikomas PPV pajėgumams, pateiktiems pajėgumų aukcione, siekiant nustatyti jo sumažintus pajėgumus. Sumažinimo koeficientai turi būti taikomi visiems pirkti siūlomiems pajėgumams, siekiant koreguoti riziką, kad sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis nebus galima pasinaudoti kai kuriais arba visais pajėgumais. Be to, jungiamųjų linijų atveju ministras nustato sumažinimo koeficientus atskirai kiekvienai jungiamajai linijai, remdamasis techninio patikimumo įvertinimu ir tikėtinų šalies srautų sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis analize.

d) tiekimo. Pareiga tiekti reikalauja, kad gamintojai gamintų elektros energiją, kai gauna 4 valandų pajėgumų pirkimo įspėjimą. Kitoje rinkoje tai galėjo lemti reaktyviosios galios reguliavimą apkrova ir iškraipyti rinką ([16]). Tai nebūtų užtikrinę didesnio tiekimo į Jungtinę Karalystę saugumo pasaulyje, kuriame rinkų susiejimas yra visiškai įgyvendintas, o elektros energijos srautai jau reguliuojami pagal stygiaus kainodarą.

(36) Tik 2014 m., tiesiogiai nedalyvaujant jungiamiesiems tinklams, aukcione perkamų pajėgumų kiekis atspindėjo numatomą jungiamųjų linijų indėlį Didžiosios Britanijos sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis. Pavyzdžiui, jeigu buvo tikimasi, kad Didžiosios Britanijos sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis bus galima importuoti 1 GW, aukcione perkamų pajėgumų kiekis pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą būtų sumažintas 1 GW. Iš pradžių bendrovė „National Grid“, rekomenduodama aukciono T-4 tikslą 2018–2019 tiekimo metams, vertino, kad pajėgumų pirkimo mechanizmui nepriklausančių jungiamųjų linijų indėlis bus nulinis (svyruojantis), tačiau vėliau įvertį pakeitė į grynąjį 2,1 GW indėlį aukcionui T-1.

2.3.2. *Išankstinės atrankos procedūra*

(37) Dalyvavimas pajėgumų pirkimo mechanizme nėra privalomas. Tačiau visi licencijuoti ir tinkami pajėgumų teikėjai turi dalyvauti išankstinės atrankos procedūroje, net jeigu neketina teikti pasiūlymo. Išankstinės atrankos procedūros tikslas yra užtikrinti, kad aukciono dalyviai galės pateikti siūlomus pajėgumus, o sistemos operatorius galės pakoreguoti aukcione perkamų pajėgumų kiekį, atsižvelgdamas į aukcione dalyvauti atsisakiusių teikėjų pajėgumus.

(38) Tinkamiems pajėgumų teikėjams, kurie atsisako dalyvauti pajėgumų aukcione, netaikomos pajėgumų pirkimo sankcijos už pajėgumų nepateikimą, taip pat jie negali gauti mokėjimo už perteklinių pajėgumų pateikimą. Tokie pajėgumų teikėjai gali grįžti į vėlesnius aukcionus ir gali dalyvauti antrinėje rinkoje. Kaip ir netinkamų įrenginių atveju, aukcione perkamas kiekis sumažinamas atsižvelgiant į įrenginių, kurie nedalyvauja aukcione, pajėgumų kiekį.

(39) Siekdamas įsitikinti, kad patikimi pajėgumų teikėjai yra pasirengę tiekimo metams, sistemos operatorius prieš aukcioną vykdo išankstinę atranką, kad patvirtintų visų galimų pajėgumų teikėjų tinkamumą ir pasiūlymų teikimo būseną. Skirtingų pajėgumų teikėjų rūšių išankstinės atrankos reikalavimai skiriasi (pvz., gamybos pajėgumų ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų).

(40) Pareiškėjai, kurie pateikia prašymą dalyvauti išankstinėje atrankoje, turi atitikti ir bendruosius, ir specialiuosius išankstinės atrankos reikalavimus, kurie skiriasi priklausomai nuo to, ar vienetas yra esamas, ar būsimas gamybos vienetas, ar reguliavimo apkrova paslaugų vienetas. Į bendruosius reikalavimus įtraukiama pagrindinė administracinė informacija (kontaktiniai duomenys, licencijos būsena, įmonės struktūra, buvimo vieta ir įvairūs vadovų pareiškimai), o esami gamybos vienetai taip pat turi pateikti savo ankstesnių metų veiklos rezultatų įrodymus. Būsimi vienetai turi pateikti planavimo sutikimo ir prisijungimo susitarimo įrodymus, išsamų statybos planą ir informaciją apie numatomas kapitalo sąnaudas, atsižvelgiant į norimo sudaryti susitarimo dėl pajėgumų trukmę. Jie taip pat turi pateikti kreditinę paramą (t. y. įkaitą arba pasiūlymo užstatą), įrodančią rimtą jų ketinimą dalyvauti aukcione ir iki tiekimo metų pradžios turėti veikiantį vienetą.

(41) Naujų gamybos pajėgumų ir neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai (kitaip nei įrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai ([17])) turi pateikti pasiūlymo užstatą, kuris sudaro 5 000 GBP (maždaug 5 650 EUR) už megavatą dalyvaujant kitų ketverių ir vienų metų aukcionuose ir 500 GBP (maždaug 565 EUR) už megavatą dalyvaujant pereinamojo laikotarpio aukcionuose. Kalbant apie reguliavimo apkrova paslaugų teikėjus, pagal nagrinėjamą priemonę pasiūlymo užstatas prarandamas tik proporcingai reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų nesuteiktam pajėgumų kiekiui, jeigu jie suteikia bent 90 % pajėgumų kiekio, kurį įsipareigojo suteikti. Nors reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai turi galimybę prisijungti prie kelių tinklų, kad pasiektų minimalią 2 MW ribą, reikėtų pažymėti, kad jie privalo sumokėti pasiūlymo užstatą už visus 2 MW, jeigu bent minimali šio kiekio dalis yra neįrodyti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjo pajėgumai. Jungtinės Karalystės teigimu, PPV gali būti įrodytas tik kaip vienas vienetas, įrodytas tą pačią dieną tuo pačiu atsiskaitymo laikotarpiu. Šis reikalavimas įrodyti vieneto buvimą turėtų sumažinti lošimo riziką. Priešingu atveju pareiškėjai galėtų pateikti įrodymus skirtingu metu ir suformuoti vienetą, kuris galėtų būti nepajėgus veikti išvien sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis, ir dėl to galėtų kilti tiekimo saugumo rizika.

([16]) Pareiga teikti pajėgumus (t. y. sankcijų rizika) pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą gali paskatinti užsienio elektrinę parduoti elektros energiją Jungtinėje Karalystėje, o ne savo nacionalinėje rinkoje net mažesnėmis nei jos ribinės sąnaudos. Tai prieštarauja prioritetinei tvarkai, pagal kurią rinkos dalyviai elektros energiją turėtų parduoti tik atsižvelgdami į ribines sąnaudas.

([17]) Įrodyti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų pajėgumai skiriasi nuo neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų pajėgumų tuo, kad jų pajėgumus įrodo reguliavimo apkrova paslaugų bandymo sertifikatas, kurį tam reguliavimo apkrova paslaugų teikėjo PPV išdavė tiekimo įstaiga (bendrovė „National Grid“).

(42) Po 2016 m. kovo mėn. konsultacijų Jungtinės Karalystės Vyriausybė padidino naujų gamybos pajėgumų užstatą, pateikiamą iki aukciono, iki 10 000 GBP/MW, kad būtų visiškai padengta padidėjusio sutarties nutraukimo mokesčio atsakomybė, taip pat būtų padedama išvengti spekuliavimo, reikalaujant didesnių įsipareigojimų prieš aukcioną. Tačiau neįrodytų reguliavimo apkrova pajėgumų užstatas, pateikiamas iki aukciono, toliau sudarė 5 000 GBP/MW, atsižvelgiant į suinteresuotųjų šalių grįžtamąją informaciją, pateiktą konsultacijų metu, kad pajėgumus sutelkiančių reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų išlaidos užsitikrinant kreditorių skolinamas lėšas yra palyginti didesnės.

(43) Sistemos operatorius prieš išankstinę atranką paskelbia konkrečioms technologijoms taikomus sumažinimo koeficientus. Daugelio technologijų kategorijų atveju šie koeficientai yra pagrįsti ankstesniais veiklos rezultatais per septynerius metus ir atitinka vidutinį numatomą įrenginių indėlį sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis pagal konkrečias technologijas. Kai kurioms kategorijoms taikoma kitokia metodika, kai trūksta ankstesnių metų įrodymų arba jie yra mažiau svarbūs prognozuojant būsimus veiklos rezultatus (pvz., jungiamosioms linijoms arba novatoriškoms technologijoms – baterijų saugykloms). Atitinkami koeficientai taikomi visiems tam tikros technologijos įrenginiams, neatsižvelgiant į jų amžių ar būseną. Aukcione laimėję pajėgumų teikėjai gauna mokėjimus (aukciono galutine kaina), kurie yra proporcingi jų sumažinimo koeficientui, padaugintam iš jų sujungimo pajėgumų (kiekio, kurį jų fizinė tinklo jungtis jiems leidžia pateikti į sistemą). Vienas iš sankcijų taikymo tikslų yra suderinti mokėjimų dydį nuo šio numatomo atskirų įrenginių veiklos rezultatų dydžio iki realaus veiklos rezultatų dydžio.

2.4. **Aukciono procesas**

2.4.1. *Aukcione perkamo pajėgumų kiekio nustatymas*

(44) Sprendimas, ar rengti pajėgumų aukcionus, priimamas kasmet ir grindžiamas nepriklausomu elektros energijos pajėgumų vertinimu, kurį atlieka sistemos operatorius. Žvelgdama į 15 metų perspektyvą, bendrovė „National Grid“ vertina tikėtiną būsimų pajėgumų ribų raidą, jungiamųjų tinklų ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų indėlį ir rekomenduoja pajėgumų kiekį, reikalingą ilgalaikiam patikimumo standartui užtikrinti. Tokiu būdu Vyriausybė gali kasmet įvertinti, ar pajėgumų aukcionas yra reikalingas.

(45) Sprendimas, kiek pajėgumų pirkti kiekviename pajėgumų aukcione, yra grindžiamas ilgalaikiu patikimumo standartu. Patikimumo standartas yra objektyvus elektros energijos tiekimo saugumo lygis ir pagrindas nustatant paklausos kreivę prieš kiekvieną pajėgumų aukcioną.

(46) Jungtinė Karalystė pažymi, kad nė viena elektros energijos sistema niekada negali būti 100 % patikima, ir visada esama tam tikro kompromiso tarp papildomų atsarginių pajėgumų suteikimo išlaidų ir pasiekto patikimumo lygio. Patikimumo standarto nustatymas leidžia pasiekti šį kompromisą, nes nustatoma, kada papildomą saugumo naudą nusveria pajėgumų suteikimo išlaidos. Juo siekiama investuotojams ir rinkos dalyviams suteikti aiškumo dėl Vyriausybės ilgalaikių tiekimo saugumo tikslų ir padėti sumažinti vartotojų išlaidas. Juo taip pat siekiama užtikrinti, kad Vyriausybė negalėtų sudaryti sutarčių daugiau nei ekonomiškai efektyvus pajėgumų lygis, nes tai apsaugo nuo per didelio pajėgumų kiekio įsigijimo Didžiojoje Britanijoje.

(47) Jungtinės Karalystės Vyriausybė nustatė ilgalaikį Didžiosios Britanijos elektros energijos rinkos patikimumo standartą, kuris lygus 3 valandų numatomam apkrovos sumažėjimui per metus. Tai reiškia, kad sistemos saugumo lygis 99,97 % Numatomas apkrovos sumažėjimas yra valandų/laikotarpių skaičius per metus, per kurį ilgainiui statistiniu požiūriu tikimasi, kad pasiūla neatitiks paklausos ir kuris atspindi ekonomiškai efektyvų pajėgumų dydį. Patikimumo standartas buvo nustatytas ilgalaikiu pagrindu, tačiau Vyriausybė turės galimybę jį peržiūrėti, jeigu tai pasirodys būtina.

(48) Kiekvienais metais sistemos operatorius nustato, kiek pajėgumų reikia, kad atitiktų patikimumo standartą, ir iki gegužės 30 d. teikia Vyriausybei patarimus elektros energijos pajėgumų ataskaitoje (toliau – EEPA). Rekomendacija dėl pajėgumų, kuriuos reikia įsigyti sudarant sutartis pajėgumų aukcionuose, kad jie atitiktų patikimumo standartą, yra grindžiama bendrovės „National Grid“ atliktu skirtingų elektros energijos paklausos scenarijų ir elektrinių, su kuriomis negalima atsiskaityti už pajėgumus, pvz. išskiriančių mažai anglies dioksido, suteikiamų pajėgumų dydžio vertinimu, todėl pateikiama bendrovės „National Grid“ rekomendacija, ar pajėgumų pirkimu reikia užtikrinti pajėgumus atitinkamiems tiekimo metams ir kokį jų kiekį reikia užtikrinti. Bendrovės „National Grid“ ataskaitą tikrina nepriklausoma techninių ekspertų grupė, kuri Vyriausybei pataria dėl analizės ir rekomendacijų patikimumo.

(49) Sistemos operatorius naudoja įvairius paklausos scenarijus, taip pat jautrumo analizę, kad atsižvelgtų į netikrumą dėl oro sąlygų, įrenginių prieinamumo, jungiamųjų linijų srautų ir integruotos gamybos dydžio. Tada sistemos operatorius atlieka pajėgumų teikėjo, kuris negali dalyvauti aukcione (pavyzdžiui, mažai anglies dioksido išskiriančio įrenginio, kuris gauna kitą paramą), ir pajėgumų tiekėjo, kuris turi galiojančius susitarimus dėl pajėgumų (pvz., tais atvejais, kai pajėgumų teikėjas turi daugiametį susitarimą, apimantį atitinkamus tiekimo metus), užskaitą.

(50) Tuomet sistemos operatorius taiko patikimą optimizavimo metodiką, kuri leidžia sumažinti blogiausią rezultatą pajėgumų kainos ir nepatenkintos paklausos atžvilgiu pagal įvairius scenarijus ir jautrumo analizę. Atliekant modeliavimą gaunami įvairūs vieno įsigytino kiekio variantai ir parengiama rekomendacija.

(51) 2014 m. pranešime Jungtinė Karalystė pateikė 1 pav. pavaizduotą perkamų pajėgumų intervalą, kurio gali prireikti 2018–2030 m. 2 pav. pateikta atnaujinta prognozė nuo 2018 m. gruodžio mėn.

1 pav.

2014 m. planuojamų pirkti pajėgumų įverčiai pagal skirtingus scenarijus (GW)

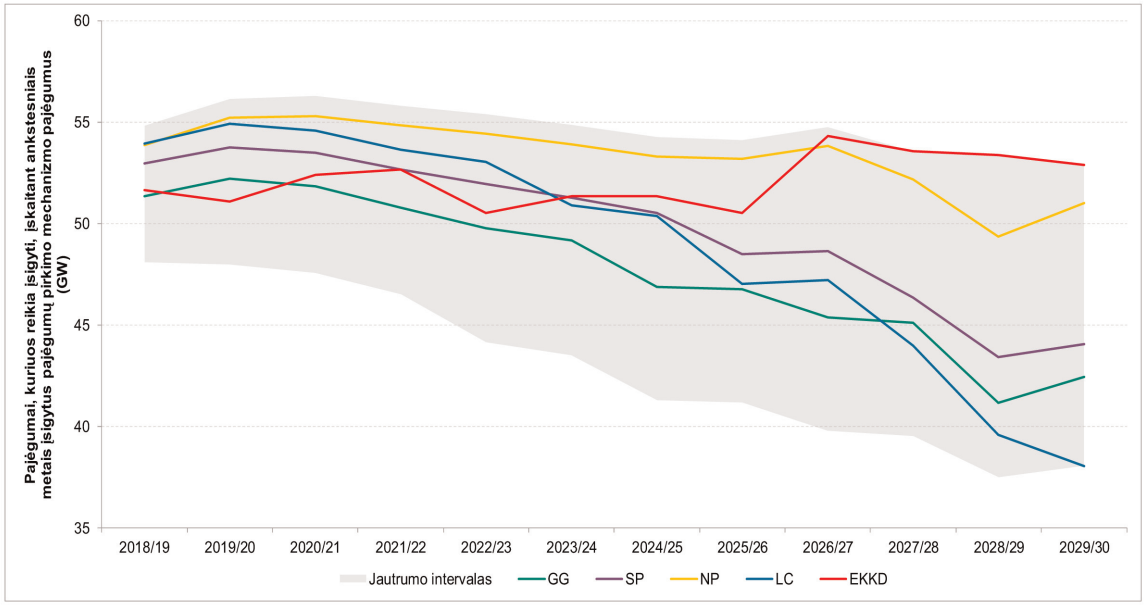

2 pav.

2018 m. planuojamų pirkti pajėgumų įverčiai pagal skirtingus scenarijus (GW)

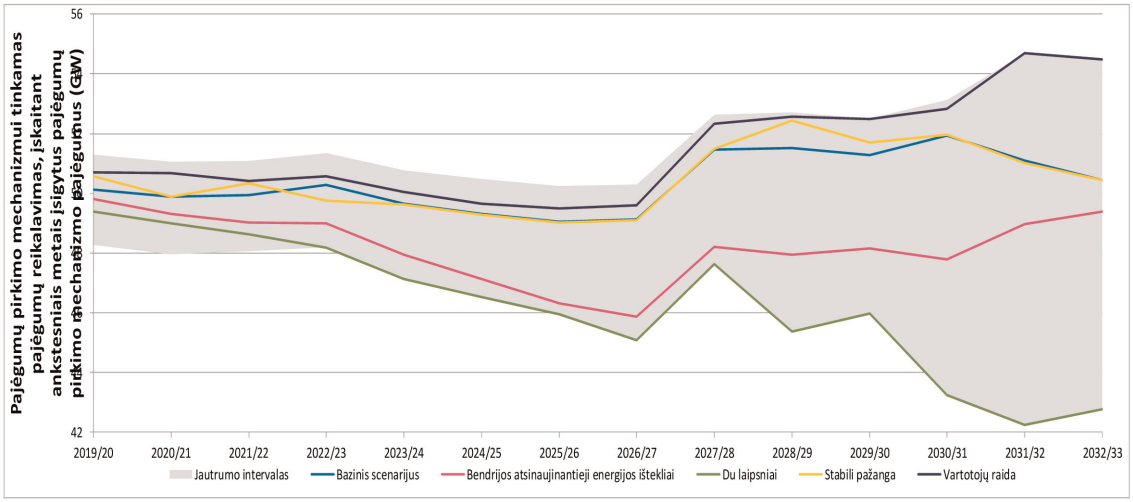

(52) Vyriausybė priima galutinį sprendimą, kiek pajėgumų įsigyti kiekviename aukcione, remdamasi paklausos kreive, kuri parengiama pagal toliau konstatuojamosiose dalyse išdėstytą metodiką.

(53) Paklausos kreivė suteikia Vyriausybei tam tikrą lankstumą nustatant pagal sutartis įsigyjamų pajėgumų kiekį kiekvienais metais, atsižvelgiant į sąnaudas. Nuolydi paklausos kreivė užtikrina patikimumo ir kainos kompromisą, kai tam tikrais metais perkama mažiau pajėgumų, jeigu kaina yra labai didelė. Be to, ji padeda mažinti lošimo riziką, nes nustatoma aukciono kainos viršutinė riba ir užtikrinamas lankstumas įsigyti mažiau pajėgumų, jeigu kaina yra didelė, o abu šie veiksniai mažina galimybes dalyviams didinti kainas pasinaudojant įtaka rinkoje.

(54) Prieš kiekvieną pajėgumų aukcioną Vyriausybė paskelbia paklausos kreivę. Paklausos kreivė parodo ryšį tarp pajėgumų kainos ir pajėgumų dydžio aukcione, kurio reikalauja sistemos operatorius. Kiekviena paklausos kreivė sudaroma atsižvelgiant į tikslinį pajėgumų dydį, kurio reikia norint atitikti sistemos operatoriaus nurodytą patikimumo standartą, ir pagrįstos naujų pajėgumų kainos (naujo dalyvio grynosios kainos arba grynosios NDK) įvertį. Šių tikslinių pajėgumų ir grynosios NDK sankirta nustato vieną paklausos kreivės tašką. 3 pav. pateiktas pajėgumų paklausos kreivės pavyzdys.

3 pav.

Pajėgumų paklausos kreivės pavyzdys

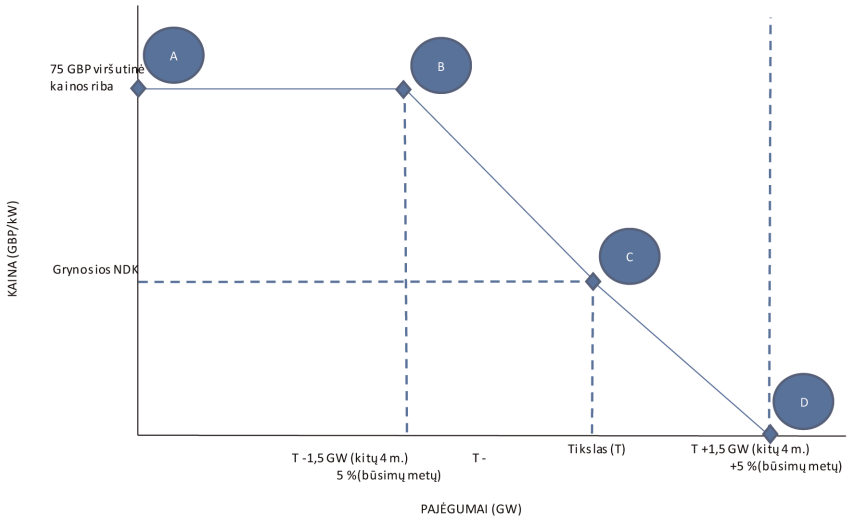

Šaltinis: Jungtinės Karalystės valdžios institucijos.

(55) Grynoji NDK nustatoma atsižvelgiant į numatomą galutinę aukciono pajėgumų kainą ir, prireikus, tikslinama kiekviename aukcione, pavyzdžiui, remiantis naujų pajėgumų naujomis techninėmis sąmatomis ir informacija, gauta ankstesniuose aukcionuose. Naujo dalyvio kaina pagrįsta apskaičiuotomis naujų pajėgumų investicinėmis sąnaudomis, nurodytomis Jungtinės Karalystės valdžios institucijų užsakymu parengtoje ataskaitoje ([18]), darant prielaidą dėl 7,5 % minimalios grąžos ir 25 metų atsipirkimo laikotarpio.

(56) Be tikslinio pajėgumų dydžio ir grynosios NDK kiti pagrindiniai paklausos kreivės parametrai yra: aukciono kainos viršutinė riba (didžiausia kaina, už kurią Vyriausybė yra pasirengusi įsigyti pajėgumų), riba kainas diktuojantiems dalyviams (didžiausia kaina, kuria esami įrenginiai aukcione gali siūlyti pajėgumus ([19])) ir minimalus tiekimo lygis, reikalingas aukcionui surengti (minimalus konkurencijos reikalavimas). Vyriausybė patvirtina galutinius kiekvieno pajėgumų aukciono parametrus prieš pradedant atitinkamą išankstinę atranką.

(57) Aukciono kainos viršutinė riba lemia paklausos kreivės viršutinę dalį, t. y. kainą, už kurią aukcione nebus perkama daugiau pajėgumų. Kainų viršutine riba siekiama apsaugoti Didžiosios Britanijos vartotojus nuo nenumatytų aukciono problemų, pavyzdžiui, nepakankamos konkurencijos ar dalyvių piktnaudžiavimo įtaka rinkoje. Tačiau, Jungtinės Karalystės valdžios institucijų teigimu, nustačius per žemą aukciono kainos viršutinę ribą, dalyviai galėtų

([18]) „Electricity generation cost model. 2013 update of non-renewable technologies“. 2013 m. balandžio mėn. Energetikos ir klimato kaitos departamento užsakymu parengė bendrovė „Parsons Brinckerhoff“. PRIMS numeris: 3512649A.
([19]) Žr. 70 ir 71 konstatuojamąsias dalis.

būti atbaidyti ir sumažinta konkurencija, todėl svarbu, kad kainos viršutinė riba būtų tokio dydžio, kuris skatintų konkurenciją pajėgumų aukcione ir leistų rinkai nustatyti efektyvią naujų pajėgumų kainą, pagrįstą dalyvių rizikos ir galimos grąžos elektros energijos ir pajėgumų rinkose vertinimu. Viršutinės kainos ribos nustatymas priklauso nuo pagrindinio grynosios NDK įverčio neaiškumo vertinimo.

(58) 2014 m. Jungtinės Karalystės Vyriausybė nustatė 75 GBP/kW viršutinę kainos ribą. Jungtinė Karalystė paaiškino, kad ši viršutinė kainos riba yra didesnė už modeliuojant apskaičiuotą aukciono galutinę kainą pagal įvairius patikimus scenarijus, tačiau nėra tokia aukšta, kad įrenginiai galėtų pasinaudoti didele įtaka rinkoje, jeigu aukcione dalyvauja mažai naujų pajėgumų teikėjų. Ja taip pat siekiama užtikrinti, kad naujų pajėgumų teikėjai negalėtų siekti susigrąžinti visų pastoviųjų išlaidų pateikdami pasiūlymą aukcione; jie turėtų bent jau atsižvelgti į energijos rinkos pajamas ir pajėgumų pirkimo mokėjimus pasibaigus pradinės sutarties trukmei, kad projektas būtų perspektyvus.

(59) Vyriausybė taip pat turi dar vieną galimybę prieš aukcioną įsitikinti, ar aukcione yra pakankamai konkurencijos. Šalys, perėjusios išankstinę atranką dalyvauti aukcione, turi įsipareigoti likus dviem savaitėms iki aukciono, jeigu jos pateiks pajėgumų aukcione. Tada Vyriausybė gali peržiūrėti pajėgumų vienetų, kurie dalyvaus aukcione, sąrašą, atsižvelgdama, pavyzdžiui, į siūlomo tiekimo apimtį, technologijų derinį ir siūlomų vienetų nuosavybę, ir gali atšaukti aukcioną, jeigu nėra įsitikinusi, kad procesas būtų pakankamai konkurencingas ir naudingas vartotojams.

2.4.2. *Aukcionų dažnumas ir formatas*

(60) Pajėgumų aukcionas rengiamas kiekvienais metais dėl tiekimo po ketverių metų. Pavyzdžiui, 2014 m. aukcionas buvo dėl tiekimo 2018–2019 m., tiekimo metus skaičiuojant nuo 2018 m. spalio 1 d. iki 2019 m. rugsėjo 30 d. Nuo priemonės įgyvendinimo 2014 m. įvyko keturi kitų ketverių metų aukcionai: 2014, 2015, 2016 ir 2017 m. 2018 m. numatytą kitų ketverių metų aukcioną dėl tiekimo 2022 m. Jungtinė Karalystė sustabdė po to, kai Bendrojo Teismo sprendimu buvo panaikintas 2014 m. Komisijos sprendimas. Siekdamos užtikrinti tiekimą 2022 m., Jungtinės Karalystės valdžios institucijos 2018 m. gruodžio mėn. pareiškė, kad, įgyvendindamos priemonę, apie kurią pranešta, išimties tvarka 2019 m. surengs kitų trejų metų aukcioną (žr. 18 konstatuojamosios dalies d punktą).

(61) Kitas būsimų metų aukcionas vyksta metais, einančiais prieš pat pagrindinio aukciono tiekimo metus. Šio aukciono paklausos kreivės nustatymo procesas yra toks pat, kaip ir pagrindinio (kitų ketverių metų) aukciono – galutinį sprendimą priima Vyriausybė, remdamasi sistemos operatoriaus pateikta analize. Būsimų metų aukcionu užtikrinama, kad bus įsigytas tinkamas pajėgumų kiekis, kai bus tikslesnės paklausos prognozės, ir tai svarbu suteikiant galimybę reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams (kuriems sunku dalyvauti aukcione, vykstančiame likus ketveriems metams iki tiekimo) aktyviai dalyvauti mechanizme. Nuo tada, kai priemonė buvo įgyvendinta 2014 m., 2018 m. pradžioje įvyko vienas būsimų metų aukcionas, skirtas 2018–2019 tiekimo metams ([20]). Kaip nurodyta 18 konstatuojamosios dalies a punkte, 2019 m. birželio mėn. įvyko pakaitinis ir sąlyginis papildomas aukcionas T-1, skirtas 2019–2020 tiekimo metams.

(62) Dalis pajėgumų nepateikiama kitų ketverių metų aukcione ir rezervuojama būsimų metų aukcionui. 2014 ir 2015 m. rezervuotų pajėgumų dydis buvo pagrįstas ekonomiškai efektyvaus reguliavimo apkrova paslaugų teikėjo, galinčio dalyvauti aukcione, kiekio įvertinimu ir šis kiekis buvo paskelbtas viešai, kai buvo paskelbta kitų ketverių metų aukciono paklausos kreivė (2,5 GW). 2016 m. kovo mėn. Jungtinės Karalystės Vyriausybė atliko T-1 rezervui nustatyti taikomos metodikos peržiūrą. Po peržiūros buvo suderinta nauja rezervavimo metodika, grindžiama 95 % patikimumo intervalo taikymu bendrovės „National Grid“ metinių T-4 pajėgumų rekomendacijai, pateiktai EEPA, ir ji taikoma nuo 2016 m. Atlikdama modeliavimą pagal blogiausio atvejo mažiausiai blogą rezultatą EEPA, bendrovė „National Grid“ apskaičiuoja 95 % % patikimumo intervalą, taikomą pajėgumų rekomendacijai. 3 lentelėje nurodytas aukcionams T-1 rezervuotas kiekis.

([20]) Be to, Jungtinėje Karalystėje 2017 m. sausio mėn. buvo surengtas papildomas pajėgumų aukcionas dėl pajėgumų, kurie pagal sutartį bus tiekiami nuo 2017 m. spalio 1 d. iki 2018 m. rugsėjo 30 d. Šis papildomas aukcionas patvirtintas Komisijos sprendimu dėl valstybės pagalbos C(2016) 7757 *final*, SA.44475 (2016/N).

3 lentelė

T-1 rezervuotas kiekis ir T-1 numatyti pirkti pajėgumai

(GW)

Tiekimo metai	Aukcione T-4 planuojamas įsigyti kiekis	T-1 rezervuoti pajėgumai	Aukcione T-1 planuojamas įsigyti kiekis	Aukcione T-1 įsigytas kiekis
2018–2019	48,6	2,5	4,9	5,79
2019–2020 (sąlyginis aukcionas)	44,7	2,5	2,7	3,68
2020–2021	51,7	0,6	nėra duomenų	nėra duomenų
2021–2022	49,2	0,4	nėra duomenų	nėra duomenų

(63) Jeigu paklausa tarp kitų ketverių metų ir būsimų metų aukcionų sumažėja, būsimų metų aukcione parduodamų pajėgumų kiekis sumažinamas. Tačiau, kadangi reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams lengviau patekti į rinką dalyvaujant būsimų metų aukcionuose, 2014 m. Jungtinės Karalystės Vyriausybė įsipareigojo būsimų metų aukcionuose įsigyti ne mažiau kaip 50 % pajėgumų, rezervuotų prieš ketverius metus. Aukcione T-1, skirtame 2018–2019 tiekimo metams, buvo nupirkta daugiau nei dvigubai daugiau pajėgumų, nei rezervuota prieš ketverius metus (4,9 GW, palyginti su iš pradžių numatytais 2,5 GW), o sąlyginiame aukcione T-1, skirtame 2019–2020 tiekimo metams, siekiamas įsigyti kiekis taip pat buvo didesnis nei iš pradžių rezervuoti pajėgumai (2,7 GW, palyginti su 2,5 GW).

(64) Jungtinės Karalystės Vyriausybė tikisi kasmet rengti pajėgumų aukcionus T-4 ir T-1, tačiau tik tada, kai bus baigta išankstinė aukciono atranka, Vyriausybė galės priimti galutinį sprendimą dėl pajėgumų aukciono rengimo.

(65) Jungtinės Karalystės Vyriausybė gali savo nuožiūra atšaukti arba atidėti aukcioną bet kuriam laikui iki pirmojo aukciono etapo pradžios. Jeigu Vyriausybė nusprendžia neatšaukti aukciono, aukcionas vyksta automatiškai. Prasidėjus aukcionui, Vyriausybė gali savo nuožiūra nepripažinti aukciono rezultato tik tuo atveju, jeigu yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad bendrovė „National Grid“, kaip tiekimo įstaiga, nevykdė aukciono pagal reglamentus ir taisykles. Jeigu Vyriausybė nusprendžia neatšaukti aukciono, aukcionas patvirtinamas automatiškai. Prasidėjus aukcionui, Vyriausybė neturi jokių galimybių daryti įtaką jo rezultatams.

(66) Visi pajėgumų pirkimo aukcionai yra „iš viršaus į apačią“ (angl. *descending-clock*), taikant diskriminacinį kainų mechanizmą, kai visiems aukcioną laimėjusiems dalyviams mokama pagal paskutinį kainos pasiūlymą, kuriam buvo pritarta. Aukcionai vykdomi pagal iš anksto nustatytas taisykles. Aukciono pradžioje aukciono rengėjas paskelbia aukštą kainą ir reikalavimus atitinkantys dalyviai pateikia savo pasiūlymus, nurodydami pajėgumų kiekį, kurį jie galėtų tiekti šia kaina. Ši procedūra kartojama kelis kartus iš eilės, laikantis iš anksto nustatyto grafiko, kol nustatoma mažiausia kaina, kai paklausa atitinka pasiūlą. Visiems atrinktiems dalyviams mokama ta pati galutinė kaina (angl. *pay-as-clear model*) Be to, yra įvairių priemonių, skirtų lošimo rizikai mažinti ir veiksmingam rezultatui užtikrinti.

(67) Tikimasi, kad spręsdami, kiek pajėgumų pateikti tam tikra pajėgumų kaina, dalyviai atsižvelgia į galimybę uždirbti pajamų energijos rinkoje. Numatomos teikėjų pajamos iš energijos rinkos skiriasi, priklausomai nuo jų numatomų apkrovos koeficientų, didmeninių kainų bei kuro išlaidų ir išlaidų dėl išmetamo anglies dioksido.

(68) 2014 m. Jungtinė Karalystė vertino atsisakomųjų reguliavimo apkrova paslaugų, gamyba grindžiamų reguliavimo apkrova paslaugų ir integruotos (arba prie skirstomųjų tinklų prijungtos) gamybos (iki 50 MW) pajėgumus kaip besiformuojančius sektorius, kuriems reikalinga papildoma parama, kad galėtų pasirengti konkurencijai pagrindiniuose pajėgumų pirkimo aukcionuose. Todėl 2016 ir 2017 m. buvo surengti du jiems skirti pereinamojo laikotarpio aukcionai (toliau – PLA). Nors pirmame pereinamojo laikotarpio aukcione galėjo dalyvauti visų trijų pirmiau nurodytų kategorijų pajėgumų teikėjai, atsižvelgdama į integruotos (arba prie skirstomųjų tinklų prijungtos) gamybos pajėgumų ir gamyba grindžiamų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų sėkmingą dalyvavimą pirmame PLA aukcione ir 2014 m. ir 2015 m. aukcionuose T-4, Jungtinė Karalystė nusprendė, kad šie dalyviai buvo pakankamai subrendę, kad galėtų sėkmingai konkuruoti pagrindiniuose pajėgumų pirkimo aukcionuose su kitų rūšių pajėgumų teikėjais be papildomos tikslinės paramos. Todėl Jungtinė Karalystė neleido šiems ištekliams dalyvauti antrame (ir paskutiniame) PLA aukcione, kad jame galėtų dalyvauti tik atsisakomųjų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai. Be to, dėl antro PLA Jungtinė Karalystė nurodė nusprendusi patikrinti, ar žemesnė dalyvavimo riba (t. y. 500 kW vietoje 2 MW) galėtų būti visiems dalyviams naudingas ilgalaikės pajėgumų pajėgumo tvarkos pakeitimas. 4 lentelėje pateikti PLA rezultatai.

4 lentelė

Pereinamojo laikotarpio aukcionų susitarimai dėl pajėgumų (sumažintų, MW)

	1-as PLA aukcionas	2-as PLA aukcionas
Prie skirstomųjų tinklų prijungti gamybos pajėgumai	328	nėra duomenų
Visi reguliavimo apkrova paslaugų pajėgumai, iš kurių:	475	312
— Gamyba grindžiami reguliavimo apkrova paslaugų pajėgumai	322	nėra duomenų
— Atsisakomieji reguliavimo apkrova paslaugų pajėgumai: — *Įskaitant < 2 MW pajėgumus*	153 — *nėra duomenų*	312 — *8,5 (sudaro 8 PPV)*
Iš viso	**803**	**312**

(69) 5 lentelėje nurodytas kiekvieno aukciono, vykusio nuo 2014 m., rekomenduojamas įsigyti kiekis, ministro patvirtintas tikslinis kiekis ir aukcionuose T-4 ir T-1 faktiškai įsigytas kiekis.

5 lentelė

Pajėgumų reikalavimai

(GW)

	Bendrovės „National Grid“ rekomenduojamas įsigyti kiekis, nurodytas EEPA	Bendrovės „National Grid“ patikslintas aukcione rekomenduojamas įsigyti kiekis po išankstinės atrankos	Įsigytinas kiekis Ministro patvirtintas tikslinis kiekis	Aukcione įsigytas kiekis
T-4 2014 m.	53,3	48,6	48,6	49,3 [1]
T-4 2015 m.	47,9	44,7	45,4	46,4
T-4 2016 m.	49,7	51,1	51,7	52,4
T-4 2017 m.	50,5	49,2	49,2	50,4
T-1 2017 m.	6,3	4,9	4,9	5,79
T-1 2019 m. (sąlyginis aukcionas)	4,6	4,3 (2018 m. lapkričio mėn.) 2,3 (2019 m. gegužės mėn.)	2,7	3,6

[1] Po nutraukimo nuo 2018 m. vasario mėn. pajėgumai sudaro 47,53 GW.

2.4.3. *Kainų nediktuojantys dalyviai*

(70) Siekiant sumažinti aukcionų įtaką rinkoje, potencialūs pajėgumų teikėjai, perėję išankstinę atranką, yra priskiriami kainų nediktuojantiems dalyviams (kurie negali siūlyti kainos, viršijančios palyginti žemą ribą) arba kainas diktuojantiems dalyviams (kurie tai gali). Esami pajėgumų tiekėjai automatiškai laikomi kainų nediktuojančiais dalyviais. Nauji dalyviai ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai priskiriami kainas diktuojantiems dalyviams ir gali nevaržomai siūlyti kainas iki viršutinės aukciono kainos ribos. Jungtinės Karalystės teigimu, tokiu atskyrimu sustiprinamos dalyvių paskatos siūlyti kainą pagal tikrąją jų pajėgumų vertę ir mažinama rizika, kad esami įrenginiai, patiriantys mažesnes išlaidas, gali stengtis nustatyti aukštą kainą tais metais, kai naujų dalyvių nereikia. Jungtinė Karalystė tvirtina, kad riba kainas diktuojantiems dalyviams turėtų būti tokia, jog ją atitiktų didžioji dalis esamų

įrenginių, tačiau tuo pat metu kaina turėtų būti pakankamai maža, kad būtų sumažinta lošimo rizika. Kainas diktuojantiems dalyviams nustatyta riba sudarė 25 GBP/kW (50 % grynųjų NDK). Ji yra pakankamai aukšta, kad ją atitiktų dauguma esamų įrenginių. Iš 2014 m. Jungtinės Karalystės modeliavimo matyti, ją atitiktų maždaug 80 % esamų įrenginių. Iš 6 lentelės matyti, kad iš tikrųjų maždaug 60 % esamų įrenginių atitiko kainas diktuojančių dalyvių ribą. 25 GBP/kW taip pat yra gerokai mažiau nei tikėtinos naujo dalyvio sąnaudos. Todėl 25 GBP/kW riba kainas diktuojantiems dalyviams taip pat mažina lošimo riziką.

6 lentelė

Esami įrenginiai, kurie nuo 2014 m. atitinka ribą kainas diktuojantiems dalyviams

Aukcionas	Esamas įrenginys, kuris atitinka ribą kainas diktuojantiems dalyviams		
	Pajėgumai (MW)	%	Galutinė kaina (GBP/kw)
2014 m. T-4	25 007	67	19,40
2015 m. T-4	39 286	80	18,00
2016 m. T-4	29 548	56	22,50
2017 m. T-4	31 099	57	8,40
2017 m. T-1	2 306	29 ([1])	6,00
2019 m. T-1 (sąlyg.)	1 758 ([2])	49	0,77

([1]) Didelę esamų pajėgumų teikėjų, kurie aukcione T-1 dalyvauja kaip kainų formuotojai, dalį greičiausiai lemia tai, kad daugelis esamų pajėgumų gaunama iš seniausių, nedidelių įrenginių, kurie aukcionuose T-4 negali įsipareigoti veikti iki pat tiekimo metų.

([2]) Su esamų gamybos pajėgumų teikėjais sudaryti susitarimai dėl pajėgumų. Pasibaigus išankstinei atrankai, 6 803 MW (72 %) buvo laikoma kainų nediktuojančiais dalyviais.

(71) Esamų įrenginių, kurie patiria ypač dideles sąnaudas, operatoriams gali būti leista dalyvauti kaip kainų formuotojams (ir siūlyti kainas, kurios viršija kainų nediktuojantiems dalyviams taikomą ribą), tačiau jie turi pateikti pagrindimą, kodėl reikia didesnio mokėjimo (pvz., valdybos pažymėjimą ir teikėjo valdybai pateiktą verslo planą). Šis pagrindimas turi būti pateiktas „Ofgem“ ir gali būti naudojamas atliekant bet kurį tyrimą dėl piktnaudžiavimo įtaka rinkoje.

(72) Tikėtina, kad visus esamus teikėjus, siūlančius didesnę kainą nei kainas diktuojančių dalyvių riba, bet nesudariusius susitarimo dėl pajėgumų aukcione, tačiau toliau veikiančius tiekimo metais, ištirs „Ofgem“, kuri gali naudotis kartu su kainos nustatymo aukcione pasiūlymu pateikta informacija.

(73) Nauji dalyviai gali nustatyti kainą nepateisindami savo pasiūlymo, tačiau, jeigu būtų manoma, kad jie siekia pasinaudoti įtaka rinkoje, „Ofgem“, atlikdama savo įprastą reikalavimų vykdymo funkciją, taip pat galėtų atlikti tyrimą. Bet kuriuo atveju siūloma kaina negali būti didesnė nei viršutinė riba, nustatyta prieš aukcioną pateiktoje paklausos kreivėje.

2.4.4. *Susitarimų dėl pajėgumų trukmė*

(74) Su aukcioną laimėjusiais pajėgumų teikėjais sudaromas susitarimas dėl pajėgumų galutine kaina. Galimų susitarimų dėl pajėgumų trukmė skiriasi, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos pajėgumų teikėjams.

(75) Daugumos esamų pajėgumų teikėjų susitarimai galioja vienus metus; gamybos pajėgumų teikėjai, kurių kapitalo išlaidos yra didesnės nei pradinė 125 GBP/kW riba (renovuotini įrenginiai), gali sudaryti ne daugiau kaip trejų metų trukmės susitarimus dėl pajėgumų; gamybos pajėgumų teikėjai, kurių kapitalo išlaidos yra didesnės nei pradinė 250 GBP/kW riba (nauji įrenginiai), gali sudaryti ne daugiau kaip 15 metų trukmės susitarimus dėl pajėgumų. Šios ribos peržiūrimos kiekvienais metais ir ilgainiui šiek tiek didėja, pradedant nuo atitinkamai 135 GBP/kW ir 270 GBP/kW 2018 m. gruodžio mėn. Ilgesni nei vienų metų susitarimai su dalyviais sudaromi tik vykstant kitų ketverių metų aukcionui.

(76) Siekiant užtikrinti reguliavimo tikrumą ir skatinti investuotojų pasitikėjimą mechanizmais, pagrindinės susitarimo dėl pajėgumų sąlygos yra išliekamojo galiojimo ([21]) (jeigu ateityje būtų numatytas priešingas reguliavimas, nors kol kas tokių pakeitimų nebuvo padaryta). Šios pagrindinės sąlygos yra:

a) susitarimo trukmė;

b) pajėgumų kaina ir teisė gauti mokėjimą;

c) pajėgumų įsipareigojimas ir sumažinimo dydis;

d) atlikimo orientyrai ir taikomi susitarimo nutraukimo mokesčiai;

e) mažiausia atsakomybė už sankcijas.

(77) Jungtinė Karalystė teigia, kad ilgesnės trukmės sutartimis su naujais dalyviais siekiama padėti skatinti naujų konkurencingą dalyvių atėjimą į rinką. Ilgalaikės sutarties su naujais rinkos dalyviais pasirašymas jiems leidžia mažiausiomis sąnaudomis gauti finansavimą investicijoms. Jungtinė Karalystė mano, kad tai leidžia sumažinti patekimo į rinką kliūtis nepriklausomoms įmonėms, kurios negali finansuoti savo investicijų į naujus pajėgumus iš pajamų iš kitų jų valdomų įrenginių. Todėl skatinant konkurenciją perkant pajėgumus, ilgesnės trukmės sutartimis galima padėti mažinti vartotojų išlaidas elektros energijos ir pajėgumų pirkimo rinkose. Sutarties ilgesniam laikotarpiui pasirašymas taip pat turėtų, Jungtinės Karalystės valdžios institucijų teigimu, sumažinti riziką, kad daug investuojantys arba dideles renovavimo išlaidas patiriantys dalyviai nesiektų visų savo išlaidų susigrąžinti vienų metų susitarimu.

2.5. **Antrinė rinka (prekyba)**

(78) Nuo aukciono iki tiekimo ir tiekimo metais dalyviai gali koreguoti savo poziciją prekiaudami, pvz., prisiimdami didesnį ar mažesnį įsipareigojimą arba surasdami alternatyvių pajėgumų laikiniems trūkumams pašalinti. Antrinėje prekyba yra svarbi priemonė, leidžianti šalims valdyti savo sankcijų riziką dalyvaujant pajėgumų pirkimo mechanizme. Pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą leidžiamos įvairios antrinės prekybos formos: finansinė prekyba, kiekių perskirstymas ir prekyba įsipareigojimais.

2.6. **Tiekimas**

(79) Pajėgumų pirkimo mechanizmas grindžiamas patiektos energijos modeliu: pajėgumų teikėjai privalo tiekti energiją, kai to reikia tiekimo saugumui užtikrinti, t. y. sistemai realiai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis. To nepadarius, jiems gresia sankcijos. Modelyje taip pat numatytas papildomas fizinis pajėgumų išbandymas. Nepavykus įrodyti reikiamo dydžio pajėgumų reikiamu atvejų skaičiumi, mokėjimai už pajėgumus neatliekami, kol pajėgumai bus sėkmingai įrodyti.

2.6.1. *Įsipareigojimas dėl susitarimo dėl pajėgumų*

(80) Pagal įsipareigojimą dėl susitarimo dėl pajėgumų sistemos veikimo nepalankiausiomis sąlygomis atvejai apibrėžiami kaip pusvalandžio atsiskaitymo laikotarpiai, kai bet kurioje sistemos vietoje 15 minučių ar ilgiau vykdomas įtampos reguliavimas arba kontroliuojamas apkrovos mažinimas. Teikėjai privalo patys nustatyti savo atsaką tokiu metu ir vengti pažeisti galiojančias kodeksų ar licencijų sąlygas. Kol kas sistemos operatorius paskelbė tik du pranešimus apie pajėgumų pirkimą – 2016 m. spalio 31 d. ir 2016 m. lapkričio 7 d. Žiema (2018–2019 m.) turėjo būti pirmieji visi priemonės įgyvendinimo metai.

(81) Siekdamas užtikrinti, kad dalyviai galėtų tinkamai valdyti sankcijų riziką, pvz. riziką, kad keli įrenginiai išsijungs vienu metu, sistemos operatorius paskelbė pranešimą apie sistemos veikimą nepalankiausiomis sąlygomis, naudodamas įspėjimą apie pajėgumų pirkimo mechanizmą, kaip numatyta Pajėgumų pirkimo taisyklėse nustatytoje metodikoje (8.4.6) ([22]). Jeigu nebus paskelbtas šis įspėjimas, dėl pajėgumų trūkumo nebus taikomos pajėgumų pirkimo sankcijos arba mokėjimai už perteklinį patiekimą.

(82) Susitarimuose dėl pajėgumų nustatytas dalyvių įsipareigojimas tiekti nurodytą elektros energijos kiekį. Teikėjo įsipareigojimai sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis apskaičiuojami remiantis jų įsipareigojimais, kuriuos jie prisiėmė dalyvaudami kitų ketverių metų ir būsimų metų aukcionuose, pridėjus visus antrinės prekybos įsipareigojimus, kuriuos jie prisiėmė dėl konkrečių atsiskaitymo laikotarpių, kuriais sistema veikia nepalankiausiomis sąlygomis.

([21]) Išliekamojo galiojimo sąlyga yra nuostata, pagal kurią sena norma toliau taikoma kai kuriomis esamomis aplinkybėmis, o nauja norma bus taikoma visais būsimais atvejais.

([22]) https://www.ofgem.gov.uk/electricity/wholesale-market/market-efficiency-review-and-reform/electricity-market-reform/capacity-market-cm-rules

(83) Laikotarpiais, kai sistema veikia nepalankiausiomis sąlygomis, iki kurių likus ne mažiau kaip keturioms valandoms pateikiamas pajėgumų pirkimo įspėjamas, teikėjų įsipareigojimai priklauso nuo apkrovos. Tai reiškia, kad iš jų reikalaujama tik gaminti elektros energiją arba mažinti paklausą iki bendro jų įsipareigojimo dydžio, jeigu visi pajėgumai, dėl kurių rinkoje buvo sudaryti susitarimai dėl pajėgumų, yra būtini paklausai patenkinti. Sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis, kai paklausai patenkinti reikia tik 70 % visų šių pajėgumų, kiekvienas tiekėjas turi pagaminti elektros energiją arba sumažinti paklausą tik tiek, kad įvykdytų iki 70 % visų savo įsipareigojimų dėl pajėgumų.

(84) Jungtinės Karalystės valdžios institucijų teigimu, nuo apkrovos priklausantys įsipareigojimai yra tinkami siekiant užtikrinti, kad gamintojai būtų skatinami efektyviai veikti rinkoje, ir jie yra proporcingi žalai, kurią vartotojai patiria dėl bet kokios prarastos apkrovos. Jeigu kiekvienas dalyvis rizikuotų būti nubaustas už visus įsipareigojimus dėl visų pajėgumų, kai sistema veikia nepalankiausiomis sąlygomis, pajėgumų pirkimo mechanizmas siųstų signalus įrenginiams veikti, net jeigu jiems tai daryti būtų ekonomiškai neefektyvu, nes padidėtų tiek išmetamų teršalų kiekis, tiek vartotojų sąskaitos.

2.6.2. *Sankcijos*

(85) Sankcijų tvarka siekiama paskatinti pajėgumų teikėjus tiekti energiją pagal poreikį. Vienetai, kurių veikimas yra mažesnis už numatomą veiklos efektyvumą, yra baudžiami, o įrenginiai, viršijantys numatytą lygį, gauna mokėjimus už perteklinį tiekimą, kad metų pabaigoje kiekvieno vieneto pajėgumų mokėjimai iš esmės atspindėtų jų rezultatus. Sankcijų tvarką sudaro trys pagrindiniai elementai:

a) viršutinė mėnesinės atsakomybės riba, sudaranti 200 % teikėjo mėnesinių pajamų iš pajėgumų, atsižvelgiant į mėnesinių mokėjimų koregavimą pagal sistemos poreikį, kurią taikant teikėjams bet kurį mėnesį gali būti skirta iki 20 % jų metinių pajamų sankcija;

b) bendra metinė 100 % metinių pajamų viršutinė riba;

c) baudos norma, sudaranti 1/24 teikėjo metinių mokėjimų už pajėgumus dalį.

2.6.3. *Bandymų tvarka*

(86) Sankcijų tvarką papildo griežta veiklos efektyvumo įrodymo sistema, kuria siekiama užtikrinti, kad pajėgumų teikėjai galėtų tiekti energiją, kai to reikia, ir gautų mokėjimus už pajėgumus tik tada, jeigu jie yra patikimi. Tai ypač svarbu tais tiekimo metais, kai sistema veikia be jokių nepalankiausių sąlygų, kuriais paslaugų teikėjų veiklos efektyvumo išbandymas užtikrina, kad tiekėjai yra fiziškai pajėgūs pristatyti įsipareigotą pajėgumų kiekį.

2.7. **Biudžetas, priemonės finansavimas ir mokėjimų srautai**

(87) 7 lentelėje pateikiama įvairių pajėgumų pirkimo aukcionų, vykusių nuo 2014 m., įskaitant pereinamojo laikotarpio aukcionus (PLA), rezultatų suvestinė.

7 lentelė

Pajėgumų pirkimo aukcionų rezultatų santrauka

Aukcionai	Aukcione įsigyti pajėgumai GW	Galutinė kaina GBP/kW	Visas aukcione įsigytų pajėgumų biudžetas [1] mln. GBP
T-4 2014 m.	49,3	19,40	1 734
T-4 2015 m.	46,4	18,00	1 082
T-4 2016 m.	52,4	22,50	2 012
T-4 2017 m.	50,4	8,40	500
T-1 2017 m.	5,8	6,00	35
T-1 2019 m. (sąlyginis)	3,6	0,77	3
PLA 2016 m.	0,8	27,50	22
PLA 2017 m.	0,3	45,00	14

[1] Pajėgumų pirkimo registrai yra reguliariai atnaujinami, kad būtų matyti pajėgumai, dėl kurių nebėra sudarytų susitarimų. Čia pateiktas bendras kiekis atspindi aukcione įsipareigotą pateikti kiekį. Jis nebuvo koreguojamas atsižvelgiant į pajėgumus, kurių nebeliko pasibaigus aukcionui ir už kuriuos nebegalima atlikti mokėjimo už pajėgumus. Vertės nebuvo koreguojamos atsižvelgiant į infliaciją.

(88) Pagal 2014 m. Elektros energijos pajėgumų (mokėjimai tiekėjams ir pan.) reglamento 6 straipsnio 1 dalį visi licencijuoti tiekėjai privalo mokėti pajėgumų pirkimo mechanizmo tiekėjo mokestį, iš kurio finansuojamos pajėgumų pirkimo mechanizmo išlaidos (t. y. išlaidos, patiriamos finansuojant pajėgumų mokėjimus teikėjams), toliau nurodyta tvarka:

a) mokėjimai priklauso nuo sistemos paklausos – tad pajėgumų teikėjai gauna didesnę mokėjimų dalį didelės paklausos mėnesiais (t. y. žiemą) ir mažesnę dalį mažos paklausos laikotarpiais;

b) likus trims mėnesiams iki tiekimo metų pradžios, tiekėjai prognozuoja savo paklausą nuo 16 iki 19 val. visomis darbo dienomis nuo lapkričio mėn. pradžios iki vasario mėn. pabaigos ir apie šiuos įverčius informuoja atsiskaitymo įstaigą;

c) tiekėjų mokesčiai nustatomi atsižvelgiant į jų prognozuojamą rinkos dalį, o mėnesiniai mokesčiai taikomi licencijuotiems tiekėjams, kad mokesčio dydį būtų galima susieti su pajėgumų teikėjais. Tiekėjų mokesčiai apskaičiuojami atsižvelgiant į paklausą darbo dienomis žiemą nuo 16 iki 19 val., siekiant paskatinti tiekėjus sumažinti klientų elektros energijos paklausą tuo metu, kai paklausa paprastai yra didžiausia. Tai turėtų sumažinti reikalingų pajėgumų kiekį ir todėl turėtų sumažėti pajėgumų pirkimo mechanizmo sąnaudos;

d) tiekėjų mokesčiai atnaujinami, kad atspindėtų faktinius duomenis apie rinkos dalį, kai tik jie tampa žinomi, kaip ir pagal esamą Balansavimo ir atsiskaitymo kodekso suderinimo procedūrą. Ši suderinimo procedūra tęsiasi 14 mėnesių, kol yra gaunami patikslinti paklausos duomenys.

(89) Visų dalyvių visus mokėjimų srautus, susijusius su pajėgumų pirkimo mechanizmu, apskaičiuoja ir administruoja atsiskaitymo įstaiga, padedama atsiskaitymo paslaugų teikėjo (bendrovės „Elexon“). Atsiskaitymo įstaigos ir bendrovės „Elexon“ funkcijos ir atsakomybė yra nurodytos 2.2 skirsnyje.

(90) Pajėgumų mokėjimai nustatomi pagal kiekius, nurodytus kiekvieno teikėjo susitarime dėl pajėgumų, atsižvelgiant į kiekvienų tiekimo metų atitinkamo aukciono rezultatus: pajėgumų mokėjimai yra lygūs pajėgumų kiekiui, kurį aukcioną laimėję pajėgumų teikėjai pasiūlė pajėgumų aukcione, padaugintam iš galutinės kainos.

(91) Lėšos, kurias gauna atsiskaitymo įstaiga, yra laikomos Vyriausybės bankininkystės tarnybos banko sąskaitoje, kuriai netaikomos palūkanos. Atsiskaitymo įstaiga taip pat yra atsakinga už visų užstatų, kuriuos prieš kiekvieną pajėgumų aukcioną vykstant išankstinei atrankai pateikia naujų gamybos pajėgumų teikėjai arba reguliavimo apkrova paslaugų tiekėjai, surinkimą, laikymą ir (prireikus) grąžinimą.

(92) Pagrindiniai atsiskaitymo įstaigos finansiniai srautai yra:

a) tiekėjai kas mėnesį, pradedant nuo 2015–2016 finansinių metų, privalo mokėti atsiskaitymo įstaigai vadinamuosius atsiskaitymo įstaigos mokesčius. Atsiskaitymo įstaigos mokestis padengia atsiskaitymo įstaigos (ir jos atstovo) patiriamas pajėgumų pirkimo mechanizmo atsiskaitymo funkcijos palaikymo administracines išlaidas. Šie mokėjimai surenkami atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės finansinius metus, trunkančius nuo balandžio mėn. iki kovo mėn., t. y. pagal atskirą tvarkaraštį nei kitų pajėgumų pirkimo mechanizmo mokėjimų srautai, kuriuos lemia pajėgumų metai, trunkantys nuo spalio mėn. iki rugsėjo mėn.;

b) tiekėjai privalo pateikti kredito draudimą iki kiekvieno tiekimo metų mėnesio pradžios. Draudimas turi būti lygus 110 % jų tiekėjo mėnesio mokesčio ir yra skirtas užtikrinti, kad tiekėjui nevykdant įsipareigojimų toliau būtų atliekami mokėjimai pajėgumų teikėjui;

c) tiekėjai privalo sumokėti tiekėjo mėnesinį mokestį atsiskaitymo įstaigai ne vėliau kaip per 24 darbo dienas nuo kiekvieno tiekimo metų mėnesio pabaigos. Tiekėjo mėnesinis mokestis yra tiekėjų įsipareigojimas (sąlyga jų tiekimo licencijoje) finansuoti pajėgumų pirkimo mechanizmą;

d) jeigu sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis tiekimo metais pajėgumų teikėjai neįvykdo visų savo pajėgumų įsipareigojimų, jie privalo sumokėti baudą atsiskaitymo įstaigai, kuri turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 24 darbo dienas nuo mėnesio pabaigos;

e) atsiskaitymo įstaiga moka teikėjams pajėgumų mokėjimą. Tai yra suma, nustatoma atsižvelgiant į jų pajėgumų įsipareigojimą (kiekis, nustatytas jų pajėgumų aukcione) per 29 dienas nuo kiekvieno tiekimo metų mėnesio pabaigos. Visi mokėjimai teikėjams yra finansuojami iš pajamų, gautų iš licencijų tiekėjų mokamų mokesčių. Jeigu pajėgumų teikėjas nesumoka baudos, teikėjui skirtas mokėjimas sustabdomas, kol bus išieškota privaloma bauda. Atliekant faktinius mokėjimus teikėjams, atsižvelgiama į bet kokią prekybą įsipareigojimais, įvykusią nuo aukciono ir tiekimo laikotarpio;

f) tuo atveju, jeigu tiekimo metais sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis pajėgumų teikėjai pateikia daugiau pajėgumų, nei yra įsipareigoję, atsiskaitymo įstaiga jiems atlieka mokėjimą už perteklinius pajėgumus. Kiekvienam pajėgumų teikėjui mokėtinos sumos už perteklinius pajėgumus apskaičiuojamos pajėgumų metų pabaigoje ir yra išmokamos iš lėšų, kurios per metus surenkamos kaip baudos. Tai nedidina bendro pajėgumų mokėjimo dydžio konkrečiais metais, nes mokėjimai už perteklinius pajėgumus kompensuoja baudas, surinktas už nepakankamus pajėgumus;

g) jeigu taikoma, atsiskaitymo įstaiga grąžina tiekėjams po baudos likusią tiekėjo sumą. Tai yra pajamos, likusios po to, kai per metus susikaupę mokėjimai už perteklinius pajėgumus atliekami taikant reikiamą normą.

2.8. **Generacijos adekvatumas Didžiojoje Britanijoje**

2.8.1. *Didžiosios Britanijos elektros energijos rinka*

(93) 2005 m. balandžio 1 d. Jungtinė Karalystė Didžiojoje Britanijoje pradėjo taikyti vieną elektros energijos didmeninės prekybos ir perdavimo tvarką – BETTA (Didžiosios Britanijos elektros energijos prekybos ir perdavimo tvarka). BETTA grindžiama dvišale prekyba tarp gamintojų, tiekėjų, klientų ir prekybininkų bei dalyvių savarankišku, o ne centralizuotu, skirstymu.

(94) Pagal BETTA elektros energijos sutartys sudaromos išankstinių ir ateities sandorių rinkose likus nuo kelerių metų iki 24 valandų iki tam tikro pusvalandžio tiekimo laikotarpio. Trumpalaikės energijos biržos ir energijos brokeriai suteikia dalyviams galimybę suderinti savo sutartines pozicijas likus 1–24 valandoms iki tiekimo. Visi sandoriai yra dvišaliai ir už juos atsiskaitoma kaina, užregistruota energijos biržoje arba suderintą dvišaliu būdu ar per brokerį.

(95) Pagal BETTA didmeninė elektros energijos kaina mokama gamintojams už jų elektros energiją ir pajėgumus, o investuotojai turi nuspręsti investuoti remdamiesi savo lūkesčiais susigrąžinti šios investicijos išlaidas parduodant elektros energiją didmeninėje elektros energijos rinkoje.

(96) Artėjant tiekimo metui taikomas balansavimo mechanizmas, per kurį sistemos operatorius priima elektros energijos pasiūlymus ir kainų pasiūlymus beveik tikruoju laiku. Tai leidžia sistemos operatoriui subalansuoti pasiūlą ir paklausą. Uždarant uždorius, likus vienai valandai iki kiekvieno pusvalandžio tiekimo laikotarpio, gamintojai turi informuoti sistemos operatorių apie energiją, kurią turi tiekti pagal sutartį, ir numatomą kiekvieno įrenginio produkciją. Tiekėjai (mažmenininkai) turi deklaruoti kiekį, kurį įsipareigojo nupirkti pagal sutartį, ir tai turėtų būti kiekis, kurį turėtų suvartoti jų klientai. Galiausiai pagal atsiskaitymo už disbalansą procedūrą mokėjimai atliekami ir gaunami iš tų rinkos dalyvių, kurių sutartinės pozicijos neatitinka jų faktiškai išmatuotos elektros energijos gamybos ar suvartojimo. Taip pat yra padengiamos kitos sistemos balansavimo išlaidos. Dalyviams gali būti taikoma santykinai didelė išgryninimo kaina, jeigu jų sutartinės pozicijos nesutampa su jų faktiniu suvartojimu ar gamyba. Todėl atsiskaitymas už disbalansą arba išgryninimo kaina skatina dalyvius padėti subalansuoti sistemą tikruoju laiku.

(97) 2017 m. gruodžio mėn. pabaigoje Jungtinėje Karalystėje iš viso buvo 81,3 GW elektros energijos gamybos pajėgumų. Be to, Jungtinė Karalystė turi keturias jungtis, leidžiančias prekiauti su Europa: Anglija–Prancūzija (2 GW pajėgumai), Anglija–Nyderlandai (1 GW), Šiaurės Airija–Airija (0,6 GW) ir Velsas–Airija (0,5 GW) ([23]). NEMO jungiamoji linija tarp Anglijos ir Belgijos (1 GW) pradėjo veikti 2019 m. sausio 31 d.

([23]) Šie duomenys paimti iš Jungtinės Karalystės 2018 m. Energetikos statistikos santraukos https://www.gov.uk/government/statistics/digest-of-uk-energy-statistics-dukes-2018-main-report.

2.8.2. *Generacijos adekvatumo problemos*

(98) Patikimumo standartas išreiškiamas numatomu apkrovos sumažėjimu (NAS). Tai reiškia, kad yra nustatomas standartas numatant vidutinį valandų skaičių per metus, per kurias tipiniais metais nesitikima, kad pasiūla patenkins paklausą. NAS atitinka valandų skaičių per metus, per kurias statistiniu požiūriu tikimasi, kad ilgalaikėje perspektyvoje pasiūla neatitiks paklausos. Tai tikimybinis požiūris – tai yra faktinis kiekis skirsis priklausomai nuo aplinkybių konkrečiais metais, pavyzdžiui, ar žiema yra šalta, ar konkrečiu atveju neveikia neįprastai daug elektrinių, kokia yra vėjo jėgainių pagaminama energija esant didžiausiam energijos poreikiui ir visų kitų veiksnių, turinčių įtakos elektros energijos pasiūlos ir paklausos balansui. Tačiau aiškinant šiuos rodiklius svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad tam tikras prarastos apkrovos kiekis nėra lygiavertis tokiam pat elektros energijos tiekimo nutraukimo kiekiui, nes daugeliu atvejų apkrovos praradimas būtų valdomas nedarant reikšmingo poveikio vartotojams. Jungtinėje Karalystėje nustatytas kritinis lygis yra daugiau kaip trijų valandų NAS.

(99) Vyriausybė pranešime pažymėjo, kad, neatsižvelgiant į pasirinktą modeliavimo metodą, labai sunku užtikrintai prognozuoti elektros energijos tiekimo saugumo perspektyvas, nes tam įtakos turi įvairūs svarbūs veiksniai, įskaitant elektros energijos paklausą, sprendimus dėl įrenginių eksploatavimo nutraukimo, naujus pajėgumus, jungčių indėlį ir skirtingų technologijų eksploatacinės parengties rodiklius.

(100) Pateikdama 2014 m. pranešimą apie priemonę, Jungtinė Karalystė nurodė, kad „Ofgem“ parengtame 2013 m. elektros energijos pajėgumų vertinime nustatyta, kad 2015–2016 m. NAS padidėjo iki 9 valandų (nors buvo pažymėta, kad įprastos gamybos didelės eksploatacinės parengties atveju poveikis buvo mažas), vėliau valandų skaičius sumažės ir vėl padidės 2018–2019 m. Tuo metu Jungtinė Karalystė manė, kad iš įvairių scenarijų buvo matyti netikrumas, aukščiausiam intervalo taškui viršijant 3 valandas 2018–2019 m., todėl, Jungtinės Karalystės teigimu, yra rimta priežastis intervencijai. Pagal „Ofgem“ orientacinį scenarijų buvo daroma prielaida, kad žiemos sezono grynasis eksportas sudaro 0,75 GW.

4 pav.

Numatomas apkrovos sumažėjimas ir patikimumo standartas, kuriuos Jungtinė Karalystė nurodė 2014 m. pranešime

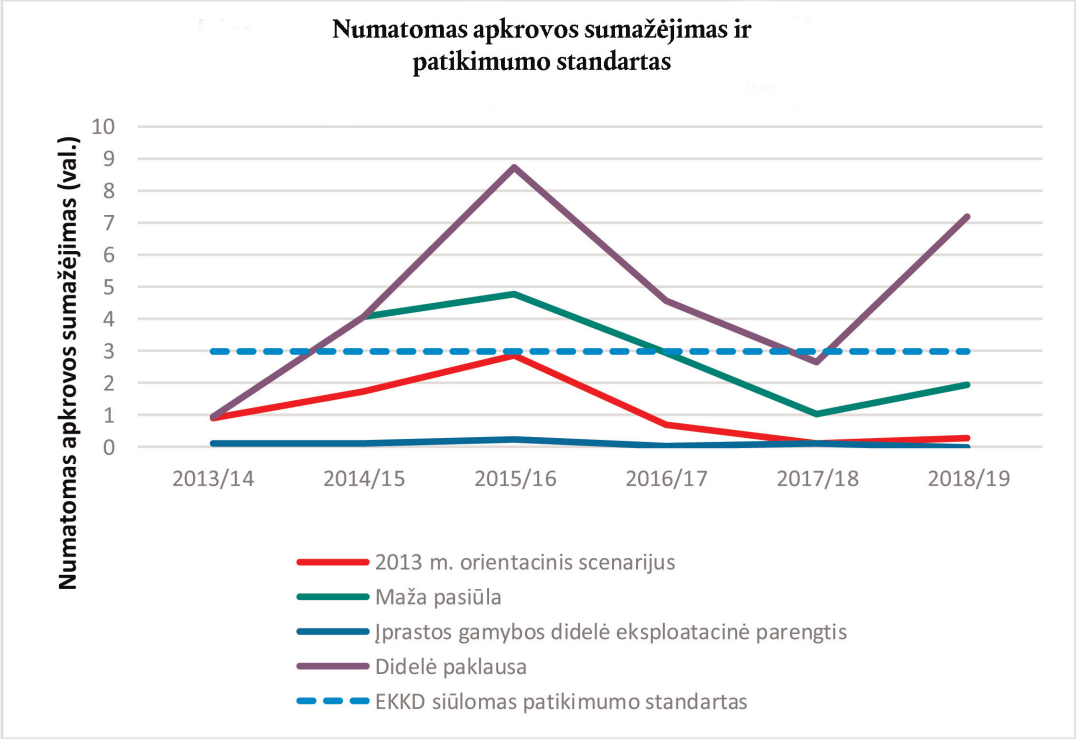

Šaltinis: „Ofgem“, EKKD analizė.

(101) Jungtinė Karalystė taip pat pareiškė, kad Jungtinės Karalystės Energetikos ir klimato kaitos departamentas (toliau – EKKD) taip pat atliko investicijų į gamybą modeliavimą iki 2030 m. Pagal EKKD bazinio atvejo scenarijų be pajėgumų pirkimo mechanizmo tendencija buvo panaši į „Ofgem“ analizę iki 2016–2017 m. Po 2016–2017 m. pagal EKKD bazinį scenarijų pajėgumų skirtumai mažėjo iki du tūkstantųjų metų trečiojo dešimtmečio pradžios.

Atliekant EKKD modeliavimą buvo daroma prielaida, kad iki 2030 m. bus sukurta papildoma 2,9 GW jungtis, ir prielaida, kad per tinklų jungtis, vertinant grynąja verte (t. y. visų jungiamųjų linijų pajėgumus kartu), didžiausios paklausos metu energija nėra nei importuojama, nei eksportuojama.

5 pav.

Ilgalaikiai sumažintų pajėgumų skirtumų įverčiai, kuriuos Jungtinė Karalystė nurodė 2014 m. pranešime

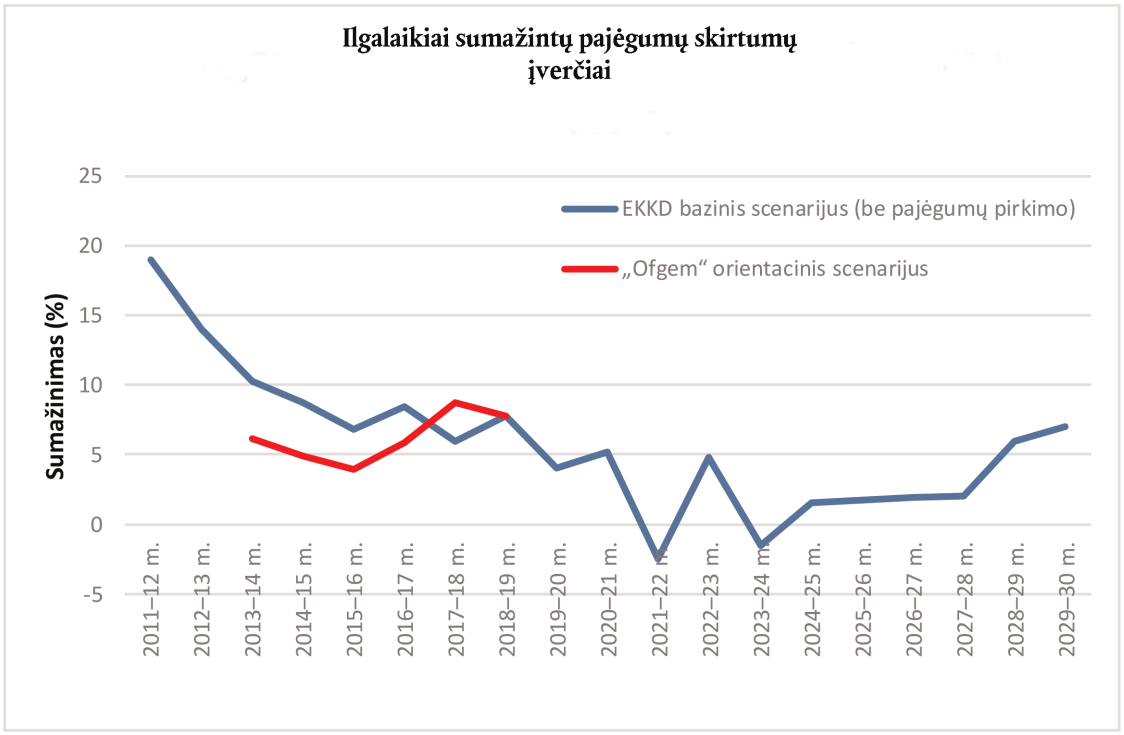

Šaltinis: 2013 m. „Ofgem“, 2013 m. EKKD analizė.

(102) Jungtinės Karalystės vertinimu, iš Jungtinės Karalystės Vyriausybės atliktos analizės, taip pat atskiros analizės, kurią pateikė bendrovė „National Grid“, matyti nuolatinis pajėgumų pirkimo poreikis siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi 3 valandų NAS patikimumo standarto. Kai pajėgumų pirkimas neįtraukiamas į modeliavimą, patikimumo standartas gali būti pažeistas kiekvienais metais, įtrauktais į modeliavimą.

(103) Siekdama nustatyti, kiek pajėgumų reikia užsitikrinti pajėgumų pirkimo aukcionuose, bendrovė „National Grid“ rengia penkerių metų EERR bazinį scenarijų, kuris yra vienas iš ateities energetikos scenarijų ([24]). 2018 m. gruodžio mėn. bendrovė „National Grid“ parengė patikslintą prielaidų rinkinį, kad galėtų įvertinti galimą poveikį pagal bazinį scenarijų, jeigu Jungtinėje Karalystėje nebūtų pajėgumų pirkimo. Bendrovės „National Grid“ vertinimu, be pajėgumų pirkimo NAS trukmė būtų nuo 3 iki 7 valandų nuo 2019–2020 iki 2023–2024 m.

(104) Jungtinės Karalystės verslo, energetikos ir pramonės strategijos departamentas (BEIS) savarankiškai be bendrovės „National Grid“ atliko analizę, naudodamasis naujausiomis bendrovės „National Grid“ l Grid“ EEPA rekomendacijomis (2018 m. EEPA), departamento komercinėmis įžvalgomis ir departamento įrenginių ekonomikos vertinimu. Atlikus analizę daroma išvada, kad numatomas NAS intervalas neatitinka 3 valandų NAS patikimumo standarto visais metais 2030 m. (nuo 3 iki 345 valandų NAS nuo 2019–2020 iki 2029–2030 m.).

2.8.3. *Generacijos adekvatumo problemų priežastys*

(105) Jungtinė Karalystė teigia, kad du pagrindiniai rinkos nepakankamumo veiksniai paaiškina ankstesniame skyriuje aprašytą generacijos adekvatumo problemą.

(106) Pirmasis rinkos nepakankamumo veiksnys yra tai, kad patikimumas yra viešoji gėrybė. Klientai negali pasirinkti norimo patikimumo lygio, nes sistemos operatorius negali jų atjungti atrankiniu būdu, o vartotojai nereaguoja į

([24]) http://fes.nationalgrid.com/.

didmeninės kainos pokyčius tikruoju laiku. Todėl galima tikėtis, kad be intervencijos pajėgumų teikėjai neužtikrins socialiai optimalaus patikimumo lygio. Dėl nepatikimo elektros energijos tiekimo visuomenė taip pat gali patirti didelių išlaidų. Tai būtų išorės išlaidos, jeigu jų neturėtų padengti gamintojai.

(107) Antrasis rinkos nepakankamumo veiksnys yra „trūkstamų pinigų“ problema. Ši sąvoka buvo nustatyta ir aprašyta akademinėje literatūroje ir taikoma tik energijos rinkoms ([25]). Teoriškai vartotojų negebėjimo pasirinkti norimą patikimumo lygį problema galėtų būti sprendžiama tik energijos rinkoje, leidžiant kainoms pakilti iki tokio lygio, kuris atspindėtų vidutinę prarastos apkrovos vertę, tai yra kainą, kurios vartotojai nebenorėtų mokėti už energiją ir kuri leistų gamintojams gauti stygiaus rentą. Tačiau praktikoje tik energijos rinka gali nesiųsti tinkamų rinkos signalų, kad būtų užtikrintas optimalus tiekimo saugumas ir suteikta galimybė investuotojams gauti projektų finansavimą naujiems pajėgumams kurti. Tai reiškia, kad vien tik energijos rinkos pajamų gali nepakakti paskatinti pakankamai investicijų į pajėgumus dėl trūkstamų pinigų. Priežastys, kodėl taip gali nutikti, yra dvi:

a) kainos negali atspindėti stygiaus. Dabartinės didmeninės energijos kainos nepakyla pakankamai aukštai, kad atspindėtų papildomų pajėgumų vertę stygiaus metu. Taip yra todėl, kad mokesčiai, kurie taikomi gamintojams, neužtikrinantiems pusiausvyros balansavimo mechanizme (išgryninimas), neatspindi visų sistemos operatoriaus atliktų balansavimo veiksmų (tokių kaip įtampos sumažinimas) sąnaudų;

b) trūksta tikrumo, kad kainos kils, net jeigu jos gali kilti. Tuo metu, kai didmeninės energijos rinkos kainos turėtų pasiekti aukštą lygį, investuotojai nerimauja, kad Vyriausybė arba rinkos reguliavimo institucija imsis veiksmų dėl tariamo piktnaudžiavimo įtaka rinkoje, pavyzdžiui, nustatydama viršutinę kainos ribą. Jie taip pat nerimauja, kad kainos tiesiog nekils, pavyzdžiui, jeigu vėjo jėgainės bus našesnės, nei tikėtasi, ir sumažės brangesnių skirstomųjų pajėgumų panaudojimo galimybių.

(108) Jungtinė Karalystė teigia, kad trūkstami pinigai nėra teorinė problema. Istoriškai Didžiojoje Britanijoje išgryninimo kainos neviršijo 938 GBP/MWh. Jungtinė Karalystė teigia, kad įrodymai iš pastarojo meto stygiaus situacijų Didžiosios Britanijos rinkoje taip pat rodo, jog kainos nepakilo iki tokio lygio, kokio tikėtasi. Jungtinės Karalystės Vyriausybė ir „Ofgem“ užsakė nepriklausomą tyrimą, norėdami įvertinti prarastos apkrovos vertę, kurį atlikus padaryta išvada, kad vidutinė atjungimų sistemos piko metu prevencijos vertė vartotojams sudaro apie 17 000 GBP/MWh ([26]).

(109) Jungtinė Karalystė teigia, kad rinkos nepakankamumą trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu apsunkina planai labai greitai nutraukti esamų pajėgumų eksploatavimą: pagal pagrindinį bendrovės „National Grid“ scenarijų, jeigu nebebūtų pajėgumų pirkimo mechanizmo pajamų, 2019–2020 m. galėtų būti uždaryta iki 8 GW 2018–2019 m. veikiančių įrenginių, deginančių anglis ir dujas.

2.8.4. *Papildomos priemonės, skirtos generacijos adekvatumui užtikrinti*

(110) Be priemonės, apie kurią pranešta, Jungtinė Karalystė ėmėsi ir vis dar imasi veiksmų Didžiosios Britanijos elektros energijos rinkoje, kurie galėtų padėti išspręsti ankstesniame skirsnyje išvardytas rinkos nepakankamumo problemas. Toliau nurodytos trys pagrindinės Jungtinės Karalystės iniciatyvos, įvardytos pranešime.

(111) Pirmąja Jungtinės Karalystės nurodyta priemone siekiama sumažinti bendruosius elektros energijos reikalavimus ir padidinti vartotojų paklausos jautrumą. Jungtinė Karalystė pareiškė, kad ji imasi priemonių bendriesiems elektros energijos reikalavimams sumažinti, pavyzdžiui, įgyvendindama „Žaliojo sandorio“ ir „Energetikos bendrovių įsipareigojimo“ iniciatyvas. Jungtinė Karalystė taip pat ieško galimybių skatinti tiek ilgalaikį paklausos mažinimą (kurį Vyriausybė vadina elektros energijos paklausos mažinimu), tiek trumpalaikį paklausos mažinimą, pavyzdžiui, piko mažinimą/perkėlimą (kurį Vyriausybė vadina reguliavimo apkrova paslauga). Visų pirma, Jungtinė Karalystė yra įsipareigojusi užtikrinti, kad iki 2020 m. pabaigos kiekvienam būstui ir mažajai įmonei šalyje būtų pasiūlytas išmanusis skaitiklis ([27]). Išmanieji skaitikliai suteikia galimybę taikyti pagal vartojimo laiką diferencijuotus tarifus,

([25]) Cramton and Stoft (2006), „The Convergence of Market Designs for Adequate Generating Capacity“; Joskow (2006), „Competitive Energy Markets and Investment in New Generating Capacity“; Cramton, Ockenfels ir Stoft (2013), „Capacity Market Fundamentals“.

([26]) London Economics „The Value of Lost Load (VoLL) for Electricity in Great Britain“ (2013).

([27]) Nuo 2014 m. antro ketvirčio iki 2018 m. trečio ketvirčio buitinių išmaniųjų elektros energijos skaitiklių, kuriuos eksploatuoja stambūs energijos tiekėjai, skaičius padidėjo 26 kartus. Nuo 2014 m. antro ketvirčio iki 2018 m. trečio ketvirčio pažangiojo ir išmaniojo tipo elektros energijos skaitiklių, kuriuos eksploatuoja stambūs energijos tiekėjai, skaičius mažesniuose ne buitiniuose objektuose padidėjo 12 % Tačiau 2018 m. trečią ketvirtį išmanieji ir išmaniojo tipo skaitikliai (veikiantys išmaniuoju režimu) sudarė mažiau nei 30 % visų buitinių elektros energijos skaitiklių, kuriuos eksploatuoja didieji energijos tiekėjai. Šaltinis – https://www.gov.uk/government/statistics/statistical-release-and-data-smart-meters-great-britain-quarter-3-2018

ne piko apkrovos metu mokant mažiau už energiją. Pirmasis statinis diferencijuotas tarifas Jungtinėje Karalystėje pradėtas taikyti 2017 m. pradžioje, vykdant projektą „Green Energy“, pagal kurį vartotojams, turintiems išmaniuosius skaitiklius, buvo siūloma gerokai pigesnė elektros energija šiokiadienių naktimis. Tačiau tai neatspindi realių didmeninių išlaidų, kurios leistų vartotojams reaguoti tikruoju laiku ([28]). Be to, po ankstesnio darbo ir kvietimo pateikti įrodymus 2017 m. liepos mėn. Jungtinės Karalystės Vyriausybė ir „Ofgem“ paskelbė bendrą Išmaniųjų sistemų ir lankstumo planą ([29]). Šiame plane aprašomi pagrindiniai Jungtinės Karalystės požiūrio į perėjimą prie išmanios ir lanksčios sistemos principai, taip pat pristatomi 29 veiksmai, kurių turėtų imtis Vyriausybė, „Ofgem“ ir (arba) sektoriaus atstovai.

(112) Antroji priemonė yra išgryninimo tvarkos reforma. Disbalanso arba išgryninimo kainos skatina rinkos dalyvius užtikrinti, kad jų parduodamos arba suvartojamos elektros energijos kiekis atitiktų kiekį, kurį jie įsipareigojo parduoti arba suvartoti. Jungtinė Karalystė teigia, kad rinkos veikimo reforma padeda užtikrinti tiekimo saugumą.

(113) 2012 m. „Ofgem“ pradėjo vykdyti svarbią elektros energijos balansavimo kodekso peržiūrą ([30]), kad išspręstų keletą ilgalaikių problemų, susijusių su išgryninimo kainas mažinančiais veiksniais. 2014 m. gegužės mėn. „Ofgem“ priėmė ir paskelbė galutinį politikos sprendimą ([31]). Įgyvendintos išgryninimo reformos yra šios:

a) išgryninimo kainos tapo ribinėmis, kai jas apskaičiuojant pradėtas taikyti brangiausias veiksmas, kurio imasi sistemos operatorius, kad subalansuotų sistemą. Tai buvo įvesta palaipsniui, pirmasis žingsnis buvo tas, kad nuo 2015 m. lapkričio mėn. kainos bus apskaičiuojamos remiantis pagrindinių 50 MWh sistemos operatoriaus veiksmų (o ne 500 MWh) vidurkiu. Nuo 2018 m. lapkričio mėn. kainos apskaičiuojamos pagal pagrindinius 1 MWh veiksmus;

b) atjungimo ir įtampos sumažinimo išlaidos įtrauktos į išgryninimo kainos apskaičiavimą, atsižvelgiant į prarastos apkrovos vertę vartotojams. Šios išlaidos buvo įvestos etapais, pradedant nuo 3 000 GBP/MWh nuo 2015 m. lapkričio mėn. ir 6 000 GBP/MWh nuo 2018 m. lapkričio mėn.;

c) rezervų išlaidų įkainojimas buvo patobulintas atsižvelgiant į vertę, kurią rezervas sukuria vartotojams sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis. Norint tai pasiekti, buvo pradėta taikyti rezervų stygiaus kainų nustatymo funkcija, pagal kurią rezervų kainos nustatomos tada, kai jie naudojami, atsižvelgiant į sistemoje vyraujantį stygių ([32]);

d) siekiant supaprastinti tvarką ir sumažinti disbalanso sąnaudas, ypač mažesnėms šalims, buvo nustatyta viena išgryninimo kaina kiekvienam atsiskaitymo laikotarpiui.

(114) „Ofgem“ paskelbė pirmojo elektros energijos balansavimo kodekso peržiūros etapo apžvalgą ([33]). Įgyvendinus pirmąjį etapą, vidutinė disbalanso kaina (išgryninimo kaina) nukrito. Dabar didžioji disbalanso kainų dalis svyruoja 20–30 GBP/MWh intervale, o ne 30–40 GBP/MWh, kaip buvo pastebėta anksčiau. Vis dėlto disbalanso kaina tapo nestabili. Didžiausia kaina per dvejus metus iki reformos buvo 429,10 GBP/MWh, o po reformos – 1 528,72 GBP/MWh.

(115) Jungtinės Karalystės Vyriausybė mano, kad pajėgumų pirkimo mechanizmas ir išgryninimo reforma turi aiškias, bet viena kitą papildančias funkcijas siekiant užtikrinti elektros energijos tiekimo saugumą. Geriau taikyti pajėgumų pirkimo mechanizmą ir remti išgryninimo tvarkos reformą, nei tiesiog pasikliauti išgryninimo reforma dėl šių priežasčių:

a) nors išgryninimo reforma turėtų sustiprinti investicijas į energijos rinką ilgalaikėje perspektyvoje, manoma, kad ji turės mažesnį poveikį bendram investicijų dydžiui trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu ([34]). Taip yra todėl, kad pardavėjai beveik visą energiją parduoda išankstinių sandorių rinkose. Tačiau ilgainiui išgryninimo reforma skatins kainų augimą išankstinių sandorių rinkose, nes gamintojai išnaudos arbitražinių sandorių tarp išankstinių sandorių rinkų ir balansavimo mechanizmo kainos galimybes;

b) išgryninimo reforma negali padėti spręsti padidėjusio rizikingumo investuoti į šiluminius pajėgumus problemos, nes yra mažinama energetikos sektoriaus priklausomybė nuo iškastinio kuro: vis dažniau šiluminiai pajėgumai bus naudojami kaip atsarginis variantas, o jų teikėjai turės padengti savo pastoviąsias išlaidas nustatydami dideles kainas retais energijos stygiaus atvejais, kainos gerokai padidėja;

([28]) 2018 m. gruodžio mėn. buvo tik vienas dinamiškas diferencijuotas tarifas, kurį bendrovė „Octopus Energy“ pradėjo taikyti 2018 m. vasario mėn., teikdama vartotojams kas pusvalandį atnaujinamą informaciją apie kainas, kuri atspindi faktines didmenines elektros energijos sąnaudas.

([29]) https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/633442/upgrading-our-energy-system-july-2017.pdf

([30]) https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/electricity-balancing-scr-launch-statement

([31]) https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/electricity-balancing-significant-code-review-final-policy-decision

([32]) Taikant apkrovos praradimo tikimybę ir prarastos apkrovos vertę.

([33]) https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/review-first-phase-electricity-balancing-significant-code-review

([34]) Tačiau atkreipkite dėmesį, kad vykdant išgryninimo reformą bus siunčiami žymiai geresni trumpalaikiai signalai dėl tiekimo, taigi ir geresni signalai dėl investicijų į lanksčius pajėgumus.

c) praktikoje investicijos gali priklausyti nuo likvidžios rinkos, kurioje tikrojo laiko kainomis būtų sudaromi patikimumo pasirinkimo sandoriai, kai tiekėjai mokėtų gamintojams pastovią kainą mainais už galimybę nusipirkti energiją už vykdymo kainą. Vargu ar taip bus vykdant „Ofgem“ išgryninimo tvarkos reformą, nes rinka net ir po dabartinių išgryninimo reformų išlieka kvazirinka, o išgryninimas nustatomas pagal sudėtingas administracines procedūras, tačiau plėtojimas galimas tuo atveju, jeigu bus sukurta balansavimo elektros energijos rinka, kuri gali veikti kaip tvirta pasirinkimo sandorių orientacinė rinka ([35]);

d) neaišku, ar investuotojai pasitikės, kad bus toliau taikoma naujai nustatyta tvarka. Taip yra todėl, kad, kai kainoms leidžiama pasiekti aukštą lygį, reguliavimo institucijai tampa vis sunkiau įvertinti, ar labai aukštos kainos reiškia efektyvų rinkos veikimą, ar pasipelnymą. Tai reiškia, kad gamintojai gali nenorėti siūlyti energijos už didelę kainą (bijodami tyrimo dėl piktnaudžiavimo rinka) arba kad jie gali laukti būsimos valstybės intervencijos, kad būtų sumažinti dažnesni kainų šuoliai;

e) tuo atveju, jeigu bus vykdomos išgryninimo reformos ir jos padės spręsti rinkos nepakankamumo problemas, palankesnės išgryninimo kainos gali sumažinti pajėgumų pirkimo sąnaudas taikant pajėgumų pirkimo mechanizmą, taigi aukcione už pajėgumus mokama kaina turėtų sumažėti iki nulio;

f) nors užbaigus išgryninimo reformą stygiaus metu kainos galėtų padidėti, visiškai neaišku, koks galėtų būti tas stygius, todėl pasitikėjimas vien didele stygiaus renta yra rizikinga strategija investuojantiems į didelius naujų pajėgumų kūrimo projektus. Pajėgumų pirkimo mechanizmu užtikrinamas stabilus, reguliarus mokėjimas iki 15 metų už naujų pajėgumų projektus, kuris sumažina riziką investuotojams ir skatina investuoti į naujus ir esamus pajėgumus.

(116) Trečioji Jungtinės Karalystės nurodyta priemonė yra energijos vidaus rinkos sukūrimas ir didesnio tinklų sujungimo rėmimas. Jungtinė Karalystė į nacionalinės teisės aktus perkėlė trečiąjį energetikos teisės aktų rinkinį ir pareiškė, kad taip prisidedama prie tinklo kodeksų kūrimo. Visų pirma, su rinka susiję ES tinklo kodeksai, kuriuose suderinami pajėgumų paskirstymo ir prekybos jais terminai, nustatys standartinį rinkos taisyklių rinkinį visoje Europoje ir skatins konkurencingos visos Europos energijos rinkos sukūrimą. Jungtinė Karalystė teigia, kad šie pokyčiai gali paskatinti investicijas į jungiamąsias linijas veiksmingiau panaudojant turtą. Jungtinė Karalystė taip pat pažymi, kad sujungimas Didžiojoje Britanijoje padidėjo nuo 4 % 2014 m. iki 6 % visų įrengtųjų pajėgumų 2019 m., visų pirma 2019 m. sausio 31 d. pradėjus veikti NEMO jungiamajai linijai, ir gali padidėti iki 9 % iki 2021 m. ([36])

(117) Jungtinė Karalystė taip pat pareiškė, kad ji aktyviai dalyvauja Europos Sąjungai kas dvejus metus nustatant prioritetinius tarpvalstybinius projektus, kaip nustatyta TEN-E reglamente. Šiems prioritetiniams projektams buvo suteiktas bendro intereso projektų statusas, todėl yra galimybė pasinaudoti galimai greitesnėmis planavimo ir leidimų išdavimo procedūromis, galimomis reguliavimo paskatomis ir galimybe gauti finansinę paramą iš Europos infrastruktūros tinklų priemonės.

(118) 2015 m. baigtas „Ofgem“ integruoto perdavimo planavimo ir reguliavimo projektas ([37]). Juo sukurta tinklo galimybių vertinimo procedūra ir nustatytas metinių tinklo galimybių vertinimo ataskaitų skelbimas. Sistemos operatoriaus analizė suteikia geresnę informaciją jungiamųjų linijų kūrėjams, įskaitant vietoves, kuriose lengviausia įrengti naujus sujungimo pajėgumus. Vykdant naują funkciją taip pat svarstomi konkretūs pasiūlymai dėl jungiamųjų linijų ir „Ofgem“ pateikiami jų poveikio vertinimai.

2.9. **Trukmė**

(119) 2013 m. Energetikos įstatyme nėra nurodyta pajėgumų pirkimo mechanizmo pabaigos data. Tačiau leidimas teikti valstybės pagalbą galioja 10 metų ([38]), skaičiuojant nuo pirmojo priemonės įgyvendinimo dienos 2014 m. ([39])

([35]) Pagal šiuo metu galiojančią balansavimo mechanizmo diskriminacinių kainų aukcionų (angl. *pay-as-bid*) tvarką šalys gali uždirbti stygiaus rentą tik tuo atveju, jeigu sėkmingai pasiūlo energiją už tokią kainą iki uždorių uždarymo (tokiu atveju jos rizikuoja, kad jų pajėgumai nebus panaudoti, jeigu sistemoje nesusiklostys nepalankiausios sąlygos) arba jeigu yra nesubalansuotos (tokiu atveju rizikuojama, kad kaina bus mažesnė nei jų trumpalaikės ribinės išlaidos, jeigu sistemoje nesusiklostys nepalankiausios sąlygos). Norint, kad būtų sukurta likvidi pasirinkimo sandorių rinka, kurioje būtų prekiaujama pagal balansavimo rinkos kainą, balansavimo mechanizmas turėtų tapti tos pačios galutinės kainos mechanizmu, kurį taikant visiems gamintojams būtų mokama atskaitos kaina.

([36]) Pateikiant duomenis daroma prielaida, kad Jungtinės Karalystės elektros energijos gamybos pajėgumai išlieka pastovūs ir sudaro 81,3 GW.

([37]) https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/integrated-transmission-planning-and-regulation-itpr-project-final-conclusions

([38]) Žr. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (OL L 158, 2019 6 14, p. 54) 21 straipsnio 8 punktą.

([39]) Įgyvendinimo data laikoma 2014 m. gruodžio 16 d., ai įvyko pirmasis pajėgumų pirkimo aukcionas.

2.10. **Pagrindas pradėti procedūrą**

(120) Nors Jungtinės Karalystės valdžios institucijos apie pajėgumų pirkimo priemonę pranešė prieš ją įgyvendindamos, Bendrasis Teismas panaikino 2014 m. sprendimą, kuriuo buvo leista taikyti schemą. Atsižvelgiant į Bendrojo Teismo sprendimą, kuriuo panaikinamas 2014 m. sprendimas, aptariamos pagalbos įgyvendinimas iki Bendrojo Teismo sprendimo turi būti laikomas neteisėtu ([40]).

(121) Vadovaudamasi Komisijos pranešimu dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą, nustatymo ([41]), Komisija įvertino priemonės suderinamumą su vidaus rinka nuo 2014 m. gruodžio mėn. iki 2018 m. lapkričio mėn. ir ateityje, remdamasi 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių (VPAAEG) ([42]) 3.9 skirsnyje nustatytomis sąlygomis, kurios taikomos pagalbai generacijos adekvatumui ir taikomos nuo 2014 m. liepos 1 d.

(122) Naujo sprendimo priėmimo procedūrą galima pradėti tiksliai toje vietoje, kurioje atsirado neteisėtumo aspektas ([43]).

(123) Atsižvelgdama į Bendrojo Teismo sprendimo išvadas, kad Komisijai turėjo kilti abejonių dėl tam tikrų priemonės aspektų suderinamumo su vidaus rinka, Komisija nusprendė pradėti oficialią tyrimo procedūrą.

(124) Remdamasi turima informacija ir sprendime pradėti procedūrą aprašytais elementais, Komisija paprašė paaiškinimo ir pateikti pastabų, visų pirma šiais klausimais:

a) dėl priemonės tinkamumo:

1. ar priemonė buvo pakankamai atvira visiems atitinkamiems pajėgumų teikėjams, ypač reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams, dėl taikomų sutarčių trukmės, ribotos aukcionams T-1 skirto pajėgumų dydžio garantijos ir minimalaus pajėgumų, kurie reikalingi norint dalyvauti, lygmens skirtumų;

2. ar jungiamųjų tinklų dalyvavimas turėtų būti toliau ribojamas dėl taikomo modelio, kuris grindžiamas jungiamosiomis linijomis;

b) dėl priemonės proporcingumo:

1. ar priemonė buvo proporcinga, atsižvelgiant į galimus diskriminacinius skirtumus, susijusius su skirtingomis reguliavimo apkrova operatoriams ir gamybos operatoriams sudaromomis sąlygomis dėl sutarčių trukmės;

2. ar išlaidų susigrąžinimo metodas nepakankamai skatino vartotojus mažinti vartojimą esant didžiausiai paklausai, todėl bendras pagalbos dydis nebuvo mažiausias;

c) dėl neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimo:

1. ar priemone nebuvo daromas toks poveikis, nes ilgalaikės sutartys buvo sudaromos tik su gamybos įmonėmis, taip ribojant priemonės atvirumą, o Didžiosios Britanijos pajėgumų mechanizme nebuvo leidžiama tiesiogiai dalyvauti užsienio pajėgumų teikėjams.

3. **SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS**

(125) Šiame skirsnyje apibendrinamos pastabos, kurias Komisija konsultacijų laikotarpiu gavo iš 35 suinteresuotųjų šalių, visų pirma iš energetikos sektoriuje veikiančių suinteresuotųjų šalių (pavyzdžiui, įmonių, užsiimančių tradicine gamyba, jungiamųjų linijų, energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojų ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų, taip pat verslo asociacijų ir nevyriausybinių organizacijų), „Ofgem“ ir bendrovės „National Grid“.

3.1. **Bendros svarbos tikslas ir priemonės būtinybė**

(126) Nors Komisija sprendime pradėti procedūrą aiškiai nenagrinėjo bendros svarbos tikslo ar priemonės būtinumo, kai kurios suinteresuotosios šalys pateikė konkrečių pastabų dėl šių klausimų. Daugelis jų pritarė priemonės tikslui ir būtinumui. Kai kurios tiesiog sutiko su preliminaria Komisijos išvada sprendime pradėti procedūrą, o kitos:

a) nurodė ENTSO-E, Jungtinės Karalystės Vyriausybės, bendrovės „National Grid“ ir trečiųjų šalių atliktą analizę, iš kurios matyti, kad be pajėgumų pirkimo mechanizmo būtų pažeistas Jungtinės Karalystės patikimumo standartas;

([40]) Žr. 2008 m. vasario 12 d. Sprendimo *CELF*, C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79, 61 ir 64 punktus.
([41]) Komisijos pranešimas dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą, nustatymo (OL C 119, 2002 5 22, p. 22).
([42]) OL C 200, 2014 6 28, p. 1.
([43]) 1986 m. liepos 3 d. Sprendimas *Italija/Komisija*, 34/86, Rink. p. 2155, 47 punktas; 1998 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Ispanija/Komisija*, C-415/96, Rink. p. I-6993, 31 punktas ir 2000 m. spalio 3 d. Sprendimas *Industrie des poudres sphériques/Taryba*, C-458/98 P, Rink. p. I-8147, 82 punktas.

b) pareiškė, kad net atsižvelgiant į naujausius pokyčius energijos rinkoje (pvz., įdiegus išmaniuosius skaitiklius), pajėgumų pirkimo mechanizmas tebėra būtinas arba

c) paaiškino, kad pajėgumų pirkimo mechanizmas davė svarbų signalą, palaikantį investicijas į naujus pajėgumus ir esamų pajėgumų išlaikymą.

(127) Dėl reguliavimo apkrova paslaugų vaidmens ir potencialo kai kurios suinteresuotosios šalys atkreipė dėmesį į didėjantį reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimą aukcionuose kaip įrodymą, kad pajėgumų pirkimo mechanizmo struktūra yra tinkama ir nėra jokių kliūčių reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams. Kelios suinteresuotosios šalys taip pat pabrėžė teigiamą pereinamojo laikotarpio aukcionų vaidmenį skatinant reguliavimo apkrova paslaugų plėtrą, juo labiau, kad juose pajėgumai buvo perkami didesnėmis kainomis ir juose negalėjo dalyvauti kiti pajėgumų teikėjai.

(128) Kitos suinteresuotosios šalys abejojo, ar pajėgumų pirkimo mechanizmas yra reikalingas, teigdamos, kad:

a) Jungtinės Karalystės rinkoje būtų perteklinė pasiūla. Pastabose atkreiptas dėmesys į konservatyvų bendrovės „National Grid“ požiūrį prognozuojant paklausą ir pasiūlą, didelius pajėgumų skirtumus 2018–2019 m. žiemą, žemą NAS lygį, Jungtinės Karalystės garantijas dėl energijos tiekimo saugumo tą žiemą, mažas galutines kainas ir didelį tinklų sujungimo augimą;

b) tik energijos rinka geriau užtikrintų generacijos adekvatumą, ypač po to, kai Jungtinė Karalystė įgyvendintų reformas, pavyzdžiui, įdiegtų išmaniuosius skaitiklius, įvykdytų išgryninimo reformas ir taikytų pusvalandžio atsiskaitymo laikotarpius. Viena suinteresuotoji šalis kaip pavyzdį paminėjo Australijos tik energijos rinką, kurioje didmeninių kainų svyravimas siunčia aiškius signalus investuoti į reguliavimo apkrova paslaugas;

c) pajėgumų pirkimo mechanizmu nebūtų sprendžiama trūkstamų pinigų problema, nes būtų slopinamas stygiaus kainų nustatymas, kuris yra būtinas norint skatinti investicijas į reguliavimo apkrova paslaugas ir saugyklas. Keliose pastabose buvo nurodyti elektros energijos kainų pokyčiai po Bendrojo Teismo sprendimo kaip šio slopinamojo poveikio įrodymas;

d) Komisija turėtų nuodugniai įvertinti reguliavimo apkrova paslaugų potencialą per dešimtį metų ir pajėgumų pirkimo mechanizmo poveikį šiam potencialui. Remdamosi tyrimais, jos nurodo, kad i) jeigu išmanieji skaitikliai ir kiti naudingi prietaisai bus plačiai naudojami, 2025 m. žiemos piko dieną galėtų būti perkelta 15 GW vidaus paklausos; ii) rengiant 2012 m. modelį apskaičiuota, kad pramonės klientai suteiks 4–5 GW reguliavimo apkrova paslaugų pajėgumų, ir iii) apskaičiuota, kad 2012 m. visų ne namų ūkių ir ne pramoninių pastatų reguliavimo apkrova paslaugų potencialas bus 1,2–4,4 GW žiemos piko dieną; iv) 2050 m. Londone būtų galima įsigyti iki 1 GW reguliavimo apkrova paslaugų. Jie taip pat mano, kad reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai neaktyviai dalyvauja pajėgumų pirkimo aukcionuose, nes reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams teko 1,37 % visų aukcione įsigytų pajėgumų. Galiausiai kai kurios suinteresuotosios šalys kritikavo pereinamojo laikotarpio aukcionus, kad jų nepakanka reguliavimo apkrova paslaugoms skatinti, nes reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams nebuvo leista sudaryti sutarčių ilgalaikiuose aukcionuose, o antrame PLA aukcione dalyvavo tik atsisakomųjų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai, todėl tai nebuvo pakankama siekiant skatinti šias reguliavimo apkrova paslaugas ilgalaikėje perspektyvoje. Jos taip pat apgailestauja, kad Jungtinė Karalystė nepratęsė PLA dar dvejiems metams.

3.2. **Priemonės tinkamumas**

3.2.1. *Pasirinkta priemonė*

(129) Viena suinteresuotoji šalis teigė, kad pajėgumų pirkimo mechanizmas gali daugeliu aspektų neatitikti Reglamento (ES) 2019/943, nes i) Jungtinėje Karalystėje jau bus įgyvendinta didžioji dalis energijos rinkos reformų, kurios būtinos siekiant išvengti pajėgumų pirkimo, ir ii) jeigu liktų problemų dėl liekamųjų pajėgumų, pirmenybė būtų teikiama strateginiam rezervui.

3.2.2. *Atlyginimas tik už turimų pajėgumų pateikimą*

(130) Kai kurios suinteresuotosios šalys teigė, kad galiojanti pranešimo tvarka iki nepalankiausių sąlygų susidarymo sistemoje (t. y. įspėjimas prieš keturias valandas, nepalankiausių sąlygų laiką ir dydį nustatant *ex post*), yra nepalanki decentralizuotam turtui, įskaitant reguliavimo apkrova paslaugų teikėjus. Jos pasiūlė, kad Jungtinė Karalystė turėtų apsvarstyti paskirstymo mechanizmo nustatymą arba daugiau įspėjimų rengiantis sistemos veikimui nepalankiausiomis sąlygomis.

(131) Kai kurios suinteresuotosios šalys nurodė, kad dabartinė sankcijų tvarka gali būti nepakankamai stipri, kad pajėgumų teikėjai veiksmingai reaguotų į sistemos veikimą nepalankiausiomis sąlygomis.

(132) Viena vertus, kai kurios suinteresuotosios šalys teigė, kad sistemos veikimo nepalankiausiomis sąlygomis apibrėžties grindimas patiektos energijos modeliu pažeidžia VPAAEG 225 punktą ir leidžia manipuliuoti sumažinimo koeficientais taip, kad yra diskriminuojami gamintojai, naudojantys mažo anglies dioksido kiekio (vėjo ir saulės) ir alternatyvias (pvz., saugojimo) technologijas.

3.2.3. *Priemonės atvirumas visiems atitinkamiems pajėgumų teikėjams*

3.2.3.1. Galima reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminacija dėl apibrėžtos trukmės tiekimo susitarimų nebuvimo

(133) Kai kurios suinteresuotosios šalys teigė, kad reikalavimas, jog pajėgumų susitarimo turėtojai bet kuriuo paros metu reaguotų į sistemos veikimą nepalankiausiomis sąlygomis ir tiek, kiek jis trunka, apsunkino reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimą pajėgumų pirkimo mechanizme. Todėl jie teigė, kad pajėgumų pirkimo mechanizme turėtų būti numatyta galimybė sudaryti apibrėžto laiko pajėgumų tiekimo susitarimus.

3.2.3.2. Galimos sutarčių trukmės skirtumai

(134) Pagal dabartines Didžiosios Britanijos pajėgumų pirkimo taisykles daugumos esamų pajėgumų teikėjų susitarimai galioja vienus metus. Tik tie gamybos pajėgumų teikėjai, kurių kapitalo išlaidos viršija tam tikras ribas, gali sudaryti ilgesnės trukmės (15 metų) susitarimus dėl pajėgumų.

(135) Siekdamos pateisinti, kodėl reguliavimo apkrova paslaugų tiekėjams neleidžiama sudaryti ilgesnės trukmės sutarčių, daugelis suinteresuotųjų šalių atkreipė dėmesį į i) mažą reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų kapitalo išlaidų dydį ([44]), ii) tai, kad dėl nestabilių paslaugų jie teikia pirmenybę trumpalaikėms sutartims, iii) būtinybę turėti ilgesnės trukmės sutartis dėl renovuotų ir naujų pajėgumų, kad būtų išvengta didesnių kainų pasiūlymų pajėgumų pirkimo aukcionuose, didesnės pagalbos ir nenumatyto esamų pajėgumų pelno. Kai kurios suinteresuotosios šalys taip pat nurodė, kad reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai, kurie energiją gamina įrenginiais, prijungtais prie tinklo skaitiklio, vis tiek galėtų sudaryti ilgesnės trukmės sutartį, jeigu jie atitiktų kapitalo išlaidų ribą ir jeigu aukcione dalyvautų kaip gamybos pajėgumų teikėjai.

(136) Kai kurios suinteresuotosios šalys pasiūlė i) apriboti sutarties trukmę iki vienų metų visiems pajėgumų teikėjams arba ii) leisti sudaryti tik trumpesnes nei penkerių metų sutartis, bet ne remiantis kapitalo išlaidomis, kurias apskaičiuojant neatsižvelgiama į visas reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų finansines išlaidas (pvz., veiklos išlaidas), arba iii) leisti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams sudaryti 3–5 metų sutartis. Kitos šalys siūlė išlaikyti sistemą, pagrįstą kapitalo išlaidų ribomis, tačiau suteikti galimybę bet kuriai technologijai, kuri atitinka tas ribas (t. y. įskaitant reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų naudojamas technologijas), sudaryti ilgalaikes sutartis ir reguliariai peržiūrėti kapitalo išlaidų ribas ar net sukurti keletą skirtingų ribų, kad būtų užtikrintas technologinis neutralumas.

3.2.3.3. Ribota kiekio garantija aukcione T-1

(137) Dalis pajėgumų nėra parduodama kitų ketverius metų aukcione (T-4) ir yra rezervuojama būsimų metų aukcionui (T-1). Jeigu paklausa tarp kitų ketverių metų ir būsimų metų aukcionų sumažėja, aukcione T-1 parduodamų pajėgumų kiekis sumažinamas. Tačiau, kadangi reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams lengviau patekti į rinką dalyvaujant aukcionuose T-1, 2014 m. Jungtinė Karalystė įsipareigojo būsimų metų aukcionuose įsigyti ne mažiau kaip 50 % pajėgumų, rezervuotų prieš ketverius metus.

(138) Kai kuriose pastabose nurodyta, kad dabartinė tvarka yra nepriimtina, nes aukcionų T-1 organizavimas yra nenuspėjamas. Jungtinės Karalystės Vyriausybė gali nuspręsti atšaukti aukcioną arba pakeisti aukcione T-1 parduodamą kiekį. Kai kurios suinteresuotosios šalys pasiūlė nustatyti aukcione T-1 perkamą kiekį kaip tiekimo metams reikalingų pajėgumų arba aukcione T-4 parduodamų pajėgumų procentinę dalį. Kitos nurodė, kad reikia per penkerius metus laipsniškai didinti aukcionuose T-1 parduodamą kiekį. Galiausiai kai kurios šalys pasiūlė i) atsisakyti aukcionų T-4; ii) organizuoti papildomus savaitinius aukcionus arba iii) organizuoti papildomus aukcionus T-2.

(139) Dauguma suinteresuotųjų šalių nurodė, kad dabartinė tvarka yra tinkama ir pakankama, visų pirma atkreipdamos dėmesį į svarbų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų sėkmės koeficientą aukcionuose T-4. Jos tvirtino, kad i) visi rinkos dalyviai vienodai susiduria su neaiškiu aukcionų T-4 ir T-1 organizavimu ar kiekiais, todėl reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai nėra diskriminuojami; ii) didesnis aukcionams T-1 rezervuotų pajėgumų kiekis gali

([44]) Pastabose nurodyti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų kapitalo išlaidų įverčiai yra labai žemi („artimos nuliui“, „keletas tūkstančių svarų ar mažiau nei 5 GBP/kW“, „vidutinės išlaidos sudaro 0,15 GBP/kW“ pereinamojo laikotarpio aukcionuose).

sumažinti aukcionų T-1 konkurencingumą ir iii) didesnis aukcionams T-1 rezervuotų pajėgumų kiekis gali padidinti perteklinio įsigijimo riziką, jeigu tiekimo metų pajėgumų poreikis sumažėjo daugiau nei anksčiau nustatytas kiekis.

3.2.3.4. Minimali dalyvavimo riba

(140) Kaip aprašyta 30 ir 31 konstatuojamosiose dalyse, visų rūšių pajėgumų teikėjams taikoma minimali 2 MW dalyvavimo pajėgumų pirkime riba.

(141) Kai kurios suinteresuotosios šalys pasiūlė nustatyti gerokai žemesnes dalyvavimo ribas (100 kW, 500 kW, < 1 MW), nurodydamos kitus mechanizmus, kuriuose gali dalyvauti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai (Pensilvanijos–Naujojo Džersio–Merilando (PNM) sujungimas, balansavimo rinka ir papildomos paslaugos).

(142) Be to, kai kurios šalys kritikavo reguliavimo apkrova paslaugų ir gamybos pajėgumų teikėjams taikomą pasiūlymo užstato dydį (2014 m. –5 000 GBP/MW), kuris yra diskriminacinis reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų atžvilgiu. Jos teigė, kad tai gali sudaryti kliūtis patekti į rinką, visų pirma naujiems reguliavimo apkrova paslaugų tiekėjams, nes visi pajėgumų pirkimo mechanizmo dalyviai turėjo įsipareigoti užtikrinti neterminuotą tiekimą, o reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams gali būti sunkiau, nei gamintojams pajėgumus teikti ilgą laiką. Dėl didesnės numanomos reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų įsipareigojimų neįvykdymo rizikos jiems gali kilti daugiau sunkumų finansuoti pasiūlymo užstato sumą.

(143) Priešingai, daugelis suinteresuotųjų šalių atkreipė dėmesį į 2 MW dalyvavimo ribos svarbą. Be būtinybės išlaikyti mažas administracines išlaidas, kai kurios suinteresuotosios šalys nurodė, kad i) 2 MW riba nėra kliūtis reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimui, nes Jungtinėje Karalystėje buvo išbandyta žemesnė dalyvavimo riba antrame pereinamojo laikotarpio aukcione (500 kW) ir atranką perėjo tik aštuoni mažiau nei 2 MW PPV, kurie sudarė mažiau nei 3 % visų tame aukcione įsigytų pajėgumų, o naujausiuose aukcionuose nebuvo pastebėta, kad reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų PPV susitelktų ties 2 MW riba. Jos taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad ii) PNM 100 kW riba taikoma mažesniems regioniniams pirkimams ir todėl ji nėra palyginama.

(144) Kelios suinteresuotosios šalys paaiškino, kad reikalavimas pateikti pasiūlymo užstatą yra būtinas norint užtikrinti realų tiekimą ir atgrasyti nuo spekuliacinių projektų. Viena suinteresuotoji šalis nurodė, kad po pereinamojo laikotarpio aukcionų, kuriuose buvo prašoma pateikti tik 10 % įprasto dydžio pasiūlymo užstatą, didelė naujų pajėgumų dalis nebuvo pateikta (25 %).

(145) Be to, kai kurios suinteresuotosios šalys atkreipė dėmesį į reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams teikiamus pranašumus, palyginti su kitomis technologijomis:

a) neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjas, kuris reguliavimo apkrova paslaugų bandymų metu nepateikia visų savo pajėgumų, netenka tik dalies savo pasiūlymo užstato, jeigu jis vis tiek pateikia bent 90 % iš pradžių įsipareigoto pateikti pajėgumų kiekio, ir net tada reguliavimo apkrova paslaugų PPV gali išlaikyti susitarimą dėl pajėgumų ir išvengti sutarties nutraukimo mokesčių, jeigu jis viršija 2 MW ribą;

b) reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams taikomi sutarties nutraukimo mokesčiai (iki 10 000 GBP/MW) yra mažesni nei kitų pajėgumų teikėjams taikomi mokesčiai (iki 35 000 GBP/MW);

c) bendras testavimas leidžia reguliavimo apkrova paslaugų tiekėjams sumažinti reguliavimo apkrova paslaugų bandymų riziką, paskirstant nepakankamo pateikimo riziką per daugelį PPV (t. y. bet kurie PPV, kurie pateikia per daug pajėgumų, gali būti naudojami kompensuojant PPV, kurie pateikia nepakankamai pajėgumų);

d) nuo 2015 m. reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai turi tik vieną kartą pateikti pasiūlymo užstatą dėl neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų PPV, todėl gali pereiti išankstinę kelių iš eilės vykstančių aukcionų atranką, pateikdami pasiūlymo užstatą tik vieną kartą;

e) 2016 m. Jungtinės Karalystės Vyriausybė padidino naujų pajėgumų pasiūlymo užstato, pateikiamo iki aukciono, dydį iki 10 000 GBP/MW, o neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų pasiūlymo užstato, pateikiamo iki aukciono, dydis išliko 5 000 GBP/MW;

f) reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų teisė gali automatiškai dalyvauti aukcionuose kaip kainas diktuojantys dalyviai ir siūlyti kainą, viršijančią ribą, su kuria turi sutikti kainų nediktuojantys dalyviai;

g) reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams taikomas vienodas sumažinimo koeficientas (84 %), neatsižvelgiant į pajėgumams teikti naudojamą technologiją, o kitų kategorijų technologijoms taikomi sumažinimo koeficientai svyruoja nuo 17 iki 96 %;

h) reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai turi galimybę dalyvauti antrinėje prekyboje iki pajėgumų įrodymo.

3.2.3.5. Priemonės atvirumas atsinaujinantiesiems energijos ištekliams ir naujoms technologijoms

(146) Kai kurios suinteresuotosios šalys teigė, kad tam tikriems atsinaujinantiesiems energijos ištekliams, visų pirma vėjo ir saulės energijos teikėjams, šiuo metu neleidžiama dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme, taip pažeidžiant VPAAEG. Palankiai vertindamos naujų saulės ir vėjo energijos taisyklių priėmimą 2019 m. birželio mėn., jos kritikavo tai, kad šios taisyklės nebuvo priimtos 2014 m., ir tai, kad naujosios taisyklės taikomos tik vėjo ir saulės energijai, tačiau netaikomos kitiems atsinaujinantiesiems energijos ištekliams ar naujoms technologijoms. Pavyzdžiui, vėjo jėgainių parkui nebuvo leista dalyvauti 2017 m. aukciono T-4 išankstinėje atrankoje. Taip pat nebuvo nustatytas prekybinių atsinaujinančiųjų energijos išteklių išankstinės atrankos mechanizmas 2018 m. (atšauktam) aukcionui T-4 (2022–2023 tiekimo metai). Kitose pastabose pateikta kritikos, kad atsinaujinantiesiems energijos ištekliams taikomi sumažinimo koeficientai yra per daug ribojantys.

(147) Dar viena suinteresuotoji šalis nepritarė periodinei gamybai naudojamų atsinaujinančiųjų energijos išteklių įtraukimui į pajėgumų pirkimo mechanizmą, visų pirma tų, kurie kuriami ir finansuojami kitų paramos priemonių lėšomis, nes jie ir toliau veiks nepriklausomai nuo pajėgumų pirkimo mechanizmo mokėjimo ir gali nepajėgti gaminti ir parduoti elektros energijos sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis.

3.2.3.6. Jungiamųjų tinklų dalyvavimas

(148) Daugelis suinteresuotųjų šalių atkreipė dėmesį į ilgalaikį tikslą – tiesioginį užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimą, tuo pat metu nurodydamos, kad Jungtinei Karalystei turėtų būti skirta pakankamai laiko prie jo prisitaikyti, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2019/943.

(149) Tačiau kitos šalys kritikavo dabartinį Jungtinės Karalystės taikomą jungiamųjų linijų modelį ir ragino skubiai keisti tvarką, leidžiant tiesiogiai dalyvauti užsienio pajėgumų teikėjams. Vienoje pastaboje nurodoma, kad jungiamosioms linijoms užtikrinama reguliuojama grąža, nes yra taikomas viršutinių ir apatinių ribų mechanizmas. Todėl būtų neteisinga, jeigu šio jungiamosios linijos dalyvautų pajėgumų pirkimo mechanizme, o subsidijas gaunantiems gamybos pajėgumų projektams nebūtų leidžiama dalyvauti.

(150) Viena suinteresuotoji šalis nurodė, kad jungiamosioms linijoms turėjo būti leista dalyvauti aukcione T-1, kuris vyko 2018 m. pradžioje dėl 2018–2019 tiekimo metų. Ji taip pat kritikavo tai, kad jungiamųjų linijų operatoriams neleidžiama sudaryti ilgesnių nei vienų metų pajėgumų sutarčių, taip pat jungiamosioms linijoms taikomą sumažinimo metodiką, kuri apibūdinama kaip diskriminacinė, visų pirma todėl, kad ji taikoma individualiai, o ne pagal technologijų rūšį, kaip yra kitų technologijų teikėjų, dalyvaujančių pajėgumų pirkimo mechanizme, atveju.

3.3. **Priemonės proporcingumas**

(151) Viena suinteresuotoji šalis abejojo, ar Didžiosios Britanijos pajėgumų pirkimo mechanizmas atitinka VPAAEG 230 punktą, nes 2016 m. pajėgumų pirkimo aukcionus laimėję esamų pajėgumų teikėjai gavo 22,50 GBP/kW per metus kainą, o 2017 m. – 8,40 GBP/kW per metus, t. y. gavo per didelę kompensaciją ir nenumatytą pelną.

3.3.1. *Taikomos sutarčių trukmės skirtumai*

(152) Pastabos dėl taikomos sutarčių trukmės yra apibendrintos 134–136 konstatuojamosiose dalyse.

3.3.2. *Draudimas dalyvauti ilgalaikio TOR teikėjams*

(153) Viena suinteresuotoji šalis teigia, kad ilgalaikio TOR teikėjai (žr. 32 konstatuojamosios dalies f punktą), dalyvaudami pajėgumų pirkimo mechanizme, gautų nenumatyto pelno, o draudimas jiems dalyvauti nepakenktų jų veiklai. Be to, šie operatoriai galėjo dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme ir kasmetiniuose trumpalaikio TOR sutarčių aukcionuose ir vėliau (laimėjus pajėgumų pirkimo aukcionuose) nutraukti ilgalaikio TOR sutartis be sankcijų.

(154) Dar viena suinteresuotoji šalis teigia, kad ilgalaikio TOR teikėjai negali gauti nenumatyto pelnas, nes dėl pajėgumų pirkimo mechanizmo sumažėjo išgryninimo kainos, didmeninės kainos ir TOR įrenginių panaudojimas. Be to, ilgalaikio TOR teikėjai faktiškai negalės dalyvauti, nes galutinėse pajėgumų pirkimo taisyklėse nurodyta, kad naujais pajėgumais bus laikomos tik elektrinės, kurios buvo pradėtos eksploatuoti po 2014 m. Be to, bankai nesutiktų pakeisti 15 metų TOR sutarties vienų metų pajėgumų pirkimo CM susitarimu. Jos taip pat teigia, kad lėšų susigrąžinimo mechanizmas būtų proporcingesnis nei visiškas draudimas dalyvauti, ir siūlo, kad dėl jų įrenginio turėtų būti atgaline data sudaryti pajėgumų pirkimo susitarimai, kurie turėjo būti sudaryti 2014 m. ir vėliau.

3.3.3. *Išlaidų susigrąžinimo metodas*

(155) Išlaidų susigrąžinimo metodas grindžiamas elektros energijos suvartojimu kiekvieną žiemos darbo dieną nuo 16 iki 19 val. Kaip paaiškinta sprendimo pradėti procedūrą 187 konstatuojamojoje dalyje, Jungtinė Karalystė prieš nacionalines viešąsias konsultacijas dėl pajėgumų mechanizmo iš pradžių numatė, kad mokesčių suma bus apskaičiuojama pagal elektros energijos tiekėjų rinkos dalį elektros energijos paklausoje, registruotoje vadinamaisiais triados laikotarpiais. Tai yra trys pusvalandiniai laikotarpiai, per kuriuos Jungtinėje Karalystėje buvo suvartojama daugiausia elektros energijos per metus nuo lapkričio mėn. iki vasario mėn.

(156) Daugelis šalių, pateikusių pastabų šiuo klausimu, mano, kad išlaidų susigrąžinimo metodika yra proporcinga. Jos teigia, kad dabartine metodika sukuriama tinkama pusiausvyra tarp, viena vertus, prognozuojamo ir teisingo tiekėjų apmokestinimo pagrindo ir, kita vertus, signalo mažinti paklausą numatomu didžiausios paklausos laikotarpiu palaikymo.

(157) Kai kurios suinteresuotosios šalys taip pat išreiškė susirūpinimą dėl alternatyvios triados metodikos:

a) ji neužtikrintų reikšmingo per pajėgumų pirkimo mechanizmą įsigyjamų pajėgumų kiekio arba šių pajėgumų sąnaudų sumažėjimo;

b) pajėgumų pirkimo mechanizmo išlaidos būtų neproporcingai perkeltos vidaus rinkos vartotojams;

c) ji būtų suteikusi nenuspėjamą pagrindą, pagal kurį būtų galima apskaičiuoti mokesčius, nes tiekimą esant triadai sunku prognozuoti;

d) sistemos veikimas nepalankiausiomis sąlygomis nebūtinai sutaptų su trimis pusvalandiniais laikotarpiais, sudarančiais triadas;

e) reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų ir (arba) integruotos gamybos pajėgumų teikėjų veikla, vykdoma siekiant išvengti triadų (kitoms priemonėms finansuoti), lėmė neveiksmingus paskirstymo sprendimus ir sumažino didmenines kainas piko metu.

(158) Kitos suinteresuotosios šalys kritiškai vertino pasirinktą išlaidų susigrąžinimo metodiką. Jos tvirtina, kad i) ji yra nesuderinama su lūkesčiais, kad pajėgumų pirkimo mechanizmas bus aktyvinamas tik esant didžiausiai paklausai; ii) tik nedaugelis reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų galėtų sumažinti paklausą kiekvieną žiemos darbo dieną nuo 16 iki 19 val. ir iii) tikrasis pajėgumų skirtumas būtų pervertintas, o bendros pajėgumų pirkimo išlaidos būtų didesnės. Šios šalys taip pat teigia, kad metodika, pagrįsta triadų laikotarpiais, būtų tinkamesnė, nes tai sukurtų rinką pajėgumų pirkimo išlaidoms mažinti. Viena suinteresuotoji šalis pateikė keletą papildomų argumentų: triados metodika neturės įtakos kainų nuspėjamumui daugumos tiekėjų atžvilgiu, nes beveik visi vidaus rinkos klientai ir smulkusis verslas yra įsitvirtinę; triadų mažinimas buvo sėkmingas skatinant lanksčius klientus dalyvauti reguliavimo apkrova paslaugų teikime ir metodika, pagrįsta 16–19 val., skatina naudoti taršius prie tinklo skaitiklio prijungtus gamybos pajėgumus siekiant mažinti paklausą šiais laikotarpiais.

(159) Kai kurios suinteresuotosios šalys pritarė Komisijos pozicijai, paaiškintai sprendimo pradėti procedūrą 187 konstatuojamojoje dalyje, kad Komisija, vertindama šį klausimą, taip pat atsižvelgs į VPAAEG 25 punktą, kuriame nustatyta, kad priemonės suderinamumas turėtų būti vertinamas tik remiantis VPAAEG 3.9.5 skirsnyje nustatytais kriterijais. Šiame skirsnyje neminamas generacijos adekvatumo priemonių finansavimas. Kitos šalys, priešingai, nurodė Bendrojo Teismo sprendimą kritikuodamos šią poziciją.

3.4. **Neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas**

(160) Kai kurios suinteresuotosios šalys nurodė, kad pajėgumų pirkimo mechanizmas turėtų i) būti aiškiai sukurtas taip, kad būtų kuo labiau sumažintas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, didinant sistemos saugumą technologijomis, kurios neteršia aplinkos, arba ii) remti daugiau atsinaujinančiosios energijos, arba iii) teikti pirmenybę energijos šaltiniams, kurie yra strategiškai svarbūs mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro, palaipsniui neįtraukiant taršaus kuro arba technologijų, nesuderinamų su elektros energijos sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu.

(161) Kai kuriose pastabose taip pat nurodyta, kad Komisijos tyrime turėtų būti atsižvelgiama į naujas Reglamente (ES) 2019/943 nustatytas pajėgumų mechanizmų taisykles, visų pirma siekiant apriboti pajėgumus, kuriuos naudojant išmetamas didelis CO_2 kiekis.

3.5. **Neveikimo įsipareigojimas**

(162) Kai kurios suinteresuotosios šalys pabrėžė keletą veiksmų, kurių ėmėsi Jungtinė Karalystė Bendrajam Teismui priėmus sprendimą (žr. 18 konstatuojamąją dalį) – surengė pakaitinį aukcioną T-1 ir (galbūt) aukcioną T-3 (žr. sprendimo pradėti procedūrą 53 ir 156 konstatuojamąsias dalis). Šie veiksmai toliau užtikrins galiojančių susitarimų vykdymą mainais už atidėtųjų mokėjimų galimybę ir tolesnį tiekėjų mokesčių rinkimą. Tai suteiktų pajėgumų pirkimo mechanizmo dalyviams ekonominį pranašumą neveikimo laikotarpiu ir todėl būtų laikoma neteisėta pagalba.

(163) Šios šalys prašė Komisijos priimti įsakymą sustabdyti pagalbą pagal Tarybos reglamento (ES) 2015/1589 ([45]) 13 straipsnio 1 dalį ir pareikalauti, kad Jungtinė Karalystė sustabdytų bet kokią neteisėtą pagalbą, kol Komisija priims sprendimą dėl pagalbos suderinamumo.

4. **JUNGTINĖS KARALYSTĖS PASTABOS**

(164) Šiame skirsnyje apibendrintos 2019 m. balandžio 12 d. gautos Jungtinės Karalystės pastabos dėl sprendimo pradėti procedūrą ir 2019 m. birželio 7 d., 2019 m. liepos 19 d. ir 2019 m. rugsėjo 12 d. gautos pastabos.

4.1. **Bendros svarbos tikslas ir priemonės būtinybė**

(165) Jungtinės Karalystės teigimu, jos atlikta analizė, kurią patvirtina elektros energijos sistemos operatoriaus „National Grid“ nuomonė, rodo, kad pajėgumų pirkimo mechanizmo nebuvimas neigiamai paveiktų Jungtinės Karalystės elektros energijos tiekimo saugumą ir padidintų numatomą apkrovos sumažėjimą (toliau – NAS) tiek, kad jis viršytų patikimumo standartą, kuris yra 3 valandos per metus visais metais nuo 2019–2020 m. 2019 m. birželio 7 d. Jungtinė Karalystė nurodė, kad ji kartu su bendrove „National Grid“ peržiūrėjo 2018 m. gruodžio mėn. pateiktą analizę, aprašytą 102–104 konstatuojamosiose dalyse (ir sprendimo pradėti procedūrą 94–96 konstatuojamosiose dalyse), ir patvirtino, kad analizėje ir toliau atspindėta naujausia ir geriausia informacija apie pajėgumų pirkimo mechanizmo poreikį.

(166) Jungtinė Karalystė nesutinka su teiginiu, kad Didžiosios Britanijos elektros energijos rinkoje yra perteklinė pasiūla:

a) bendrovės „National Grid“ taikoma parametrų nustatymo procedūra nėra per daug konservatyvi ir ja siekiama užtikrinti tinkamą rizikos pusiausvyrą (tarp per didelių kiekių pirkimo ir nepakankamų pajėgumų) iš esmės neapibrėžtame procese. Ji primena, kad „Ofgem“ teikia bendrovei „National Grid“ paskatas tiksliai prognozuoti paklausą ([46]);

b) geresni, nei tikėtasi, 2018–2019 m. žiemos pajėgumų skirtumai rodo didelį netikrumą ir problemas, susijusias su tiksliu būsimo pajėgumų poreikio numatymu (atkreipiant dėmesį, kad 2018–2019 m. vertinimas buvo atliktas 2014 m. pradžioje). Bendrovės „National Grid“ žiemos perspektyvų ataskaitoje paaiškinta, kad kai kurie didesni vienetai, kurie nesėkmingai dalyvavo pajėgumų pirkimo aukcione, turėtų veikti ir 2018–2019 m. žiemą. Tai gali lemti padidėjusios didmeninės kainos, kurios priklauso nuo pabrangusių dujų ir išlaidų dėl išmetamo anglies dioksido;

c) šis netikėtas ir palankus rinkos sąlygų pokytis prieš 2018–2019 m. žiemą taip pat leido Jungtinės Karalystės Vyriausybei daryti raminančius pareiškimus dėl tiekimo saugumo situacijos tą žiemą, nepaisant Bendrojo Teismo sprendimo. Nors galutinės kainos šiuo metu yra žemos, Jungtinė Karalystė teigia, kad tai yra vienas iš pajėgumų pirkimo laimėjimų, nes didelė konkurencija aukcionuose užtikrino reikiamus pajėgumus, įskaitant kai kuriuos naujus pajėgumus, mažesnėmis sąnaudomis vartotojui, nei iš pradžių tikėtasi;

d) dėl teiginio, kad dėl reikšmingos jungiamųjų linijų plėtros atsirado pajėgumų pasiūlos perteklius, Jungtinė Karalystė pažymi, kad jungiamosios linijos dalyvauja pajėgumų aukcionuose, todėl yra tinkamai atsižvelgiama į jų indėlį tenkinant Jungtinės Karalystės pajėgumų poreikius. Jungiamosioms linijoms taikomi sumažinimo koeficientai kasmet peržiūrimi, siekiant įsitikinti, kad jie būtų tinkami.

(167) Jungtinė Karalystė ginčija mintį, kad tik energijos rinka geriau užtikrintų generacijos adekvatumą. i) Jungtinė Karalystė primena rinkos nepakankamumo problemas, aprašytas 105–109 konstatuojamosiose dalyse (ir sprendimo pradėti procedūrą 97–101 konstatuojamosiose dalyse). ii) Dėl išmaniųjų skaitiklių diegimo mažiau nei trečdalis vartotojų šiuo metu naudojasi išmaniaisiais skaitikliais, o dinaminiai diferencijuoti tarifai tik pradedami taikyti. Todėl Jungtinė Karalystė nemano, kad rinkos nepakankamumas dėl patikimumo, kaip viešosios gėrybės, iš esmės pasikeitė nuo 2014 m. ir dar per anksti vertinti, kokią įtaką šiam rinkos nepakankamumui ateityje turės didesnė įdiegtų išmaniųjų skaitiklių dalis. iii) Dėl išgryninimo reformos padidėjo didžiausios apkrovos išgryninimo

([45]) 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentas (ES) 2015/1589, nustatantis išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 248, 2015 9 24, p. 9).

([46]) 2018 m. Energijos rinkos būklės apžvalgoje „Ofgem“ pažymi, kad nuo 2011 m. bendrovės „National Grid“ perdavimo paklausos prognozės buvo nuolat didesnės už rezultatus vidutiniškai 1,5 GW. Nors sistemos operatoriui gali būti protinga laikytis konservatyvaus požiūrio prognozuojant paklausą, prognozės turi būti derinamos su papildomų pajėgumų pirkimo sąnaudomis. Per pastaruosius metus bendrovė „National Grid“ atliko keletą savo paklausos prognozavimo procedūros pakeitimų, kurie iš esmės lėmė jos požiūrio į pagrindinę paklausą sumažėjimą.“

kainos nuo pajėgumų pirkimo mechanizmo sukūrimo, tačiau dėl didelio netikrumo, susijusio su stygiaus įvykiais, investuotojams yra rizikinga pasikliauti tik didelėmis stygiaus rentomis, nes vien išgryninimo reforma greičiausiai nebus išspręsta trūkstamų pinigų problema. iv) Remdamasi Tarptautinės energetikos agentūros 2018 m. atlikta Australijos energetikos politikos apžvalga, Jungtinė Karalystė pažymi, kad Australijai būdingos didelės elektros energijos kainos dėl nepakankamos konkurencijos ir struktūrinių problemų, o ne todėl, kad tai būtų gerai veikianti tik energijos rinka.

(168) Jungtinė Karalystė taip pat ginčija mintį, kad pajėgumų pirkimo mechanizmų būtų nesprendžiama trūkstamų pinigų problema. i) Konkurencinio aukciono metu paaiškėja, kiek trūksta pinigų. Kadangi yra sprendžiamos pagrindinės problemos, dėl kurių trūko pinigų, ir didėja galimybė užsitikrinti stygiaus rentas dėl elektros energijos rinkos padidėjimo, Jungtinė Karalystė tikisi, kad rinkos dalyviai mažiau priklausys nuo pajėgumų pirkimo mechanizmo pajamų, nes dėl konkurencingų aukcionų galutinės kainos artės prie nulio. Tikėtina, kad tame etape pajėgumų pirkimas CM nebebus reikalingas. ii) Kitaip, nei teigia kai kurios suinteresuotosios šalys, Jungtinė Karalystė mano, kad Bendrojo Teismo sprendimas ar vėlesni Vyriausybės sprendimai ar pranešimai neturėjo įtakos elektros rinkos kainoms. Žvelgiant į ilgesnio laikotarpio tendencijas atrodo, kad nuo pirmųjų pajėgumų pirkimo mechanizmo 2017–2018 tiekimo metų vidutinės bazinės apkrovos kainos ir kainų svyravimas iš tikrųjų padidėjo. Tai leistų manyti, kad kiti veiksniai daro didesnę įtaką kainoms, o kai kurios suinteresuotosios šalys per daug akcentuoja pajėgumų pirkimo mechanizmo poveikį kainoms.

(169) Jungtinės Karalystės duomenimis, remiantis bendrovės „National Grid“ EERR 2018 m. elektros energijos pajėgumų ataskaita, duomenų apie reguliavimo apkrova paslaugas yra labai mažai, o geriausias reguliavimo apkrova paslaugų sutarčių šaltinis yra pajėgumų pirkimo registrai, kaip nurodyta sprendimo pradėti procedūrą 2 lentelėje (žr. šio sprendimo 1 lentelę). Pirmųjų pereinamojo laikotarpio aukcionų rezultatų analizė (žr. 4 lentelę) rodo, kad maždaug 70 % reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų susitarimų buvo sudaryta dėl prie tinklo skaitiklio prijungtų gamybos pajėgumų, kurie paprastai yra atsarginiai dyzeliniai generatoriai. Jungtinės Karalystės duomenimis, neseniai atliktas reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų sektoriaus tyrimas rodo, kad esami reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai aktyviai dalyvauja pajėgumų pirkimo mechanizme (70 %). Be to, reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų, dalyvaujančių teikiant kitas elektros energijos paslaugas, įverčiai paprastai yra panašūs: pavyzdžiui, reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų, dalyvaujančių bendrovės „National Grid“ balansavimo produktų ir paslaugų portfelyje, kiekis 2015 m. buvo maždaug 708 MW. Jungtinė Karalystė nurodo, kad buvo daug bandymų įvertinti bendrą galimą reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų pajėgumų kiekį Jungtinėje Karalystėje, tačiau šie vertinimai neatsiejami nuo svarbių įspėjimų, kurie dažnai yra susiję su realių duomenų trūkumu, todėl gaunami labai skirtingi vertinimai. Pavyzdžiui, Jungtinė Karalystė nurodė, kad nors 2016 m. Decentralizuotos energijos asociacija apskaičiavo, kad visoje Jungtinėje Karalystėje gali būti iki 9,8 GW komponentų, kurių pajėgumų būtų galima atsisakyti nors kartą per metus iki 2020 m., pagal bendrovės „National Grid“ 2018 m. ateities energetikos scenarijų iki 2019–2020 m. gali būti iki 1 GW perspektyvių pramoninių ir komercinių atsisakomųjų reguliavimo apkrova paslaugų, kurios turėtų maždaug padvigubėti per dešimtmetį.

(170) Dėl pereinamojo laikotarpio aukcionų (PLA) Jungtinė Karalystė nurodo, kad jie buvo sukurti specialiai reguliavimo apkrova paslaugų sektoriui paremti, o nepriklausomi PLA vertinimai parodė, kad iš esmės jiems pavyko pasiekti šį tikslą. Antrinis PLA tikslas buvo padėti geriau suprasti sektorių. Remiantis šių vertinimų metu surinktais įrodymais nustatyti būdai, kaip būtų galima paskatinti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimą pajėgumų pirkimo mechanizme, kurie jau yra įgyvendinami (žr. informaciją apie bendrus bandymus 145 konstatuojamojoje dalyje, reguliavimo apkrova paslaugų PPV komponentų perskirstymą 180 konstatuojamojoje dalyje). Galiausiai Jungtinė Karalystė nurodo, kad 2014 m. ir 2015 m. PLA dalyviams nebuvo leista dalyvauti aukcionuose T-4 (jiems leidžiama dalyvauti visuose kituose aukcionuose T-4), nes jiems nereikalinga papildoma parama, teikiama per PLA, tiek, kiek jie jau buvo pakankamai subrendę konkuruoti šiuose aukcionuose. Tačiau PLA dalyviams buvo leista dalyvauti atitinkamų tiekimo metų aukcionuose T-1, tokiu būdu užtikrinant, kad PLA dalyviai galėtų patekti į rinką kiekvienais atskirais tiekimo metais.

4.2. **Priemonės tinkamumas**

4.2.1. *Pasirinkta priemonė*

(171) Jungtinė Karalystė nepritaria kai kurių suinteresuotųjų šalių nuomonei, kad strateginis rezervas būtų geresnis sprendimas nei visos rinkos pajėgumų pirkimo mechanizmas. Nors Jungtinė Karalystė pripažįsta, kad strateginiai rezervai gali būti veiksmingas būdas sprendžiant laikinas adekvatumo problemas, tose rinkose, kuriose pajėgumų problemos yra rimtesnės ar ilgesnės trukmės, jie yra mažiau tinkami, nes kyla didesnė rinkos iškraipymo rizika.

Jungtinės Karalystės teigimu, tai lemia keletas veiksnių, visų pirma neefektyvus rezervų laikymas už rinkos ribų; reikalavimas labiau centralizuotai valdyti tokį strateginį rezervą, dėl kurio gali būti perkami nepakankami ar netinkami rezervo pajėgumai, ir rizika, kad ilgainiui rezervas didės, įrenginiams nusprendus „palošti“ su mechanizmu ir likti rezerve, o rizikuoti dalyvaujant tik elektros energijos rinkoje ([47]).

(172) Be to, Jungtinė Karalystė teigia, kad strateginis rezervas neskatintų investuoti į naujus įrenginius. Priešingai, tai gali iš esmės sukurti viršutinę kainų ribą (arba viršutinės kainų ribos įspūdį) rinkoje, nes investuotojams gali kilti susirūpinimas, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos, esant kainų šuoliams, patirs spaudimą mažinti atsargų paskirstymo kainą, taip panaikindamos jų stygiaus pajamas, ir pakenkti jų investicijų grąžai. Jungtinės Karalystės teigimu, visos rinkos pajėgumų pirkimo mechanizmas yra efektyvesnis skatinant investicijas į naujus pajėgumus, kad būtų išspręstos ilgalaikės adekvatumo problemos.

4.2.2. *Atlyginimas tik už turimų pajėgumų pateikimą*

(173) Jungtinė Karalystė teigia, kad pasirinko pranešimo tvarką iki sistemos veikimo nepalankiausiomis sąlygomis, kad būtų laikomasi VPAAEG, ypač 225 punkto, reikalavimų dėl atlyginimo tik už turimų pajėgumų pateikimą, o ne pateiktą energiją. Konkretus skirstymo mechanizmas trukdytų rinkoms. Atlikdama penkerių metų peržiūrą, Jungtinė Karalystė ketina ištirti mechanizmus, kaip dalyviams suteikti daugiau informacijos apie sistemos veikimą nepalankiausiomis sąlygomis, nors neketinama diegti visiško skirstymo tvarkos.

(174) Kalbant apie pajėgumų pirkimo mechanizmo sankcijų tvarkos veiksmingumą, Jungtinė Karalystė svarstys galimybę sustiprinti sankcijų tvarką dėl aktyvesnio netradicinių technologijų dalyvavimo, kai bus imamasi tolesnių veiksmų po penkerių metų peržiūros.

(175) Jungtinė Karalystė pripažįsta, kad pajėgumų teikėjams gali būti taikomos sankcijos, kai jiems nepavyksta fiziškai tiekti energijos sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis. Šiuo atžvilgiu galima vertinti, kad pajėgumų pirkimo mechanizmas grindžiamas patiektos energijos modeliu. Tačiau pajėgumų pirkimo mechanizmo atveju skirstymo iškraipymai yra mažai tikėtini praktikoje, nes sistemos veikimas nepalankiausiomis sąlygomis yra apibrėžiamas atsižvelgiant į bendrovės „National Grid“ veiksmus kraštutiniu atveju, kai rinka neužtikrina rezultatų. Todėl pajėgumų pirkimo mechanizmas atitiktų VPAAEG 225 punktą.

4.2.3. *Priemonės atvirumas visiems atitinkamiems pajėgumų teikėjams*

4.2.3.1. Galima reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminacija dėl apibrėžtos trukmės tiekimo susitarimų nebuvimo

(176) Jungtinė Karalystė nurodo, kad PLA aukcionuose dalyvaujantys pajėgumų teikėjai galėjo sudaryti standartinio susitarimo dėl pajėgumų variantą su laiko apribojimais: pajėgumų teikėjai galėjo pasirinkti teikti savo pajėgumus nuo 16 iki 19 val. tik už mažesnius pajėgumų mokėjimus. Tačiau šio produkto paklausa PLA pasirodė nedidelė: tik vienas PPV iš 89 aukcionuose sėkmingai dalyvavusių PPV pasirinko tokio tipo susitarimą. Todėl, Jungtinės Karalystės teigimu, produkto su laiko apribojimais nebuvimas pagrindiniuose aukcionuose negali būti laikomas didele kliūtimi dalyvauti. Be to, Jungtinės Karalystės Vyriausybė tvirtina, kad susitarimai dėl pajėgumų su laiko apribojimais nevisiškai atitinka generacijos adekvatumo reikalavimą (sistema veikia nepalankiausiomis sąlygomis nebūtinai šiuo dienos metu) ir tai papildomai apsunkintų bendro konkrečių tiekimo metų pajėgumų poreikio apskaičiavimą.

4.2.3.2. Taikomos sutarčių trukmės skirtumai

(177) Jungtinė Karalystė nurodo, kad be galimybės sudaryti ilgalaikius susitarimus naujų, projektų lėšomis finansuojamų gamybos pajėgumų teikėjai negalėtų dalyvauti pajėgumų aukcionuose. Be šio ilgesnio amortizacijos laikotarpio pareiškėjai, gaunantys projektinį finansavimą, turėtų pateikti pasiūlymus su didesnėmis kainomis, kurios gali viršyti aukciono kainos viršutinę ribą. Tai be reikalo padidintų pasiūlymų kainų lygį ir padidintų bendrą per pajėgumų pirkimo mechanizmą išmokėtos pagalbos sumą ir nenumatyto pelno riziką kitiems pajėgumų teikėjams. Rezultatas gali būti net toks, kad naujų pajėgumų teikėjai išvis nedalyvaus aukcione, taigi sumažės konkurencija aukcionuose.

(178) Jungtinė Karalystė pabrėžia, kad suinteresuotųjų šalių pastabos dėl mažų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų kapitalo išlaidų atitinka informaciją apie atsisakomųjų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų investicinių sąnaudų, kuri buvo surinkta atliekant nepriklausomą antro pereinamojo laikotarpio aukciono vertinimą. Jungtinė Karalystė mano, kad vidutinės 0,15 GBP/kW išlaidos yra nereikšmingos, atsižvelgiant į minimalią 270 GBP/kW kapitalo išlaidų ribą, kuri taikoma 15 metų susitarimams. Dėl argumento, kad pajėgumų teikėjai patiria dideles personalo

([47]) Pastaroji yra žinoma kaip slidi problema.

išlaidas, susijusias su administravimu ir klientų paieška, Jungtinė Karalystė pažymi, kad šis argumentas yra aktualus tik telkimo veiklai, o ne pačioms reguliavimo apkrova paslaugoms, ir panašūs argumentai galėtų būti pateikti kitų rūšių pajėgumų atžvilgiu. Be to, Jungtinė Karalystė nurodo, kad nauji reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai, kurių gamybos pajėgumai prijungti prie tinklo skaitiklio, taip pat galėtų dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme kaip gamybos pajėgumų teikėjai ir galėtų teikti pasiūlymus dėl 15 metų susitarimų.

(179) Jungtinė Karalystė pažymi, kad taikant nediskriminavimo principą nereikalaujama, jog visoms įmonėms visais atvejais būtų sudaromos vienodos sąlygos. Skirtingas požiūris gali būti objektyviai pateisinamas ir iš tikrųjų gali būti reikalingas siekiant išvengti diskriminacijos. Pavyzdžiui, reguliavimo apkrova paslaugų ir naujų gamybos pajėgumų teikėjų padėtis nėra vienoda pagal jų kapitalo išlaidų dydį. Todėl požiūris į juos nebūtinai turi būti vienodas dėl galimos sutarčių trukmės. Iš iki šiol įvykusių aukcionų rezultatų nematyti, kad skirtingos galimybės sudaryti ilgesnės trukmės susitarimus praktikoje iškreiptų aukcionų rezultatus. Reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų rezultatai yra panašūs į (ir reguliariai geresni nei) naujų gamybos pajėgumų: pvz., naujausiame aukcione T-4 neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai dalyvavo sėkmingiau ir pardavė daugiau pajėgumų nei naujų gamybos pajėgumų teikėjai.

(180) Galiausiai Jungtinė Karalystė nurodo, kad pajėgumų pirkimo taisyklės buvo iš dalies pakeistos 2019 m. birželio mėn., kad reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai sutarties laikotarpiu galėtų perskirstyti savo pajėgumų pirkimo mechanizmo vieneto komponentus. Jungtinė Karalystė teigia, kad, suteikus reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams galimybę sudaryti ilgesnės trukmės sutartis be tinkamo reguliavimo, gali atsirasti spraga sistemoje. Reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai gali sutelkti brangius komponentus, kad dirbtinai pasiektų kapitalo išlaidų ribas, o sutarties galiojimo metu pakeisti juos pigesniais.

(181) Dėl jungiamųjų linijų operatoriams nesudarytos galimybės pasirašyti ilgesnės trukmės sutartis Jungtinė Karalystė pažymi, kad, nepaisant daugiamečių susitarimų dėl jungiamųjų linijų stokos pajėgumų pirkimo mechanizme, yra planuojami keli jungiamųjų linijų projektai, iš kurių matyti, kad tokioms investicijoms skatinti nereikia ilgesnės trukmės susitarimų.

(182) Jungtinė Karalystė mano, kad principas, pagal kurį kapitalo išlaidų ribos naudojamos nustatant sutarties trukmę, išlieka tinkamas ir galėtų būti pratęstas. Todėl 2019 m. rugsėjo 12 d. Jungtinė Karalystė įsipareigojo:

a) leisti visų rūšių pajėgumų teikėjams (išskyrus jungiamųjų linijų operatorius) kreiptis dėl išankstinės atrankos siekiant sudarytų įvairios trukmės sutartis, jeigu jie gali įrodyti, kad atitinka kapitalo išlaidų ribas, aprašytas 75 konstatuojamojoje dalyje, ir

b) nuolat peržiūrėti šias kapitalo išlaidų ribas, kad būtų užtikrintas jų tinkamumas.

4.2.3.3. Ribota kiekio garantija aukcione T-1

(183) Pasirinktu metodu rezervuoti aukciono T-1 pajėgumus siekiama rasti pusiausvyrą tarp tiekimo saugumui kylančios rizikos (kuriai būtų naudingas didesnis aukciono T-4 kiekis) ir per didelių pajėgumų įsigijimo rizikos (kuriai būtų naudingas didesnis aukciono T -1 kiekis) sumažinimo. Be to, aukcionai T-1 laikomi tinkamiausiu reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų atėjimo į rinką būdu, nes paprastai tokių pajėgumų vykdymo laikas yra trumpesnis.

(184) 2014 m. sprendime nustatytas įsipareigojimas dėl aukcionų kiekių iki šiol vykdomas, o faktinis aukcione T-1 parduotas kiekis viršijo prieš ketverius metus rezervuotą kiekį.

(185) Jungtinė Karalystė taip pat nurodė, kad rezervavus pajėgumus prieš ketverius metus aukcionams T-1, nustatytas bendro tiekimo metų pajėgumų kiekio procentinis dydis sumažintų pajėgumų, kuriuos naujų įrenginių operatoriai galėtų siūlyti aukcionuose T-4, kiekį, todėl būtų diskriminuojantis. Tai taip pat padidintų aukcionuose T-1 perkamų pajėgumų kiekį iki tokio lygio, kuris nebūtinai gali būti įvykdytas, dėl to aukcionai T-1 gali tapti nekonkurencingi, ypač jeigu tai sutaptų su papildomu įrenginių uždarymu.

(186) Ministro galimybė atidėti ar atšaukti pajėgumų aukcioną (žr. 65 ir 138 konstatuojamąsias dalis) yra būtina norint užtikrinti veiksmingą pajėgumų pirkimo ir aukcionų proceso priežiūrą ir sudaryti Jungtinės Karalystės Vyriausybei galimybę imtis veiksmų nenumatytomis aplinkybėmis (pvz., atšaukti aukcionus po Bendrojo Teismo sprendimo). Be to, Jungtinė Karalystė pažymi, kad šios priemonės vienodai veikia tiek T-4, tiek T-1 aukcionus ir visus išankstinę atranką perėjusius dalyvius. Todėl negalima sakyti, kad tam tikros rūšies pajėgumų teikėjai yra diskriminuojami.

(187) Siekdama toliau užtikrinti matomumą pajėgumų teikėjams, 2019 m. rugsėjo 12 d. Jungtinė Karalystė įsipareigojo:

a) būsimų metų aukcionuose toliau įsigyti ne mažiau kaip 50 % pajėgumų, rezervuotų prieš ketverius metus, nustatant kitų ketverių metų aukciono parametrus tiems patiems tiekimo metams, ir

b) toliau taikyti rezervavimo metodiką, grindžiamą 95 % patikimumo intervalu, aprašytu 62 konstatuojamojoje dalyje, nustatant mažiausią pajėgumų kiekį, kuris bus rezervuotas būsimų metų aukcionui.

(188) Jungtinės Karalystės teigimu: i) į mažesnius, decentralizuotus gamybos pajėgumus orientuotas aukcionas T-2 diskriminuotų ilgesnio statybos laikotarpio įrenginius. Be to, aukciono T-2 poreikis nėra aiškus, nes iki šiol viena sėkmingiausių naujų gamybos pajėgumų kategorijų aukcionuose T-4 yra nedidelės apimties integruotos gamybos pajėgumai, kurių statybos laikas trumpesnis. ii) Kassavaitiniai aukcionai neduotų ilgalaikių investicijų signalų, kurie yra pajėgumų pirkimo tikslas, ir neaišku, kokią naudą tai galėtų suteikti tiekimo saugumo atžvilgiu ar kuo jie skirtųsi nuo esamų antrinės prekybos susitarimų.

4.2.3.4. Minimali dalyvavimo riba

(189) Jungtinė Karalystė pažymi, kad minimalios 2 MW ribos tikslas yra valdyti pajėgumų pirkimo procesų administravimą. Gebėjimas sutelkti užtikrina, kad mažesnių pajėgumų teikėjai galės dalyvauti ar nebus diskriminuojami vykstant pajėgumų pirkimui. Antras pereinamojo laikotarpio aukcionas nesulaukė didelio mažiau nei 2 MW PPV susidomėjimo (žr. 68 konstatuojamąją dalį). Jungtinė Karalystė nurodo, kad naujausiuose aukcionuose nebuvo matyti PPV grupių 2 MW lygyje, kurių būtų galima tikėtis, jeigu būtų teikiama pirmenybė ar noras dalyvauti mažesniems PPV. Be to, 2014 m. savo pranešime Jungtinė Karalystė primena, kad 2 MW yra žema riba, visų pirma todėl, kad 2014 m. bendrovės „National Grid“ balansavimo paslaugų dalyvavimo ribos buvo didesnės (trumpalaikio operatyvinio rezervo ir dažninės charakteristikos riba sudarė 3 MW), ir todėl, kad ji buvo gerokai mažesnė nei daugelio kitų Europos pajėgumų mechanizmų, kur riba neretai sudarydavo 10–50 MW (daroma nuoroda į Sektoriaus tyrimo dėl pajėgumų mechanizmų galutinę ataskaitą ([48])).

(190) Jungtinė Karalystė sutinka su suinteresuotųjų šalių pastabomis, nurodytomis 143–145 konstatuojamosiose dalyse.

(191) Jungtinė Karalystė nurodo, kad dalyvavimas sutelktame PPV daugeliu atvejų turėtų leisti apsidrausti nuo nepateikimo rizikos. Teikėjas gali sukurti savo PPV taip, kad vieno komponento įsipareigojimų nevykdymą galėtų kompensuoti kitas komponentas, priklausantis tam pačiam PPV arba kitam to paties portfelio PPV, taip sumažinant sankcijų ar sutarties nutraukimo mokesčių riziką.

(192) Jungtinė Karalystė taip pat teigia, kad tikslinga reikalauti pasiūlymo užstato, kuris yra perpus mažesnis už naujiems gamybos pajėgumams taikomą reikalavimą, kad būtų užtikrinta, jog šis reikalavimas nesudarys nepagrįstų kliūčių naujiems reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams patekti į rinką. Kalbant apie reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams taikomą reikalavimą pateikti visą pasiūlymo užstatą, net jeigu dauguma komponentų yra įrodyti, pakeitus komponentų perskirstymo taisyklę (žr. 180 konstatuojamąją dalį) sukurtas lankstumo mechanizmas, skirtas visapusiškai išspręsti šią problemą.

(193) Jungtinė Karalystė pripažįsta, kad gali būti keletas mažesnių nei 2 MW PPV, norinčių dalyvauti aukcione ir pageidaujančių nesusitelkti, tačiau ji nemano, kad minimali 2 MW riba yra techninė kliūtis reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimui. Tačiau Jungtinė Karalystė pripažįsta, kad nuo 2014 m. pastebima tendencija elektros energijos rinkose taikyti mažesnes dalyvavimo ribas, pavyzdžiui, TERRE 1 MW riba ([49]).

(194) Siekdama atsižvelgti į 193 konstatuojamojoje dalyje aprašytus rinkos pokyčius, Jungtinė Karalystė 2019 m. rugsėjo 12 d. įsipareigojo:

a) sumažinti aukcionams, kurių išankstinė atranka pradedama nuo 2020 m. sausio mėn., taikomą minimalią dalyvavimo pajėgumų pirkimo mechanizme ribą, kaip aprašyta 30 ir 31 konstatuojamosiose dalyse, iki 1 MW ir

([48]) Sektoriaus tyrimo dėl pajėgumų mechanizmų galutinė ataskaita, SWD(2016) 385 *final*.
([49]) Transeuropinė pakaitos rezervų birža – visos Europos balansavimo paslaugų rinka, kuri turėtų pradėti veikti 2019 m. pabaigoje.

b) iki 2021 m. spalio mėn. iš naujo įvertinti šią ribą, kad būtų išnagrinėta tolesnio sumažinimo galimybė.

4.2.3.5. Priemonės atvirumas atsinaujinantiesiems energijos ištekliams ir naujoms technologijoms

(195) Jungtinė Karalystė nurodo, kad 2014 m. buvo tikimasi, jog dėl didelių investicinių sąnaudų vėjo ir saulės energijai reikės didelės ir aiškios mažai anglies dioksido išskiriančioms technologijoms skirtos paramos, pavyzdžiui, susitarimų dėl skirtumų schemos ar jos pirmtakės – atsinaujinančiųjų energijos išteklių įsipareigojimo. Gavę šias subsidijas, teikėjai faktiškai negalėtų dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme. Todėl buvo nuspręsta, kad nebūtina rengti ir įgyvendinti taisyklių, leidžiančių jiems dalyvauti.

(196) Jungtinė Karalystė pripažįsta, kad pastaraisiais metais gerokai sumažėjo tam tikrų atsinaujinančiųjų energijos išteklių investicinės sąnaudos. Kai paaiškėjo, kad atsirado susidomėjimas statyti nesubsidijuojamus vėjo ir saulės energijos įrenginius ir įtraukti juos į pajėgumų pirkimo mechanizmą, būtini pakeitimai buvo ištirti ir kuo greičiau įgyvendinti, įskaitant naujos sumažinimo metodikos sukūrimą ir užtikrinimą, kad nėra valstybės pagalbos dubliavimosi. 2019 m. birželio 4 d. Jungtinės Karalystės Parlamente buvo priimti būtini pajėgumų pirkimo mechanizmo taisyklių pakeitimai, siekiant įtraukti šias periodinės gamybos technologijas. Jungtinė Karalystė patvirtina, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių (vėjo ir saulės energijos) pajėgumų teikėjai galės dalyvauti aukcionuose T-1, T-3 ir T-4, kuriuos numatoma rengti 2020 m. sausio mėn. (jeigu dėl schemos bus priimtas teigiamas galutinis sprendimas dėl valstybės pagalbos). Todėl 146 konstatuojamojoje dalyje nurodytas vėjo jėgainių parkas, kuris negalėjo dalyvauti išankstinėje atšaukto 2018 m. aukciono T-4 atrankoje, dar galės dalyvauti būsimame aukcione T-3, t. y. dėl tų pačių tiekimo metų (2022–2023 m.).

(197) Siekdama užtikrinti, kad pasikartotų panaši į 146 konstatuojamojoje dalyje aprašytą situaciją, Jungtinė Karalystė 2019 m. rugsėjo 12 d. įsipareigojo parengti visas taisykles, kurios būtinos (pavyzdžiui, bet neapsiribojant, sumažinimo koeficientus) norint užtikrinti veiksmingą bet kurios rūšies naujų pajėgumų teikėjų, galinčių veiksmingai prisidėti prie generacijos adekvatumo problemos sprendimo, dalyvavimą, kai tik tokių pajėgumų teikėjas gali prisidėti sprendžiant generacijos adekvatumo klausimą.

(198) Jungtinė Karalystė nesutinka su 147 konstatuojamojoje dalyje nurodyta pastaba. Pateikdama 2018 m. kovo mėn. ekstremalių oro sąlygų pavyzdį, kai vėjas buvo nurodytas kaip pagrindinis veiksnys, padėjęs išvengti sistemos veikimo nepalankiausiomis sąlygomis, Jungtinė Karalystė pabrėžia, kad vėjas akivaizdžiai prisideda prie tiekimo saugumo. Todėl, atlikus išsamią analizę, buvo sukurta tinkama tokių įrenginių sumažinimo metodika, kuri yra įtraukta į pajėgumų pirkimo mechanizmą.

4.2.3.6. Jungiamųjų tinklų dalyvavimas

(199) Jungtinė Karalystė nurodo, kad visada buvo aišku, jog tiesioginis užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimas pajėgumų pirkime vertinamas kaip geriausias sprendimas stiprinant tiekimo saugumą. Tačiau dėl 35 konstatuojamojoje dalyje (ir sprendimo pradėti procedūrą 28 konstatuojamojoje dalyje) nurodytų priežasčių nebuvo galima nedelsiant įgyvendinti tiesioginio užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimo.

(200) Atsižvelgdama į tai, kad nuo 2014 m. kitos valstybės narės diegia visos rinkos pajėgumų mechanizmus, numatydamos galimybę tiesiogiai dalyvauti užsienio pajėgumų teikėjams, ir atsižvelgdama į tai, kad 2019 m. liepos 4 d. įsigaliojo Reglamentas (ES) 2019/943, 2019 m. rugsėjo 12 d. Jungtinė Karalystė įsipareigojo:

a) stengtis įgyvendinti tiesioginį užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimą aukcionuose, kurių išankstinė atranka pradedama 2020 m. sausio mėn., su sąlyga, kad bus sudaryti bendradarbiavimo susitarimai su perdavimo sistemos operatoriais kaimyninėse šalyse, kuriose yra dalyvaujantys pajėgumų teikėjai, ir bet kuriuo atveju

b) taikyti tiesioginį užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimą visuose aukcionuose, kurių išankstinė atranka pradedama po to, kai ACER patvirtins Elektros energijos reglamento (ES) 2019/943 26 straipsnio 11 punkte nurodytas metodikas, bendrąsias taisykles ir sąlygas bei juos paskelbs savo interneto svetainėje pagal minėto reglamento 27 straipsnį ir jie taps taikomi.

(201) Jungtinė Karalystė nemano, kad jungiamųjų linijų operatoriams taikoma viršutinės ir apatinės ribos tvarka suteikia jiems nesąžiningą pranašumą pajėgumų pirkimo aukcione. Prieš vertinant jungiamųjų linijų pajamas pagal viršutinę ir apatinę ribą, atsižvelgiama į pajamas iš pajėgumų pirkimo. Jungiamoji linija gautų mažiausią mokėjimą tik tuo atveju, jeigu visos pajamos (įskaitant pajėgumų pirkimo pajamas) būtų mažesnės už iš anksto nustatytą apatinę ribą. Analogiškai, jeigu visos pajamos būtų didesnės už viršutinę ribą, jungiamoji linija perteklių grąžintų vartotojui. Jungiamosioms linijoms vis dar turi įtakos rinkos kainų ir pajamų svyravimai viršutinės ir apatinės kainų ribos tvarkos ribose.

(202) Galiausiai Jungtinė Karalystė nurodė, kad nuo 2014 m. rugsėjo mėn. visoms suinteresuotosioms šalims aiškiai pasakė, kad jungiamųjų linijų operatoriai galės dalyvauti aukcionuose dėl 2019–2020 tiekimo metų: taigi, ne aukcione T-1, kuris įvyko 2018 m. pradžioje dėl 2018–2019 tiekimo metų. Jungtinės Karalystės teigimu, atliekant 2014 m. valstybės pagalbos vertinimą, Jungtinė Karalystė įsipareigojo: jeigu *ex post* vertinimas parodytų, kad jungiamųjų linijų indėlis 2014 m. planuojamame aukcione T-4 nepakankamai įvertintas, Jungtinė Karalystė atitinkamai sumažins 2017 m. aukciono T-1 pajėgumų kiekį (žr. 124 konstatuojamąją dalį ir 2014 m. sprendimą). Jungtinė Karalystė teigė, kad, siekdama įvykdyti šį įsipareigojimą, ji turėjo sumažinti aukcione T-1 perkamų pajėgumų kiekį 2018–2019 tiekimo metams, o tai buvo nesuderinama su perkamų pajėgumų padidėjimu (kuris būtų buvęs būtinas norint, kad jungiamųjų linijų operatoriai galėtų dalyvauti šiame aukcione T-1). Kalbant apie jungiamosioms linijoms taikomą sumažinimo metodiką, Jungtinė Karalystė nurodė, jog metodikos skiriasi atsižvelgiant į technologijų rūšį tam, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos. Visų pirma, dėl didelių jungiamųjų linijų ir sujungtų rinkų skirtumų sumažinimo koeficientai yra nustatomi kiekvienoms jungiamosioms linijoms atskirai. Be to, kiekvienais metais bendrovė „National Grid“ nustato kiekvienai sujungtai šaliai sumodeliuotą sumažinimo koeficientų intervalą (naudodama tikimybinę visos Europos modeliavimo metodiką). Tada šią bendrą metodiką tvirtina techninių ekspertų grupė, kuri patvirtina, kad bendrovės „National Grid“ analizė yra tiksli ir tinkama, ir pasiūlo tinkamą sumažinimą kiekvienam intervalui. Tada ministras patvirtina galutines vertes. Jungtinė Karalystė taip pat pabrėžė, kad ilgesnės trukmės sutarčių sudarymas su jungiamųjų linijų operatoriais prieštarautų jos pozicijai, kad jungiamųjų linijų modelis yra trumpalaikis sprendimas (žr. 199 konstatuojamąją dalį), kol bus įvestas tiesioginis užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimas.

4.3. **Priemonės proporcingumas**

4.3.1. *Galimos sutarčių trukmės skirtumai*

(203) Pastabos dėl galimos sutarčių trukmės apibendrintos 177–180 konstatuojamosiose dalyse.

4.3.2. *Draudimas dalyvauti ilgalaikio TOR teikėjams*

(204) Jungtinė Karalystė laikėsi nuomonės, kad požiūris į ilgalaikio TOR teikėjus 2014 m. buvo grindžiamas geriausiais tuo metu turėtais įrodymais. Buvo tikimasi, kad operatoriai gaus nenumatytą pelną, jeigu jiems bus leista dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme, o tai prieštarautų VPAAEG 228 ir 230 punktams. Tuo metu buvo galima pagrįstai tikėtis, kad TOR operatoriai būsimais metais, be nustatyto dydžio mokėjimų už pajėgumų pateikimą, gaus didelius mokėjimus už panaudojimą.

(205) Jungtinė Karalystė nesitikėjo, kad bus visiškai atsisakyta mokėjimų už panaudojimą. Dabar tikėtina, kad ilgalaikio TOR teikėjai mokėjimus už panaudojimą gaus tik sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis, nes tokiu atveju bendrovė „National Grid“ paskirstys visus turimus išteklius.

(206) Jungtinė Karalystė teigė, kad draudimas ilgalaikio TOR įrenginiams teikti pasiūlymus dėl ilgalaikių susitarimų pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą atitiko principą, pagal kurį ilgalaikiai susitarimai buvo siūlomi tik tiems įrenginiams, kurie priešingu atveju būtų susidūrę su kliūtimis patekti į rinką. Be to, įrenginiai, perduoti eksploatuoti iki pirmo pajėgumų pirkimo aukciono 2014 m., nebegalėjo būti laikomi naujais.

(207) Jungtinė Karalystė pabrėžė, kad operatoriai galėjo nuspręsti atsisakyti TOR sutarčių laimėję pajėgumų pirkimo aukcioną, nes ilgalaikių TOR sutarčių nutraukimo atvejais sankcijos nebuvo taikomos.

(208) Jungtinė Karalystė paaiškino, kad 2014 m. suinteresuotoji šalis nebuvo pasiūliusi lėšų susigrąžinimo mechanizmo ir jis nebuvo laikomas būtinu, nes buvo manoma, kad pajamos, kurias gali gauti ilgalaikio TOR operatoriai, yra lygiavertės toms, kurių duoda mažai anglies dioksido išskiriančių technologijų subsidijų schemos (susitarimų dėl skirtumų, atsinaujinančiųjų energijos išteklių įsipareigojimo, finansinių sandorių), kurių gavėjams taip pat nebuvo leidžiama dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme.

(209) Jungtinė Karalystė pažymėjo, kad suinteresuotosios šalies siūloma priemonė sudaryti susitarimus su įrenginiu atgaline data, pradedant nuo 2014 m., yra nepagrįsta. Tai leistų operatoriui gauti vartotojų finansuojamas pajamas be jokios rizikos tuo laikotarpiu, kuriuo jis neturėjo jokių tiekimo įsipareigojimų pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą.

(210) Kadangi nuo 2014 m. rinkos sąlygos galėjo pasikeisti, Jungtinė Karalystė nori išnagrinėti, ar tikslinga leisti jiems dalyvauti būsimuose aukcionuose.

4.3.3. *Išlaidų susigrąžinimo metodas*

(211) Jungtinė Karalystė pabrėžė, kad VPAAEG (3.9.5 punkte) nenumatyta, kad vienas iš tinkamų priemonės proporcingumo vertinimo kriterijų yra generacijos adekvatumo priemonės finansavimas. Nepaisant to, Jungtinė Karalystė mano, kad apmokestinimo metodika yra proporcinga.

(212) Jungtinė Karalystė nurodė, kad, neatsižvelgiant į tai, kiek reguliavimo apkrova paslaugų teikėjus skatina pajėgumų pirkimo išlaidų mažinimas, tai negali būti atspindėta mažinant bendrą perkamų pajėgumų kiekį. Taip yra todėl, kad tas pats reguliavimo apkrova paslaugų pajėgumų teikėjas gali dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme ir pateikti prašomą kiekį. Jeigu bus sumažintas bendras pajėgumų pirkimo kiekis, kyla rizika du kartus apskaityti šio reguliavimo apkrova paslaugų teikėjo pateiktus pajėgumus: pirma, kaip numatomą rinkos paklausos sumažėjimą ir, antra, kaip reguliavimo apkrova paslaugų teikėją, dalyvaujantį pajėgumų pirkimo mechanizme, jeigu jis laimėtų aukcione.

(213) Be to, jau dabar yra stiprių paskatų mažinti paklausą per tris pusvalandines didžiausios apkrovos triadas (naudos, gaunamos perdavimo sistemoje naudojant sistemos apmokestinimo tvarką, vertė padidėjo nuo maždaug 10 GBP/kW 2005–2006 m. iki maždaug 47 GBP/kW 2016–2017 m. ir buvo numatyta, kad iki 2020–2021 m. ji padidės iki 70 GBP/kW). Pajėgumų pirkimo išlaidų sumažinimas tuo pačiu laikotarpiu turbūt nepaskatintų papildomos reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų veiklos, tačiau greičiausiai tai suteiktų didesnį finansinį atlygį reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams, kurie tuo metu jau siekė sumažinti paklausą.

(214) Jungtinė Karalystė pažymėjo, kad sistemos veikimas nepalankiausiomis sąlygomis nebūtinai sutaps su trimis pusvalandiniais laikotarpiais, kurie atitinka triadas, nes sistemos veikimas nepalankiausiomis sąlygomis taip pat gali būti susijęs su laikotarpiais, kai gamybos (pvz., vėjo energijos) pajėgumų mažai, arba gali trukti ilgiau. Be to, sunku prognozuoti pasiūlą (ir pasiūlos rinkos dalį) triadų metu, nes triados nustatomos *ex post* (t. y. jų laikas žinomas tik pasibaigus triadų sezonui). Taigi tiekėjai gali susidurti su dideliais prognozuojamų ir faktinių pajėgumų pirkimo išlaidų neatitikimais, o tai gali padidinti vartotojams tenkančias išlaidas, nes tiekėjai sieks mažinti netikrumą perkeldami išlaidas su rizikos priemoka. Be to, pajėgumų pirkimo išlaidų susigrąžinimo metodiką grindžiant didesniu valandų skaičiumi (t. y. žiemos šiokiadienių piko valandomis, kurios yra 16–19 val.), didesniems pramonės klientams tampa sunkiau visiškai išvengti pajėgumų pirkimo išlaidų, todėl jie labiau traktuojami kaip vidaus rinkos vartotojai ir mažosios įmonės.

(215) Kaip paaiškino Jungtinė Karalystė, argumentas, kad dabartinė metodika skatina tik prie tinklo skaitiklio prijungtų reguliavimo apkrova įrenginių operatorius, grindžiamas prielaida, kad 16–19 val. laikotarpis yra per didelis, kad klientai reguliariai mažintų paklausą tomis valandomis. Jungtinė Karalystė pažymi, kad, norint gauti naudos, nebūtina mažinti paklausos per visą laikotarpį; tai tiesiog reikštų, kad atsisakomųjų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai negautų visos naudos.

(216) Nors Jungtinė Karalystė mano, kad pasirinkta išlaidų susigrąžinimo metodika yra proporcinga, nes yra išlaikomas tam tikras skatinamasis poveikis reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams ir išvengiamas ar sumažinamas neigiamas su triadų metodika susijęs poveikis, Jungtinė Karalystė, atlikdama penkerių metų peržiūros procesą, ketina ištirti, ar tam tikri pakeitimai galėtų būti naudingi atspindint patirtį ir rinkos pokyčius.

4.4. **Neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas**

(217) Jungtinė Karalystė atkreipė dėmesį į tai, kad Reglamente (ES) 2019/943 nustatytas reikalavimas valstybėms narėms laipsniškai nutraukti susitarimus ir mokėjimus už gamybos pajėgumus (įskaitant generatorius, kuriuos naudoja reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai, kurių pajėgumai prijungti prie tinklo skaitiklio), kurie išmeta daugiau kaip 550 g iškastinio kuro kilmės CO_2 vienai kWh elektros energijos. Atitinkamas Pajėgumų pirkimo taisyklių pakeitimas įsigaliojo 2019 m. liepos 18 d. Ši išmetamo anglies dioksido kiekio riba nustatyta naujų pajėgumų teikėjams, norintiems pereiti 2020 m. pradžioje rengiamų aukcionų išankstinę atranką (įskaitant visus naujus komponentus, kurie ketina dalyvauti kaip neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai).

(218) 2019 m. rugsėjo 12 d. Jungtinė Karalystė įsipareigojo laikytis Reglamento (ES) 2019/943 nuostatų ir, visų pirma, iki 2020 m. pabaigos priimti reguliavimo pakeitimus siekiant užtikrinti, kad ne vėliau kaip nuo 2025 m. liepos 1 d. gamybos pajėgumai, kurie pradėjo komercinę gamybą iki 2019 m. liepos 4 d. ir išmeta daugiau kaip 550 g iškastinio kuro kilmės CO_2 vienai kWh elektros energijos ir daugiau kaip 350 kg iškastinio kuro kilmės CO_2 vidutiniškai per metus vienam įrengtam kWe, negautų mokėjimų arba įsipareigojimų dėl būsimų mokėjimų pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą.

4.5. **Neveikimo įsipareigojimas**

(219) Jungtinė Karalystė pripažįsta, kad Bendrojo Teismo sprendimo pasekmė yra ta, kad tol, kol ir jeigu Komisija nepriims sprendimo, leidžiančio teikti valstybės pagalbą pagal pajėgumų pirkimo schemą, atlikus oficialų tyrimą, Jungtinė Karalystė negali teikti pagalbos. Tačiau priimtas teismo sprendimas nereiškia, kad Jungtinė Karalystė negali taikyti schemos elementų, kuriems neskiriama jokia pagalba.

(220) Jungtinės Karalystės teigimu, neveikimo įsipareigojimas nepažeidžiamas šiose situacijose:

a) sąlyginių pajėgumų susitarimų sudarymas po papildomo aukciono T-1, vykusio 2019 m. birželio mėn. (žr. 18 konstatuojamosios dalies a punktą), nes šiais susitarimais paslaugų teikėjams nesuteikiamas joks ekonominis pranašumas, nebent ir kol Komisija leis teikti valstybės pagalbą. Teikėjai turės vykdyti tam tikrus įsipareigojimus be jokios garantijos, kad gaus mokėjimus už pajėgumus ar kitą ekonominį pranašumą, nes mokėjimai priklauso nuo Komisijos patvirtinimo;

b) reikalavimas, kad tiekėjai neveikimo laikotarpiu vykdytų savo įsipareigojimus pagal galiojančius susitarimus dėl pajėgumų. Teikėjai vėlgi neturi jokių garantijų, kad galiausiai gaus mokėjimus už pajėgumus. Be to, tai yra pajėgumų teikėjų našta, o ne nauda;

c) leidimas tiekėjams savanoriškai atlikti mokėjimus pajėgumų pirkimo mechanizmo atsiskaitymo įstaigai neveikimo laikotarpiu, kad būtų kompensuojami galimi jų įsipareigojimai dėl tiekėjų mokesčių, ir leidimas atsiskaitymo įstaigai gauti tokius mokėjimus. Tiekėjų mokėjimais nebus finansuojama pagalbos, nebent ir kol Komisija leis teikti valstybės pagalbą.

4.6. **Skaidrumas**

(221) Jungtinė Karalystė įsipareigojo taikyti VPAAEG 3.2.7 skirsnyje nustatytas skaidrumo sąlygas, kiek jos taikomos pagalbai, teikiamai pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą.

5. **PAGALBOS VERTINIMAS**

5.1. **Valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį**

(222) Sprendime pradėti procedūrą Komisija išreiškė preliminarią nuomonę, kad priemonė yra valstybės pagalba pagal Sutarties 107 straipsnio 1 dalį. Nei Jungtinė Karalystė, nei kuri nors suinteresuotoji šalis šios nuomonės neginčijo.

(223) Pagal Sutarties 107 straipsnio 1 dalyje valstybės pagalba apibrėžta kaip „valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba“.

(224) Valstybės pagalba, kuriai taikoma Sutarties 107 straipsnio 1 dalis, yra nesuderinama su vidaus rinka, jeigu ji „iškraipo ar gali iškraipyti konkurenciją palaikant tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą […], kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“.

(225) Sutarties 107 straipsnio 2 ir 3 dalyse išvardytos konkrečios aplinkybės, kurioms esant pagalba yra ar gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka. Komisijos vertinimas, ar kuri nors iš šių aplinkybių tinka šiuo atveju, pateiktas 6 skirsnyje.

5.1.1. *Priskyrimas valstybei ir finansavimas iš valstybinių išteklių*

(226) Kad priemonės būtų laikomos valstybės pagalba pagal Sutarties 107 straipsnio 1 dalį, a) jos turi būti priskirtinos valstybei ir b) lėšos turi būti gaunamos iš valstybės išteklių ir skiriamos tiesiogiai arba netiesiogiai bet kurios valstybės paskirtos ar įsteigtos valstybės įstaigos ([50]). Dėl priežasčių, nurodytų šio sprendimo 227–229 konstatuojamosiose dalyse, Komisija mano, kad priemonė yra priskirtina Jungtinei Karalystei, o pajėgumų mokėjimai yra valstybiniai ištekliai, nes juos kontroliuoja valstybė.

(227) Pajėgumų pirkimo mechanizmą įdiegė Jungtinės Karalystės energetikos ir klimato kaitos ministras, naudodamasis 2013 m. Energetikos įstatymu suteiktais įgaliojimais. 2014 m. rugpjūčio 1 d. Jungtinė Karalystė priėmė antrinės teisės aktus – Elektros energijos pajėgumų reglamentą ir Pajėgumų pirkimo taisykles, kuriais reglamentuojamas pajėgumų pirkimo mechanizmo įgyvendinimas. Valstybė yra atsakinga už tokius klausimus, kaip pajėgumų kiekio aukcione patvirtinimas, išankstinės atrankos procedūros, susitarimų dėl pajėgumų turinys ir pajėgumų turėtojų įsipareigojimai.

([50]) 1977 m. kovo 22 d. Sprendimas *Steinike & Weinlig/Vokietija*, 78/76, Rink. p. 595, 21 punktas; 2001 m. kovo 13 d. Sprendimas *PreussenElektra*, C-379/98, Rink. p. I-2099, 58 punktas; 2019 m. gegužės 15 d. Sprendimas *Achema*, C-706/17, 47 ir tolesni punktai.

(228) Jungtinė Karalystė įsteigė atsiskaitymo įstaigą, kuri užtikrina atsiskaitymo proceso ir atliktų mokėjimų atskaitomybę, valdymą ir kontrolę. Atsiskaitymo įstaiga priklauso valstybei, o Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nurodė, kad Vyriausybė turi visokeriopą jos kontrolę (žr. 27 konstatuojamąją dalį).

(229) Kaip aprašyta 88 ir 89 konstatuojamosiose dalyse, priemonė finansuojama iš priemokų (rinkliavų), nustatytų teisės aktais ir taikomų visiems licencijuotiems tiekėjams. Rinkliava yra privaloma ir ją renka mokėjimo įstaiga. Vėliau mokėjimo įstaiga pateikia nurodymus atlikti mokėjimus pajėgumų teikėjams. Valstybė turi teisę disponuoti lėšomis per atsiskaitymo įstaigą.

5.1.2. *Tam tikroms įmonėms arba tam tikrų prekių gamybai suteiktas ekonominis pranašumas (atrankusis pranašumas)*

(230) Kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje, pranašumas – tai bet kokia ekonominė nauda, kurios įmonė nebūtų gavusi įprastomis rinkos sąlygomis, t. y. be valstybės intervencijos ([51]).

(231) Komisija pažymi, kad pajėgumų pirkimo aukcionų laimėtojai, naudodamiesi pajėgumų pirkimo mechanizmu, gauna atlygį, kurio jie negautų veikdami elektros energijos rinkoje įprastomis ekonomikos sąlygomis ir vien tik parduodami elektros energiją bei papildomas paslaugas (BETTA – aprašyta 2.8 skirsnyje). Todėl priemone suteikiamas ekonominis pranašumas įmonėms, kurios sėkmingai dalyvavo pajėgumų pirkimo aukcionuose. Šis pranašumas yra atrankusis, nes jis suteikiamas tik tam tikroms įmonėms, būtent pajėgumų pirkimo aukcionus laimėjusiems dalyviams, kurių faktinė ir teisinė padėtis yra panaši į kitų pajėgumų teikėjų, kurie negalėjo dalyvauti arba nedalyvavo pajėgumų pirkimo aukcionuose, arba dalyvavo, bet nesėkmingai, faktinę ir teisinę padėtį.

(232) Be to, priemone kol kas suteiktas atrankusis pranašumas tik tam tikroms įmonėms, galinčioms padėti spręsti nustatytą adekvatumo problemą, nes mažesnių nei 2 MW pajėgumų (žr. 30 ir 31 konstatuojamąsias dalis) ir užsienio pajėgumų teikėjams neleidžiama tiesiogiai dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme (žr. 34 konstatuojamąją dalį), net jeigu jie taip pat gali padėti mažinti nustatytą adekvatumo problemą. Ateityje dėl minimalios dalyvavimo pajėgumų pirkimo mechanizme ribos, net jeigu ji bus sumažinta 193 konstatuojamojoje dalyje aprašytu būdu, kai kurie pajėgumų teikėjai ir toliau negalės tiesiogiai dalyvauti (t. y. be sutelkimo) pajėgumų pirkimo mechanizme. Be to, kol pajėgumų pirkimo mechanizme galės dalyvauti visų užsienio pajėgumų teikėjai, esantys kaimyninėse ir nekaimyninėse valstybėse narėse, pajėgumų pirkimo mechanizme ir toliau negalės dalyvauti tam tikros įmonės, galinčios padėti mažinti nustatytą adekvatumo problemą. Taigi, atsižvelgiant ir į šią siauresnę perspektyvą, priemone suteikiamas atrankusis pranašumas.

5.1.3. *Konkurencijos ir valstybių narių prekybos iškraipymas*

(233) Priemone gali būti iškraipoma konkurencija ir daromas poveikis prekybai vidaus rinkoje. Elektros energijos gamybos, taip pat didmeninės ir mažmeninės prekybos elektros energija rinkos yra konkurencijai atvira veikla visoje Sąjungoje ([52]). Todėl iš valstybės išteklių bet kuriai šio sektoriaus įmonei suteiktas pranašumas gali paveikti Sąjungos vidaus prekybą ir iškraipyti konkurenciją.

5.1.4. *Išvada dėl vertinimo pagal Sutarties 107 straipsnio 1 dalį*

(234) Atsižvelgdama į šiame skirsnyje pateiktą vertinimą, Komisija daro išvadą, kad priemonė yra valstybės pagalba pagal Sutarties 107 straipsnio 1 dalį. 107 straipsnio 1 dalis taikoma atsižvelgiant į bet kurį iš konkrečių suderinamumo pagrindų, nustatytų Sutarties 107 straipsnio 2 ir 3 dalyse. Vienintelis pagrindas, kuris gali būti svarbus šioje byloje, yra 107 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytas pagrindas. 6 skirsnyje vertinama, ar ši byla atitinka šį pagrindą.

5.2. **Pagalbos teisėtumas**

(235) Nors Jungtinės Karalystės valdžios institucijos apie pajėgumų pirkimo mechanizmą pranešė prieš jį įgyvendindamos, Bendrasis Teismas panaikino 2014 m. sprendimą, kuriuo buvo leista taikyti priemonę. Atsižvelgiant į Bendrojo Teismo sprendimą, kuriuo panaikinamas 2014 m. sprendimas, aptariamos priemonės įgyvendinimas iki Bendrojo Teismo sprendimo turi būti laikomas neteisėtu ([53]).

([51]) 1996 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *SFEI ir kt.*, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, 60 punktas; 1999 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ispanija/Komisija*, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, 41 punktas.

([52]) Visų pirma žr. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 (OL L 211, 2009 8 14, p. 15), 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvą 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančią Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 55), Reglamentą (ES) 2019/943 ir 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019 6 14, p. 125).

([53]) Žr. 2008 m. vasario 12 d. Sprendimo *CELF*, C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79, 61 ir 64 punktus.

(236) 2018 m. lapkričio mėn. paskelbus Bendrojo Teismo sprendimą ir panaikinus 2014 m. sprendimą, Jungtinė Karalystė ėmėsi tam tikrų priemonių, išvardytų 18 konstatuojamojoje dalyje. Šiame skirsnyje nagrinėjama, ar tos priemonės yra nauja neteisėta pagalba.

(237) Pirma, kalbant apie papildomą aukcioną T-1, įvykusį 2019 m. birželio mėn., neveikimo įsipareigojimas nebuvo pažeistas, nes dėl šio aukciono sudarytose sutartyse buvo numatyta sąlyginė išlyga, kad jomis gali būti suteikiamos teisės tik tuo atveju, jeigu bus priimtas palankus sprendimas dėl valstybės pagalbos. Todėl ši priemonė, kurią Jungtinė Karalystė taikė po 2018 m. lapkričio mėn., nėra nauja neteisėta pagalba.

(238) Antra, kalbant apie tolesnį sutarčių dėl pajėgumų, sudarytų aukcionuose, įvykusiuose iki 2018 m. lapkričio mėn., vykdymą ir pajėgumų pirkimo mechanizmo mokesčių rinkimą iš tiekėjų, kol buvo sustabdyti pajėgumų pirkimo mechanizmo mokėjimai, Jungtinė Karalystė nepažeidė neveikimo įsipareigojimo. Šios priemonės negalėjo būti laikomos suteikiančiomis ekonominį pranašumą, nes jos reiškia įmonių išlaidas, o ne naudą. Todėl pati ši priemonė nėra nauja neteisėta pagalba.

(239) Trečia, kalbant apie 2019 m. liepos 22 d. pradėtą išankstinę aukcionų T-1, T-3 ir T-4, kurių kiekvieną numatoma surengti per pirmą 2020 m. ketvirtį, atranką, kol kas nepasirašyta nė viena sutartis. Todėl ši priemonė taip pat nėra nauja neteisėta pagalba.

6. SUDERINAMUMAS SU VIDAUS RINKA REMIANTIS SUTARTIES 107 STRAIPSNIO 3 DALIES C PUNKTU

(240) Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a–e punktuose nurodytos tam tikros pagalbos rūšys, kurios gali būti laikomos suderinamomis su vidaus rinka. Šio straipsnio c punkte nurodyta pagalba tam tikros ekonominės veiklos arba tam tikrų ekonominių regionų plėtrai palengvinti, kai tokia pagalba prekybos sąlygoms nedaro tokio neigiamo poveikio, kuris prieštarautų bendram interesui.

(241) Komisijos 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairėse ([54]) (toliau – VPAAEG) nustatytos sąlygos, kuriomis pagalba energetikai ir aplinkai gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą. VPAAEG taikomos nuo 2014 m. liepos 1 d. VPAAEG 3.9 skirsnyje nustatytos specialios pagalbos, teikiamos siekiant užtikrinti generacijos adekvatumą, sąlygos.

(242) Kaip nurodyta 235 konstatuojamojoje dalyje, panaikinus 2014 m. sprendimą, iki Bendrojo Teismo sprendimo suteikta pagalba turi būti laikoma neteisėta. Vadovaudamasi Komisijos pranešimu dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą, nustatymo ([55]), Komisija įvertino priemonės suderinamumą su vidaus rinka, remdamasi 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių (VPAAEG) 3.9 skirsnyje nustatytomis sąlygomis. VPAAEG 248 punkte, nustatyta, kad neteisėta pagalba energetikai turi būti vertinama pagal pagalbos suteikimo dieną galiojusias taisykles, t. y. 2014 m. gruodžio 16 d.

(243) Naujo sprendimo priėmimo procedūrą galima pradėti tiksliai toje vietoje, kurioje atsirado neteisėtumo aspektas ([56]).

6.1. **Bendros svarbos tikslas ir priemonės būtinybė**

(244) VPAAEG 3.9.1 ir 3.9.2 skirsniuose nustatytos konkrečios sąlygos, kurios taikomos vertinant, kiek pagalba prisidedama prie aiškiai apibrėžto bendros svarbos tikslo ir kokiu mastu reikia valstybės kišimosi.

(245) Sprendime pradėti procedūrą Komisija padarė preliminarią išvadą, kad pajėgumų pirkimo mechanizmu buvo prisidedama prie bendros svarbos tikslo ir jis buvo būtinas.

6.1.1. *Bendros svarbos tikslas*

(246) 2014 m. Jungtinė Karalystė įdiegė generacijos adekvatumo problemos nustatymo metodiką, grindžiamą modeliu, kuriame kaip generacijos adekvatumo rodiklis naudojamas ilgalaikio patikimumo adekvatumo standartas. 2014 m. pranešime Jungtinė Karalystė įrodė, kad ilgalaikio patikimumo adekvatumo standartas kritinį lygį gali pasiekti po ketverių metų, t. y. 2018–2019 m. Išvados iš esmės sutampa su išvadomis, kurias ENTSO-E paskelbė tuo metu savo naujausioje ataskaitoje dėl sistemos adekvatumo ([57]). 2014 m. ENTSO-E apskaičiavo, kad pagal Didžiosios Britanijos scenarijų A (kuriame buvo atsižvelgiama tik į saugiais laikomus gamybos pajėgumų pokyčius) po 2016 m. likę pajėgumai galėtų būti nepakankami, kad be jungiamųjų linijų importo būtų galima padengti adekvatumo skirtumą.

([54]) OL C 200, 2014 6 28, p. 1.
([55]) Komisijos pranešimas dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą, nustatymo (OL C 119, 2002 5 22, p. 22).
([56]) 1986 m. liepos 3 d. Sprendimas *Italija/Komisija*, 34/86, Rink. p. 2155, 47 punktas; 1998 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Ispanija/Komisija*, C-415/96, Rink. p. I-6993, 31 punktas ir 2000 m. spalio 3 d. Sprendimas *Industrie des poudres sphériques/Taryba*, C-458/98 P, Rink. p. I-8147, 82 punktas.
([57]) ENTSO-E (2014), „Scenario Outlook and Adequacy Forecast 2014–2030“, 2014 m. birželio 2 d.

(247) Remiantis naujausiomis ENTSO-E išvadomis, pateiktomis 2018 m. Laikotarpio vidurio adekvatumo prognozėje (toliau – 2018 m. LVAP) ([58]), Jungtinėje Karalystėje NAS lygis (valandų per metus) pagal bazinį scenarijų sudaro 1,29 2020 m. ir 1,30 2025 m., t. y. yra gerokai mažesnis nei Jungtinės Karalystės nustatytas 3 valandų NAS, kaip aprašyta 98 konstatuojamojoje dalyje. 2018 m. LVAP nurodyta, kad „geresnius 2018 m. LVAP rezultatus taip pat galima priskirti esamiems pajėgumų mechanizmams“. 2018 m. LVAP paskelbta 2018 m. spalio 3 d., t. y. iki Bendrojo Teismo sprendimo, kuriuo buvo panaikintas 2014 m. sprendimą. Todėl 2018 m. LVAP skaičiavimuose buvo atsižvelgta į pajėgumų pirkimo mechanizmo egzistavimo Jungtinėje Karalystėje padarinius. Iš tiesų 2018 m. LVAP 2 priede Jungtinė Karalystė nurodo, kad „Didžioji Britanija sukūrė pajėgumų pirkimo mechanizmą, siekdama užtikrinti, kad turėtume pakankamai turimų pajėgumų atitikti patikimumo standartą, kuris sudaro 3 valandų per metus numatomą apkrovos sumažėjimą (NAS). LVAP rezultatai atitinka šiuos lūkesčius, todėl Didžiojoje Britanijoje nesitikime adekvatumo problemų“.

(248) Pajėgumų pirkimo mechanizmo nuolatinio poreikio ateityje nustatymas turi būti grindžiamas priešingos padėties scenarijais, darant prielaidą, kad Jungtinėje Karalystėje nėra pajėgumų pirkimo mechanizmo. Kaip aprašyta 102–104 konstatuojamosiose dalyse, iš analizės matyti, kad tada, kai pajėgumų pirkimo mechanizmas neįtraukiamas į modeliavimą, patikimumo standartas (NAS) greičiausiai bus pažeistas kiekvienais metais, įtrauktais į modeliavimą. Visų pirma, bendrovės „National Grid“ analizė, aprašyta 103 konstatuojamojoje dalyje, yra pagrįsta EERR baziniu scenarijumi, kuris naudojamas bendrovės „National Grid“ ateities energetikos scenarijams. Ateities energijos scenarijai taip pat yra prielaidų, naudojamų Jungtinės Karalystės 2018 m. LVAP, pagrindas. Todėl, remiantis VPAAEG 221 punktu, bendrovės „National Grid“ analizė atitinka ENTSO-E atliktą analizę.

(249) Pajėgumų pirkimo mechanizmas gali būti naudingas remiant gamybą, kuriai naudojamas iškastinis kuras. Tačiau, kaip aprašyta 2.8.4 skirsnyje, Jungtinė Karalystė jau įgyvendino, įgyvendina arba svarsto įgyvendinti papildomas priemones, kad būtų sprendžiamos jos teritorijoje nustatytos rinkos nepakankamumo problemos, t. y. tai, kad patikimumas yra viešoji gėrybė, ir trūkstamų pinigų problema. Šiomis papildomomis priemonėmis siekiama pagerinti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimą, pertvarkyti išgryninimo tvarką ir skatinti didesnį sujungimą. Komisija mano, kad dėl šių papildomų priemonių turėtų sumažėti pajėgumų, kuriuos reikia įsigyti pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą, kiekis. Be to, Komisija pažymi, kad Jungtinė Karalystė siūlo *ad hoc* priemones, skatinančias mažo anglies dioksido kiekio elektros energijos gamybą (pvz., susitarimus dėl skirtumų), ir nustatė griežtas išmetamų teršalų normas siekiant užtikrinti, kad didelius anglies dioksido kiekius išskiriantys gamybos įrenginiai nebūtų perduoti eksploatuoti. Jungtinė Karalystė praneša, kad dėl to nuo 2014 m. gerokai sumažėjo naujų dyzelinių generatorių, su kurių operatoriais sudaromi susitarimai dėl pajėgumų, skaičius ([59]). Be to, Komisija pažymi, kad metiniame generacijos pajėgumų adekvatumo vertinime atsižvelgiama į gamybos apimtį, o jungiamųjų linijų indėlis atviras visiems pajėgumų teikėjams, įskaitant ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjus. Todėl Komisija mano, kad Jungtinė Karalystė pakankamai ištyrė būdus, kaip sušvelninti neigiamą poveikį, kurį ši priemonė gali turėti siekiant laipsniškai atsisakyti aplinkai kenksmingų subsidijų, kaip nustatyta VPAAEG 220 punkte.

(250) Priemone siekiama įsigyti reikiamą pajėgumų kiekį, kad būtų užtikrintas atitikimas patikimumo standartui. Taigi priemone siekiama aiškiai apibrėžto tikslo. Mainais už mokėjimus už pajėgumus pajėgumų teikėjai įsipareigoja tiekti energiją sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis. Aukcione perkamų pajėgumų kiekio nustatymo metodika grindžiama sistemos operatoriaus atliekamu metiniu tiekimo saugumo vertinimu.

6.1.2. *Priemonės reikalingumas*

(251) Kaip aprašyta 2.8.2 ir 2.8.3 skirsniuose, buvo išanalizuotas ir kiekybiškai įvertintas generacijos adekvatumo problemos pobūdis ir priežastys. Buvo aprašytas kiekybinio įvertinimo matavimo vienetas (t. y. patikimumo standartas) ir pateiktas jo apskaičiavimo metodas (žr. 46 ir 47 konstatuojamąsias dalis). Todėl Komisija daro išvadą, kad laikomasi VPAAEG 222 punkto reikalavimų.

(252) Kaip paaiškinta 128 konstatuojamojoje dalyje, kai kurios suinteresuotosios šalys išreiškė susirūpinimą dėl pajėgumų pirkimo mechanizmo būtinybės.

(253) Dėl kai kurių suinteresuotųjų šalių nurodyto tariamo dabartinio pasiūlos pertekliaus Jungtinės Karalystės elektros energijos rinkoje Komisija išanalizavo suinteresuotųjų šalių (žr. 128 konstatuojamosios dalies a punktą) ir Jungtinės Karalystės (žr. 166 konstatuojamąją dalį) pateiktus argumentus. Komisija mano, kad suinteresuotųjų šalių kritika

([58]) https://www.entsoe.eu/outlooks/midterm/

([59]) Jungtinės Karalystės duomenimis, 2015 m. daugiau nei 500 MW naujų dyzelinių pajėgumų operatorių sudarė susitarimus dėl pajėgumų (daugiausia mažas piko metu veikiantis įrenginys, o iš viso nustatyta 36 PPV). Iki 2017 m. aukciono šis kiekis sumažėjo iki vos 5 MW (1 PPV). Jungtinė Karalystė praneša, kad gali būti tikimasi reikšmingo gamintojų, naudojančių dyzelinius generatorius, skaičiaus sumažėjimo 2019 m. aukcione T-4, nes esamų įrenginių išmetamųjų teršalų kontrolė įsigalioja 2024 m. sausio mėn. (įrenginiams, kurių pajėgumai sudaro 5–50 MW).

neleidžia abejoti pajėgumų pirkimo mechanizmo būtinumu. Visų pirma, kaip ir bet kurio kito pajėgumų mechanizmo atveju, pajėgumų pirkimo mechanizmu turi būti mažinamas svarbus netikrumas, o tam reikia užtikrinti perteklinio pirkimo rizikos ir sistemos neadekvatumo rizikos pusiausvyrą. Šiuo atžvilgiu šį netikrumą atspindi geresni, nei tikėtasi, 2018–2019 m. žiemos pajėgumų skirtumai ([60]). Be to, kaip paaiškino Ofgem savo galutinėje ataskaitoje, nurodytoje 21 konstatuojamojoje dalyje, apskaičiuojant skirtumą iki pajėgumų pirkimo mechanizmo schemos įgyvendinimo nuo 2017 m., buvo įtrauktas nenumatytų atvejų balansavimo rezervas, o be šių priemonių pajėgumų skirtumai būtų buvę gerokai mažesni ([61]). Savo ataskaitoje „Ofgem“ taip pat paaiškino, kad NAS prognozės ankstesniems penkeriems tiekimo metams taip pat patvirtino „Ofgem“ nuomonę, kad yra labai didelis poreikis išlaikyti pajėgumų pirkimo mechanizmą. Be to, žemos galutinės kainos pajėgumų pirkimo aukcionuose gali būti vertinamos kaip didelės konkurencijos pajėgumų pirkimo aukcionuose įrodymas ir nebūtinai kaip perteklinių pajėgumų požymis. Galiausiai, kaip paaiškinta 34 konstatuojamojoje dalyje, jungiamųjų linijų operatoriai galėjo dalyvauti pajėgumų pirkimo aukcionuose nuo antro 2015 m. aukciono, todėl buvo atsižvelgta į jų indėlį užtikrinant tiekimo saugumą.

(254) Dėl kai kurių suinteresuotųjų šalių pasiūlytos minties, kad generacijos adekvatumas būtų geriau užtikrintas tik energijos rinkoje, Komisija atkreipia dėmesį į kai kurių suinteresuotųjų šalių (žr. 128 konstatuojamosios dalies b punktą) ir Jungtinės Karalystės (žr. 167 konstatuojamąją dalį) argumentus. Komisija nemato priežasčių pakeisti išvadų, pateiktų sprendimo pradėti procedūrą 8 lentelėje, ir palaiko jas: ji sutinka, kad tol, kol nėra individualių apskaitos tikruoju laiku ir dinaminių kainų sutarčių, kurias būtų pasirašę dauguma vartotojų, patikimumui būdinga daug viešosios gėrybės savybių. Artimoje ateityje mažai tikėtina, kad vartotojai sistemingai valdys suvartojimą, reaguodami į rinkų stygiaus signalus, todėl saugus elektros energijos tiekimas išliks viešąja gerybe.

(255) Analogiškai rinkos nepakankamumo, t. y. trūkstamų pinigų, problemos klausimu Komisija atkreipia dėmesį į kai kurių suinteresuotųjų šalių (žr. 128 konstatuojamosios dalies c punktą) ir Jungtinės Karalystės (žr. 168 konstatuojamąją dalį) pateiktus argumentus. Komisija nemato priežasčių pakeisti išvadų, pateiktų sprendimo pradėti procedūrą 8 lentelėje, ir palaiko jas. Visų pirma, Komisija dar kartą patvirtina, kad pajėgumų pirkimo mechanizmo įgyvendinimas negali būti vykdomas gerai veikiančių trumpalaikių rinkų sąskaita. 2.8.4 skirsnyje nurodytos reformos padeda pagerinti Didžiosios Britanijos elektros energijos rinkų veikimą, tačiau jos nesprendžia trūkstamų pinigų problemos.

(256) Remdamasi 254 ir 255 konstatuojamosiose dalyse pateiktu vertinimu, Komisija daro išvadą, kad Jungtinė Karalystė, aiškiai įrodė priežastis, dėl kurių negalima tikėtis, kad rinka užtikrins pakankamus pajėgumus, jeigu nebus pajėgumų pirkimo mechanizmo, kaip nustatyta VPAAEG 223 punkte.

(257) Dėl reguliavimo apkrova paslaugų potencialo vertinimo Komisija pabrėžia, kad pagal VPAAEG 224 punkto b papunktį Komisija turi tik prireikus atsižvelgti, be kita ko, tik į jai pateiktą informaciją, susijusią su reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimo poveikio vertinimu. Komisija atkreipia dėmesį į labai skirtingus suinteresuotųjų šalių (žr. 128 konstatuojamosios dalies d punktą) ir Jungtinės Karalystės (žr. 169 konstatuojamąją dalį) įvertčius, pateiktus atsakant į sprendimą pradėti procedūrą. Komisija taip pat pažymi, kad, kaip parodyta 1 lentelėje, reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų pajėgumų, pateikiamų pajėgumų pirkimo aukcionuose, kiekis vis didėjo ir 2018 m. surengtame aukcione T-4 pasiekė 2,6 GW.

(258) Iš įvairių Jungtinės Karalystės taikomų priemonių, kuriomis skatinamas reguliavimas apkrova pagal VPAAEG 224 punkto b papunktį, kai kurios suinteresuotosios šalys kritikavo tik pereinamojo laikotarpio aukcionus, nes jų nepakanka siekiant skatinti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimą (žr. 128 konstatuojamosios dalies d punktą). Komisija atkreipia dėmesį į Jungtinės Karalystės argumentus, pateiktus 170 konstatuojamojoje dalyje, taip pat į kitų suinteresuotųjų šalių pastabas, pateiktas 126 konstatuojamojoje dalyje. Visų pirma, Komisija mano, kad pereinamojo laikotarpio aukcionai buvo skirti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams skatinti, neleidžiant juose dalyvauti beveik visų kitų rūšių pajėgumų teikėjams. Svarbu tai, kad galutinės šių aukcionų kainos buvo didesnės nei įprastų pajėgumų pirkimo aukcionų kainos.

([60]) „Ofgem“ 2019 m. Energijos rinkos būklės ataskaitoje nurodyta: „Pajėgumų pirkimo mechanizmas padėjo išlaikyti didesnius dienos skirtumus 2018–2019 m. žiemą nei ankstesniais metais ir toliau mažino bei stabilizavo išgryninimo kainas didinant sistemos pajėgumus“. Savo galutinėje ataskaitoje, nurodytoje 21 konstatuojamojoje dalyje, „Ofgem“ taip pat teigia: „Pirmaisiais pajėgumų pirkimo mechanizmo eksploatavimo metais (2017–2018 m.) kasdieniai žiemos pajėgumų skirtumai buvo didesni nei 2016–2017 m. žiemą. Tai rodo, kad pajėgumų pirkimo mechanizmas yra veiksmingas gerinant pajėgumų skirtumus. Tai padaryta mažinant esamų pajėgumų uždarymo tempą ir kartu skatinant investicijas į naujus pajėgumus“.

([61]) Nenumatytų atvejų balansavimo rezervą sudaro papildomas balansavimo rezervas, kurį sudarydama bendrovė „National Grid“ pasirašė sutartis su rinkoje neveikiančiomis esamomis elektrinėmis, kurios galėtų gaminti papildomą elektros energiją, ir reguliavimo apkrova balansavimo rezervas, kurį bendrovė „National Grid“ sudarė pasirašydama sutartis su įmonėms dėl elektros energijos vartojimo mažinimo pikinės apkrovos metu. Pavyzdžiui, „Ofgem“ teigia, kad „2016–2017 m. bendrovė „National Grid“ įsigijo maždaug 3,5 GW nenumatytų atvejų balansavimo rezervą, todėl nepanaudojus šios papildomos pirkimo priemonės, skirtumas būtų buvęs šiek tiek didesnis nei nulis“.

(259) Todėl Komisija daro išvadą, kad pajėgumų pirkimo mechanizmu prisidedama prie aiškiai apibrėžto bendros svarbos tikslo ir jis yra būtinas pagal VPAAEG 3.9.1 ir 3.9.2 skirsnius.

6.2. **Priemonės tinkamumas**

(260) VPAAEG 3.9.3 skirsnyje nurodytos sąlygos, leidžiančios įvertinti, ar priemonė yra tinkama politikos priemonė bendros svarbos tikslui pasiekti.

6.2.1. *Pasirinkta priemonė*

(261) Kaip nurodyta 129 ir 171 konstatuojamosiose dalyse, kai kurios suinteresuotosios šalys teigė, kad Jungtinės Karalystės generacijos adekvatumo problemą būtų geriau spręsti sudarant strateginį rezervą nei visos rinkos pajėgumų pirkimo mechanizmą. Jungtinė Karalystė, priešingai, manė, kad strateginis rezervas nepadėtų spręsti pagrindinių rinkos nepakankamumo problemų (plg. 171 ir 172 konstatuojamąsias dalis).

(262) Kaip paaiškinta Sektoriaus tyrimo dėl pajėgumų mechanizmų galutinėje ataskaitoje ([62]), ilgalaikė intervencija nėra reikalinga, jeigu iš adekvatumo vertinimų matyti, o politikos formuotojai yra įsitikinę, kad ilgainiui rinką galima pertvarkyti siekiant užtikrinti pakankamas paskatas investuoti, ir yra pakankamai pajėgumų, kad iki tol būtų užtikrintas tiekimo saugumas. Tačiau gali reikėti užtikrinti, kad esami pajėgumai nebūtų per anksti uždaromi. Tokiomis aplinkybėmis strateginis rezervas tikriausiai būtų tinkamiausia priemonė, nes jis gali padėti kontroliuoti iš rinkos pasitraukiančių esamų pajėgumų kiekį. Kai nustatomos ilgalaikės adekvatumo problemos, tinkamiausias pajėgumų mechanizmas šiai problemai spręsti gali būti kiekiu grindžiama visos rinkos schema.

(263) Strateginis rezervas neišspręstų nustatytos naujų įrenginių investavimo problemos. Priešingai, visos rinkos pajėgumų mechanizmai yra efektyvesni skatinant investicijas, kad būtų išspręstos ilgesnės trukmės adekvatumo problemos.

(264) Pajėgumų pirkimo mechanizmas skirtas skatinti ir papildyti pasikeitimus rinkoje prisiderinant prie energijos vidaus rinkos ir Sąjungos energetikos politikos, t. y. plėtoti poreikio valdymą, didinti konkurenciją ir investicijas į jungiamųjų tinklų pajėgumus.

(265) Todėl Komisija daro išvadą, kad pasirinkta priemonė yra tinkama siekiant spręsti pagrindines rinkos nepakankamumo problemas, trukdančias ilgalaikėms investicijoms.

6.2.2. *Atlyginimas tik už turimų pajėgumų pateikimą*

(266) Sprendime pradėti procedūrą Komisija laikėsi preliminarios nuomonės, kad taikant priemonę atlyginimas buvo skiriamas tik už pajėgumų pateikimą. Vis dėlto, kaip paaiškinta šio sprendimo 130–132 konstatuojamosiose dalyse, kai kurios suinteresuotosios šalys išreiškė susirūpinimą šiuo klausimu.

(267) Dėl suinteresuotųjų šalių susirūpinimo dėl pranešimo apie sistemos veikimą nepalankiausiomis sąlygomis tvarkos (žr. 130 konstatuojamąją dalį) Komisija mano, kad skirstymo mechanizmo įgyvendinimas galėtų trukdyti rinkos signalams, todėl jis galėtų būti laikomas nesuderinamu su VPAAEG 225 punktu.

(268) Kalbant apie siūlomą sankcijų tvarkos stiprinimą (žr. 131 ir 174 konstatuojamąsias dalis) ir suinteresuotųjų šalių susirūpinimą dėl pajėgumų pirkimo mechanizmo patiektos energijos modelio (žr. 132 ir 175 konstatuojamąsias dalis), pagalbos gavėjai gauna kompensaciją už suteiktus pajėgumo vienetus (GBP/MW), o ne pateiktą energiją (GBP/MWh). Tai atitinka VPAAEG 225 punktą. Vis dėlto Komisija pažymi, kad pajėgumų pirkimo mechanizmas grindžiamas patiektos energijos modeliu (žr. 2.6 skirsnį), pagal kurį pajėgumų teikėjams gali būti taikomos sankcijos, kai jiems nepavyksta fiziškai tiekti energijos sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis, neatsižvelgiant į didmeninės rinkos signalus. Komisijos nuomone, veiksmingą sistemai skirtų išteklių naudojimą, įskaitant per jungiamąsias linijas, pirmiausia turi užtikrinti rinkos susiejimas (tiek dieną prieš dieną, tiek dienos metu) ir balansavimo rinkos. Pateiktos energijos modelis gali tam pakenkti, nes jis gali paskatinti pajėgumų teikėjus skirstyti pajėgumus net ir tada, kai tai nėra pelninga, remiantis tik rinkos kainomis, kad būtų išvengta sankcijų. Tačiau labai tikėtina, kad veikiant pajėgumų pirkimo mechanizmui nebus skirstymo iškraipymų, atsižvelgiant į tai, kad sistemos veikimas nepalankiausiomis sąlygomis yra apibrėžiamas pagal veiksmus, kurių paprastai imasi sistemos operatorius kraštutiniu atveju, kai rinka nebeužtikrina tiekimo saugumo.

([62]) Sektoriaus tyrimo dėl pajėgumų mechanizmų galutinė ataskaita, SWD(2016) 385 *final*.

(269) Todėl Komisija daro išvadą, kad pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą atlyginama tik už turimų pajėgumų pateikimą, kaip nustatyta VPAAEG 3.9.3 skirsnyje.

6.2.3. *Priemonės atvirumas visiems atitinkamiems pajėgumų teikėjams*

6.2.3.1. Galima reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminacija dėl apibrėžtos trukmės tiekimo susitarimų nebuvimo

(270) Nors Komisija sprendime pradėti procedūrą šio klausimo aiškiai nenagrinėjo, kai kurios suinteresuotosios šalys teigė, kad, siekiant išvengti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminacijos, pajėgumų pirkimo mechanizme turėtų būti siūlomi susitarimai, kuriuose numatytas apibrėžtos trukmės tiekimas (žr. 133 konstatuojamąją dalį).

(271) Remdamasi Jungtinės Karalystės pateiktais įrodymais, apibendrintais 176 konstatuojamojoje dalyje, Komisija mano, kad apibrėžtos trukmės tiekimo susitarimų nebuvimas nėra diskriminacinis. Visų pirma tai, kad tik vienas iš 89 PPV, dalyvaujančių pereinamojo laikotarpio aukcione, pasirinko apibrėžtos trukmės tiekimo susitarimą, rodo, kad faktinė tvarka nėra kliūtis reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimui.

6.2.3.2. Taikomos sutarčių trukmės skirtumai

(272) Bendrojo Teismo sprendime konstatuojama, kad ne gamybos pajėgumų teikėjams, visų pirma reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams, siūlomos sutarčių trukmės ir gamintojams siūlomos sutarčių trukmės skirtumas gali rodyti, kad Komisijai turėjo kilti abejonių dėl priemonės suderinamumu su vidaus rinka. Todėl Komisija išnagrinėjo, ar reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams skirtų ilgesnės trukmės pajėgumų sutarčių nebuvimas mažina reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų galimybę dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme.

(273) VPAAEG 226 punkte nustatytas reikalavimas išlaikyti pusiausvyrą tarp dviejų alternatyvių tikslų: viena vertus, mechanizmo atvirumo visų rūšių pajėgumams ir, kita vertus, poreikio tinkamai skatinti tiek esamus, tiek būsimus pajėgumus.

(274) Kaip nurodyta sprendime pradėti procedūrą, Komisijos nuomone, viena vertus, ilgesnės nei vienų metų trukmės sutartys dėl pajėgumų gali būti pateisinamos didelių kapitalo išlaidų ir sunkumų užsitikrinant finansavimą atvejais, tokiu būdu skatinant konkurencingų naujų dalyvių atėjimą į rinką. Kaip paaiškino Jungtinė Karalystė (žr. 177 konstatuojamąją dalį), tai ypač pasakytina apie naujus gamybos pajėgumus. Be bendrų pasiūlymų dėl trumpesnės sutarčių trukmės (žr. 136 konstatuojamosios dalies i, ii ir iii punktus), Komisija negavo jokių pastabų, kuriomis būtų ginčijama ilgesnių (iki 15 metų) sutarčių svarba skatinant naujus pajėgumus, kaip nustatyta VPAAEG 226 punkte. Visų pirma, Komisija mano, kad tikslinga naudoti kapitalo išlaidų ribas nustatant tinkamumą sudaryti ilgesnės trukmės sutartis, nes tuomet gerai matyti, ar sunku užsitikrinti finansavimą – kuo didesnė investicijų suma, tuo sunkiau užsitikrinti finansavimą. Kita vertus, Komisija mano, kad draudimas ne gamybos pajėgumų teikėjams sudaryti ilgesnės trukmės sutartis nebuvo diskriminacinis, nes esamų įrenginių operatoriams ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams, atsižvelgiant į jų mažesnius investicinių sąnaudų reikalavimus (rodančius mažesnę finansavimo užsitikrinimo svarbą), nereikia ilgesnės trukmės sutarčių finansavimui gauti. Todėl Komisija mano, kad trumpesnės sutartys nesudaro nepalankesnių sąlygų konkuruoti esamiems gamybos pajėgumų ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams, palyginti su naujais gamybos pajėgumų teikėjais. Taigi buvo pasiekta tinkama dviejų konkuruojančių tikslų, nurodytų 273 konstatuojamojoje dalyje, pusiausvyra.

(275) Komisija mano, kad yra keletas požymių, iš kurių matyti, kad dėl sutarčių trukmės skirtumų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai nebuvo diskriminuojami praktikoje. Pirma, iš aukcionų rezultatų nematyti, kad skirtingos galimybės sudaryti ilgesnio laikotarpio susitarimus praktikoje būtų iškraipiusios įvykusių aukcionų rezultatus. Priešingai, reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų rezultatai yra panašūs į (ir reguliariai geresni nei) naujų gamybos pajėgumų (žr. 179 konstatuojamąją dalį). Antra, Komisija nerado jokių įrodymų, kad reguliavimo apkrova paslaugų teikėjas neviršijo ilgesnės trukmės sutarčių kapitalo išlaidų ribos, tačiau negalėjo dalyvauti pajėgumų pirkime. Trečia, suinteresuotųjų šalių pateikti realių reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų kapitalo išlaidų įverčiai buvo labai maži; kai kurios suinteresuotosios šalys, veikiančios kaip reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai, apskaičiavo, kad reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų kapitalo išlaidos yra gerokai mažesnės už ribas ir netgi artimos nuliui (žr. 135 konstatuojamąją dalį). Reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų kapitalo išlaidos, nustatytos rengiant antrą pereinamojo laikotarpio aukcioną, vidutiniškai sudarė 0,15 GBP/kW (žr. 178 konstatuojamąją dalį). Ketvirta, prie tinklo skaitiklio prijungtų reguliavimo apkrova įrenginių operatoriai (t. y. 60–70 % reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų, aktyviai dalyvaujančių lankstumo rinkose) gali sudaryti ilgesnės trukmės sutartis, jeigu aukcione dalyvauja kaip gamybos įrenginių operatoriai (žr. 135 ir 178 konstatuojamąsias dalis). Penkta, aukcionų kapitalo išlaidų ribos buvo reguliariai atnaujinamos (žr. 75 konstatuojamąją dalį).

(276) Todėl Komisija mano, kad anksčiau taikytos sutarčių trukmės skirtumai nelėmė reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminacijos praktikoje.

(277) Dabartinė padėtis, kai ilgesnės trukmės sutartis gali sudaryti tik gamintojai, nėra diskriminacinis elgesys. Nepaisant to, vis daugiau reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvauja pajėgumų pirkimo aukcionuose (plg. 2 lentelę) ir negalima atmesti, kad ateityje reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai pasieks ribas atitinkančius kapitalo išlaidų dydžius. Todėl Komisija, siekdama užtikrinti, kad ateityje šias ribas atitinkančių pajėgumų teikėjams bus leidžiama sudaryti ilgesnės trukmės sutartis atsižvelgiant į pajėgumų rūšį, palankiai vertina Jungtinės Karalystės įsipareigojimus i) leisti visų rūšių pajėgumų (išskyrus jungiamąsias linijas) teikėjus teikti paraiškas dalyvauti išankstinėje atrankoje, kad galėtų teikti pasiūlymus dėl įvairios galimos trukmės sutarčių, jeigu jie gali įrodyti, kad atitinka 75 konstatuojamojoje dalyje aprašytas kapitalo išlaidų ribas, ir ii) peržiūrėti šias kapitalo išlaidų ribas, kad būtų užtikrintas jų tinkamumas (žr. 182 konstatuojamąją dalį). Šis pakeitimas atitiktų Jungtinės Karalystės Bendruomenių Rūmų Mokslo ir technologijų komiteto ataskaitą, nurodytą 21 konstatuojamojoje dalyje, kurioje rekomenduojama, kad elektros energijos negaminantys tiekėjai, kurie dalyvauja pajėgumų pirkimo aukcionuose, turėtų teisę teikti pasiūlymus dėl iki 15 metų trukmės sutarčių, kaip ir naujų gamybos pajėgumų teikėjai.

6.2.3.3. Ribota kiekio garantija aukcione T-1

(278) Kaip paaiškinta sprendimo pradėti procedūrą 161–163 konstatuojamosiose dalyse, Komisija siekė išsiaiškinti aukcionų T-1 teisinę padėtį, praktinį įgyvendinimą ir skatinamąjį poveikį, visų pirma atsižvelgiant į reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų PPV, nes aukcione T-1 sudaromos geresnės sąlygos reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams patekti į rinką.

(279) Dėl ankstesnės aukcionų T-1 teisinės padėties Komisija primena, kad 2014 m. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos įsipareigojo būsimų metų aukcionuose įsigyti ne mažiau kaip 50 % pajėgumų, rezervuotų prieš ketverius metus. Remiantis 2014 m. sprendimu, šis įsipareigojimas buvo privalomas. Tuomet Jungtinė Karalystė turėjo įgyvendinti nacionalinės teisės aktuose patvirtintą priemonę, įskaitant atitinkamus įsipareigojimus, ir visais atžvilgiais laikytis Komisijos sprendimo reikalavimų ([63]).

(280) Komisija taip pat pažymi, kad, kaip paaiškinta sprendimo pradėti procedūrą 162 konstatuojamojoje dalyje ir apibūdinta šio sprendimo 3 lentelėje ir 63 konstatuojamojoje dalyje, nuo 2014 m. planuojami užtikrinti pajėgumai ir aukcione T-1 realiai užsitikrintas kiekis visada viršija etape T-4 iš pradžių rezervuotus pajėgumus.

(281) Komisija pripažįsta, kad, kaip nurodyta sprendimo pradėti procedūrą 162 konstatuojamojoje dalyje ir kaip pabrėžė kai kurios suinteresuotosios šalys (žr. 138 konstatuojamąją dalį), ministras gali nuspręsti nerengti aukcionų T-1. Vis dėlto, kaip minėjo kitos suinteresuotosios šalys (žr. 139 konstatuojamąją dalį) ir Jungtinė Karalystė (žr. 186 konstatuojamąją dalį), ministras gali atidėti tiek aukcionus T-4, tiek T-1: todėl nėra akivaizdžios būtent reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminacijos. Be to, praktikoje nė vienas aukcionas nebuvo atšauktas, išskyrus aukcionus po Bendrojo Teismo sprendimo, kai Jungtinės Karalystės valdžios institucijos apskritai sustabdė pajėgumų pirkimą.

(282) Kalbant apie rezervuojamų pajėgumų dydį, Komisija sutinka su kai kurių suinteresuotųjų šalių ir Jungtinės Karalystės pateiktomis pastabomis, kuriose nurodoma pusiausvyra tarp, viena vertus, poreikio užtikrinti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams galimybę patekti į rinką per aukcionus T-1 ir, kita vertus, poreikio vengti per didelio pirkimo ar per didelių, nekonkurencingų aukcionų. Atsižvelgiant į tai, kad aukcionuose T-4 dalyvauja daug ir vis daugiau reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų (žr. 1 lentelę), pastarosios rizikos svarba yra sustiprėjusi. Iš tiesų, jeigu pajėgumų poreikis sumažės nuo T-4 iki T-1 aukcionų, siekiant išvengti tokios rizikos, tikslas bus sumažintas. Šis lankstumas taip pat reikalingas siekiant užtikrinti suderinamumą su VPAAEG 231 punktu ir 232 punkto c papunkčiu. Todėl Komisija daro išvadą, kad dabartinė rezervavimo metodika, kaip aprašyta 62 konstatuojamojoje dalyje, yra tinkama.

(283) Kai kurios suinteresuotosios šalys pasiūlė atsisakyti aukcionų T-4, organizuoti papildomus savaitinius aukcionus arba aukcionus T-2. Tačiau aukcionų T-4 organizavimas yra būtinas, kad būtų laikomasi VPAAEG 226 punkto, t. y. suteikti pakankamai laiko naujoms investicijoms. Komisija pritaria Jungtinės Karalystės argumentui (žr. 188 konstatuojamąją dalį), kad aukcionų T-2 poreikis papildant aukcionus T-4 ir T-1 nėra pagrįstas. Be to, savaitiniais aukcionais nebūtų duodamas deramas ilgalaikio investavimo signalas, reikalingas pajėgumų pirkimo tikslams pasiekti.

([63]) 2013 m. birželio 13 d. Sprendimas *Ryanair/Komisija*, C-287/12 P, EU:C:2013:395, 67 ir 68 punktai.

(284) Siekdama didesnio aukcionų dalyvių teisinio tikrumo, Komisija palankiai vertina Jungtinės Karalystės įsipareigojimą, apibūdintą 187 konstatuojamojoje dalyje, i) būsimų metų aukcionuose toliau įsigyti ne mažiau kaip 50 % pajėgumų, rezervuotų prieš ketverius metus, nustatant kitų ketverių metų aukciono parametrus tiems patiems tiekimo metams, ir ii) toliau taikyti rezervavimo metodiką, grindžiamą 95 % patikimumo intervalu, aprašytu 62 konstatuojamojoje dalyje, nustatant mažiausią pajėgumų kiekį, kuris bus rezervuotas būsimų metų aukcionui.

6.2.3.4. Minimali dalyvavimo riba

(285) Sprendime pradėti procedūrą Komisija siekė išsiaiškinti, ar minimali 2 MW riba (apibūdinta 30 ir 31 konstatuojamosiose dalyse) gali būti kliūtimi naujiems reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme. Visų pirma, nors reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai turi galimybę sujungti kelis objektus, kad pasiektų minimalią 2 MW riba, jie turi sumokėti pasiūlymo užstatą už visą 2 MW kiekį, net jeigu tik dalis šio kiekio yra neįrodyti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjo pajėgumai.

(286) Dėl pačios ribos dydžio Komisija laikosi nuomonės, kad 2 MW buvo maža riba 2014 m., palyginti su dalyvavimo ribomis, kurias bendrovė „National Grid“ taikė kitoms įgyvendinamoms priemonėms ir kurios buvo taikomos kitose Europos šalyse (žr. 189 konstatuojamąją dalį). Be to, PDM taikoma 100 kW riba yra skirta mažesniems regioniniams pirkimams, todėl ji nėra palyginama (plg. 143 konstatuojamąją dalį). Be to, kaip paaiškinta šio sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje, Jungtinėje Karalystėje buvo išbandyta žemesnė dalyvavimo riba, taikoma antram pereinamojo laikotarpio aukcionui. Atrankos reikalavimus atitiko tik aštuoni mažiau nei 2 MW PPV, kurie sudarė mažiau nei 3 % visų tame aukcione nupirktų pajėgumų. Be to, jeigu būtų didesnis mažesnių PPV poreikis dalyvauti, aukcionuose turėtų matytis PPV grupės 2 MW lygyje, tačiau taip nėra (žr. 189 konstatuojamąją dalį). Iš abiejų elementų matyti, kad mažesniems PPV trūko ryžto dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme.

(287) Kalbant apie pasiūlymo užstato reikalavimą, Komisija sutinka, kad toks reikalavimas yra naudingas užtikrinant faktinį pajėgumų tiekimą ir atgrasant nuo spekuliacinių projektų, kaip nurodė kai kurios suinteresuotosios šalys (žr. 144 konstatuojamąją dalį) ir Jungtinė Karalystė (žr. 40 ir 42 konstatuojamąsias dalis).

(288) Komisija vertino, ar pasiūlymo užstato dydį galima laikyti kliūtimi naujiems reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme. Pirma, 271 konstatuojamojoje dalyje Komisija padarė išvadą, kad apibrėžtos trukmės pajėgumų tiekimo susitarimų nebuvimas savaime nėra reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminavimas. Antra, kaip paaiškino kai kurios suinteresuotosios šalys (žr. 145 konstatuojamąją dalį) ir Jungtinė Karalystė (žr. 190 konstatuojamąją dalį), nauji reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai naudojasi įvairiais pajėgumų pirkimo pranašumais, palyginti su kitų technologijų teikėjais. Visų pirma, Komisija pažymi, kad, kaip apibūdinta 42 konstatuojamojoje dalyje, po 2016 m. kovo mėn. konsultacijų Jungtinės Karalystės Vyriausybė padidino naujų gamybos pajėgumų pasiūlymo užstatą, pateikiamą iki aukciono, iki 10 000 GBP/MW. Tuo pat metu neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų pasiūlymo užstato, pateikiamo iki aukciono, dydis išliko 5 000 GBP/MW, tad jų našta tapo santykinai lengvesnė. Be to, nuo 2015 m. reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai turi tik vieną kartą pateikti pasiūlymo užstatą dėl neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų PPV, todėl gali pereiti išankstinę kelių iš eilės vykstančių aukcionų atranką, pateikdami pasiūlymo užstatą tik vieną kartą. Be to, vertinant, ar viena savybe, t. y. reikalavimu pateikti pasiūlymo užstatą, yra diskriminuojami reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai, reikia atsižvelgti į kitas pajėgumų pirkimo savybes. Vienas iš silpnesnių reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams taikomų reikalavimų pavyzdžių, nurodytų suinteresuotųjų šalių ir apibendrintų 145 konstatuojamojoje dalyje, yra sutarties nutraukimo mokesčiai, kurie reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams sudaro iki 10 000/MW GBP, o kitų rūšių pajėgumų teikėjams – iki 35 000/MW GBP. Galiausiai, kaip paaiškino Jungtinė Karalystė (žr. 192 konstatuojamąją dalį), 2019 m. birželio mėn. pakeitus komponentų perskirstymo taisyklę (žr. 180 konstatuojamąją dalį), gerokai sumažėjo neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų pareigą pateikti visą pasiūlymo užstatą (net jeigu dauguma jų komponentų yra įrodyti).

(289) Todėl Komisija daro išvadą, kad minimali 2 MW dalyvavimo riba, įskaitant su ja susijusį reikalavimą pateikti pasiūlymo užstatą, iki šiol praktikoje nebuvo kliūtis naujiems reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme. Kaip paaiškino Jungtinė Karalystė (žr. 193 konstatuojamąją dalį), rinkos realybė kinta ir ateityje gali būti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų, turinčių mažesnių nei 2 MW pajėgumų, kurie

pageidaus dalyvauti pajėgumų pirkimo aukcionuose be sutelkimo. Todėl Komisija palankiai vertina Jungtinės Karalystės įsipareigojimą, apibūdintą 193 konstatuojamojoje dalyje, iki 1 MW sumažinti 30 ir 31 konstatuojamosiose dalyse apibūdintą minimalią dalyvavimo pajėgumų pirkime ribą, taikomą visiems aukcionams, kurių išankstinė atranka prasideda nuo 2020 m. sausio mėn., taip pat Jungtinės Karalystės įsipareigojimą iki 2021 m. spalio mėn. iš naujo įvertinti šią ribą, kad būtų išnagrinėta tolesnio sumažinimo galimybė, kaip apibūdinta 193 konstatuojamojoje dalyje.

6.2.3.5. Priemonės atvirumas atsinaujinantiesiems energijos ištekliams ir naujoms technologijoms

(290) VPAAEG 226 punkte nustatyta, kad priemonė turėtų būti atvira pajėgumų teikėjams, naudojantiems pakaitines technologijas. Atsinaujinantieji energijos šaltiniai gali padėti išspręsti generacijos adekvatumo problemą. Todėl Komisija atmeta vienos suinteresuotosios šalies išreikštą mintį, kad šios technologijos neturėtų būti įtraukiamos į pajėgumų pirkimo mechanizmą (žr. 147 konstatuojamąją dalį). Kaip paaiškinta 2.3 skirsnyje, sumažinimo koeficientai yra taikomi koreguojant riziką, kad sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis nebus galima pasinaudoti kai kuriais arba visais pajėgumais. Techninių ekspertų grupė patvirtino metodiką, pagal kurią nustatomi vėjo ir saulės energijai taikomi sumažinimo koeficientai ([64]), todėl koeficientai yra proporcingi kituose ES pajėgumų pirkimo mechanizmuose taikomiems koeficientams ([65]). Todėl Komisija, kitaip nei kai kurios suinteresuotosios šalys (žr. 146 konstatuojamąją dalį), mano, kad sumažinimo koeficientai yra tinkami.

(291) Nors Komisija sprendime pradėti procedūrą aiškiai nenagrinėjo šio klausimo, kai kurios suinteresuotosios šalys teigė, kad nesubsidijuojamų technologijų pašalinimas iš pajėgumų pirkimo yra nesuderinamas su VPAAEG. Kaip nurodyta 146 konstatuojamojoje dalyje, viena suinteresuotoji šalis paaiškino, kad jos nesubsidijuojamam vėjo jėgainių parkui nebuvo leista dalyvauti 2017 m. aukcione T-4, taip pat nebuvo galimybės dalyvauti atšaukto 2018 m. aukciono T-4 (2022–2023 tiekimo metai) išankstinėje atrankoje.

(292) Komisija mano, kad 32 ir 33 konstatuojamosiose dalyse apibūdintos taisyklės yra pagrįstos, kad būtų išvengta valstybės pagalbos sumavimo. Vis dėlto jas taikant iš aukcionų neturėtų būti šalinami pajėgumų teikėjai, kurie negauna tokios pagalbos. Komisija atsižvelgia į Jungtinės Karalystės argumentus, nurodytus 195 konstatuojamojoje dalyje, ir pripažįsta, kad Jungtinė Karalystė skubiai ėmėsi veiksmų. Komisija palankiai vertina tai, kad 2019 m. birželio mėn. įsigaliojo naujos pajėgumų pirkimo taisyklės, pagal kurias pajėgumų pirkimo mechanizme leidžiama dalyvauti 196 konstatuojamojoje dalyje apibūdintų vėjo ir saulės energijos technologijų teikėjams. Šios taisyklės bus taikomos nuo aukcionų T-1, T-3 ir T-4, kuriuos planuojama surengti 2020 m. sausio mėn. Todėl 291 konstatuojamojoje dalyje nurodytas vėjo jėgainių parko operatorius galės dalyvauti būsimame aukcione T-3 (2022–2023 tiekimo metai). Tuo pat metu Komisija pažymi, kad yra tik vienas atvejis, kai teikėjas negalėjo dalyvauti nė viename aukcione, t. y. vienas vėjo jėgainių parkas 2017 m. aukcione T-4; taigi, tai turi nereikšmingą poveikį bendram pajėgumų pirkimui.

(293) Pastaraisiais metais gerokai sumažėjo tam tikrų technologijų investicinės sąnaudos, todėl joms gali nebereikėti 32 konstatuojamojoje dalyje apibūdintų priemonių paramos. Todėl siekiant, kad ateityje aukcionuose galėtų dalyvauti ir pajėgumų teikėjai, kurie negauna tokios pagalbos, kaip yra 291 konstatuojamojoje dalyje apibūdintu atveju, Komisija palankiai vertina Jungtinės Karalystės įsipareigojimą, apibūdintą 197 konstatuojamojoje dalyje, parengti visas taisykles, kurios būtinos (pavyzdžiui, bet neapsiribojant, sumažinimo koeficientus) norint užtikrinti veiksmingą bet kurios rūšies naujų pajėgumų teikėjų, galinčių veiksmingai prisidėti prie generacijos adekvatumo problemos sprendimo, dalyvavimą, kai tik tokių pajėgumų teikėjas gali prisidėti sprendžiant generacijos adekvatumo klausimą.

6.2.3.6. Jungiamųjų tinklų dalyvavimas

(294) VPAAEG 226 punkte nustatyta, kad priemone taip pat turėtų būti atsižvelgiama į tai, kiek jungiamųjų linijų pajėgumais būtų galima pašalinti galimą generacijos adekvatumo problemą.

(295) Sprendime pradėti procedūrą Komisija paaiškino, kad 2014 m. Jungtinė Karalystė pateikė įrodymų, kad tame etape nebuvo galima įtraukti užsienio pajėgumų į pajėgumų pirkimo mechanizmą, neįgyvendinus papildomų tarpvalstybinių priemonių. Komisija pripažįsta, kad tuo metu buvo sudėtinga veiksmingai leisti dalyvauti pajėgumų pirkime tarpvalstybiniu lygmeniu. Nuo antro 2015 m. aukciono Jungtinė Karalystė leido jungiamiesiems tinklams tiesiogiai dalyvauti pajėgumų pirkime. Tačiau Komisijai kilo abejonių, ar ateityje perkant pajėgumus tarpvalstybiniu lygmeniu turėtų būti leidžiama dalyvauti tik jungiamųjų linijų operatoriams.

([64]) https://www.emrdeliverybody.com/Prequalification/EMR%20DB%20Consultation%20response%20-%20De-rating%20Factor%20Methodology%20for%20Renewables%20Participation%20in%20the%20CM.pdf

([65]) Sumažinimo koeficientai, taikomi atliekant būsimų aukcionų T-4, T-3 ir T-1 išankstinę atranką (žr. 18 konstatuojamosios dalies d punktą), yra: sausumos vėjo elektrinių parkams – 7,42–8,98 %; jūros vėjo elektrinių parkams – 10,55–14,45 %; saulės FV elektrinėms – 2,34–3,22 % Šie sumažinimo koeficientai yra panašūs į Airijoje (pavyzdžiui, 2019–2020 m. pajėgumų aukcionui T-1, žr. http://sem-o.com/documents/general-publications/Initial-Auction-Information-Pack_IAIP1920T1.pdf) ir Italijoje (žr. sprendimą C(2018) 617 *final*) taikomus koeficientus.

(296) Reglamento (ES) 2019/943, kuris bus taikomas nuo 2020 m. sausio 1 d., 26 straipsnyje nustatyta, kad pajėgumų mechanizmuose turi būti leidžiama tiesiogiai tarpvalstybiniu lygmeniu dalyvauti pajėgumų teikėjams, esantiems kitoje valstybėje narėje. Šiomis aplinkybėmis Komisija palankiai vertina Jungtinės Karalystės įsipareigojimą, apibūdintą 200 konstatuojamojoje dalyje:

a) stengtis įgyvendinti tiesioginį užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimą aukcionuose, kurių išankstinė atranka pradedama 2020 m. sausio mėn., su sąlyga, kad bus sudaryti bendradarbiavimo susitarimai su perdavimo sistemos operatoriais kaimyninėse šalyse, kuriose yra dalyvaujantys pajėgumų teikėjai, ir

b) bet kuriuo atveju taikyti tiesioginį užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimą visuose aukcionuose, kurių išankstinė atranka pradedama po to, kai ACER patvirtins Reglamento (ES) 2019/943 26 straipsnio 11 punkte nurodytas metodikas, bendrąsias taisykles ir sąlygas bei juos paskelbs savo interneto svetainėje pagal minėto reglamento 27 straipsnį ir jie taps taikomi.

(297) Dėl kai kurių suinteresuotųjų šalių pastabų dėl jungiamosioms linijoms taikomos viršutinės ir apatinės ribos atlyginimo sistemos (žr. 149 konstatuojamąją dalį) Komisija mano, kad ši situacija skiriasi nuo 32–33 konstatuojamosiose dalyse apibūdintų pagalbos sumavimo atvejų. Kaip paaiškino Jungtinė Karalystė (žr. 201 konstatuojamąją dalį), prieš vertinant jungiamųjų linijų pajamas pagal viršutinę ir apatinę ribą, atsižvelgiama į pajamas iš pajėgumų pirkimo. Taigi jungiamoji linija gautų mažiausią mokėjimą tik tuo atveju, jeigu visos pajamos (įskaitant pajėgumų pirkimo pajamas) būtų mažesnės už apatinę ribą, o tuo atveju, jeigu visos pajamos būtų didesnės už viršutinę ribą, jungiamoji linija atliktų mokėjimą vartotojui. Todėl viršutinės ir apatinės ribos sistema skiriasi nuo paramos priemonės, kuri reikštų pagalbos sumavimą. Todėl Komisija nemano, kad šiuo pagrindu jungiamosioms linijoms neturėjo būti leidžiama dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme.

(298) Atsižvelgdama į suinteresuotosios šalies pastabą dėl jungiamųjų linijų pašalinimo iš 2018 m. pradžioje vykusio aukciono T-1 dėl 2018–2019 tiekimo metų (žr. 150 konstatuojamąją dalį), Komisija atsižvelgia į Jungtinės Karalystės argumentus, pateiktus 202 konstatuojamojoje dalyje. Visų pirma, kaip paaiškinta sprendimo pradėti procedūrą 143 ir 144 konstatuojamosiose dalyse, Komisija pripažįsta, kad Jungtinė Karalystė, atsižvelgdama į techninių ekspertų grupės rekomendaciją ir 2014 m. sprendimo 124 konstatuojamąją dalį, padidino jungiamųjų linijų indėlio sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis įvertį. Jų grynasis indėlis padidėjo nuo 0 iki 2,1 GW 2018–2019 tiekimo metais (žr. 36 konstatuojamąją dalį). Todėl Jungtinė Karalystė sumažino pajėgumų, numatytų įsigyti šiame aukcione T-1, kiekį. Tačiau norint leisti jungiamosioms linijoms dalyvauti šiame aukcione T-1, būtų reikėję padidinti aukcione įsigytinų pajėgumų kiekį, o tai neatitiko rinkos lūkesčių, pagrįstų 2014 m. aukciono T-4 sąlygomis.

(299) Kalbant apie jungiamosioms linijoms taikomus sumažinimo koeficientus, Komisija mano, kad atskiromis jungiamosioms linijomis grindžiama metodika nėra diskriminacinė. Kaip Jungtinė Karalystė paaiškino 202 konstatuojamojoje dalyje, šis konkretus požiūris į jungiamąsias linijas yra pateisinamas atsižvelgiant į didelę jungiamųjų linijų ir sujungtų rinkų įvairovę. Dėl šios įvairovės bendrovė „National Grid“ taiko kiekvienai sujungtai šaliai sumodeliuotą sumažinimo koeficientų intervalą (naudodama tikimybinę visos Europos modeliavimo metodiką). Be to, techninių ekspertų grupė savarankiškai nagrinėja, ar sumažinimo duomenys yra tinkami.

6.2.4. *Išvada dėl priemonės tinkamumo*

(300) Todėl Komisija daro išvadą, kad pajėgumų pirkimas atitinka VPAAEG 3.9.3 skirsnyje nustatytas sąlygas.

6.3. **Skatinamasis poveikis**

(301) Komisija įvertino, ar priemonė turi skatinamąjį poveikį, kaip reikalaujama VPAAEG 3.9.4 skirsnyje, kuriame nurodomos VPAAEG 3.2.4 skirsnyje nustatytos sąlygos. Skatinamasis poveikis pasireiškia tada, kai pagalba skatina naudos gavėją pakeisti savo elgesį, kad pagerėtų saugios, prieinamos ir tvarios energijos rinkos veikimas, o elgesio pokytis yra toks, kurio nebūtų be pagalbos.

(302) 2014 m. pranešime Jungtinė Karalystė pateikė generacijos adekvatumo įverčius, iš kurių matyti, kad pagal priešingos padėties scenarijų, netaikant priemonės, generacijos adekvatumas būtų pasiekęs kritinį lygį 2018–2019 m., kaip parodyta 100 konstatuojamojoje dalyje ir 4 pav. Kitaip tariant, be šios priemonės pajėgumų teikėjai nebūtų suteikę būtinų pajėgumų, kurie atitiktų Jungtinės Karalystės nustatytą energijos tiekimo sistemai veikiant nepalankiausiomis aplinkybėmis patikimumo standartą. Kaip paaiškinta 126 konstatuojamosios dalies c punkte, kai kurios suinteresuotosios šalys patvirtino pajėgumų pirkimo mechanizmo svarbą remiant investicijas į naujus pajėgumus ir išlaikant esamus pajėgumus.

(303) Be pajėgumų pirkimo mechanizmo numatomas NAS intervalas pažeistų 3 valandų NAS patikimumo standartą visais metais iki 2030 m. Taigi, be pajėgumų pirkimo mechanizmo generacijos adekvatumo problema išliktų.

(304) Priemonės tikslas šiuo atveju yra užtikrinti tiekimo saugumą, išlaikant pakankamus turimus pajėgumus. Kaip paaiškinta 302 ir 303 konstatuojamosiose dalyse, be pajėgumų pirkimo mechanizmo nebūtų pakankamų pajėgumų užtikrinti teikimo saugumą, nes, kaip numatoma, nemaža dalis įrenginių operatorių gautų nepakankamas pajamas iš tik energijos rinkos savo išlaidoms padengti.

(305) Todėl priemonė turi skatinamąjį poveikį esamiems pajėgumams išlikti rinkoje ir būti prieinamiems stygiaus metu bei naujiems pajėgumams patekti į rinką. Priemonė skatina naujus ir esamus rinkos dalyvius tokiu būdu prisidėti siekiant tiekimo saugumo tikslo.

(306) Galiausiai, remiantis VPAAEG 52 punktu, pagalba teikiama rengiant konkursą. 2.4 skirsnyje aprašytas aukciono procesas yra nediskriminuojantis ir atviras visų rūšių pajėgumų teikėjams, o pagalba teikiama remiantis galutine kaina. Be to, įmonių skaičius yra pakankamas, o kiekis yra privalomas apribojimas, kad ne visi aukciono dalyviai gautų pagalbą (žr., pavyzdžiui, 1 ir 2 lenteles).

(307) Todėl Komisija daro išvadą, kad pajėgumų pirkimo mechanizmas turi skatinamąjį poveikį ir atitinka VPAAEG 3.9.4 skirsnyje nustatytas sąlygas.

6.4. **Priemonės proporcingumas**

(308) Pagal VPAAEG 3.9.5 skirsnį priemonė laikoma proporcinga, jeigu ji atitinka šias sąlygas: i) kompensacija leidžia naudos gavėjams gauti pagrįstą grąžą (priemonė, kuri yra konkursas, pagrįstas aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, bus laikoma lemiančia pagrįstą grąžą įprastomis aplinkybėmis); ii) priemonėje numatyti mechanizmai, kuriais užtikrinama, kad nebūtų galima gauti nenumatyto pelno, ir iii) kaina už pajėgumą automatiškai sumažėja iki nulio, kai pajėgumo pasiūlos lygis tampa pakankamas, kad patenkintų jo paklausą.

(309) Pajėgumų pirkimo mechanizmo atitiktis pirmajam reikalavimui dėl pagrįstos grąžos yra įvertinta 6.4.1 ir 6.4.2 skirsniuose.

(310) Kalbant apie antrąjį reikalavimą, visos rinkos pajėgumų pirkimo mechanizmo struktūra atspindi veiksmingos energijos rinkos rezultatus. Aukcionas vykdomas „iš viršaus į apačią“, taikant diskriminacinį kainų mechanizmą, kai visiems aukcioną laimėjusiems dalyviams mokama galutinė kaina. Galutinės kainos mokėjimas yra viena iš savybių, konkrečiai įvardytų VPAAEG 43 punkte pateiktoje „konkurso“ apibrėžtyje, todėl manoma, kad jam būdingos savybės, užtikrinančios pagrįstą grąžą, kaip nustatyta VPAAEG 229 punkte. Be to, toliau nurodytos savybės padeda sumažinti nenumatyto pelno riziką, kaip nustatyta VPAAEG 230 punkte: bendra viršutinė kainos riba (75 GBP/kW), kainų nediktuojančių dalyvių pasiūlymų apribojimas (25 GBP/kW) ir trumpalaikė sutarties trukmė daugumos kategorijų pajėgumų teikėjams. Vienos suinteresuotosios šalies nurodyti mažesni pajėgumų mokėjimai už esamus pajėgumus (žr. 151 konstatuojamąją dalį) tik atspindi skirtingų metų adekvatumo vertės skirtumus ir nereiškia nenumatyto pelno. Todėl Komisija daro išvadą, kad Didžiosios Britanijos pajėgumų pirkimo mechanizmas atitinka reikalavimą užkirsti kelią nenumatytam pelnui.

(311) Kalbant apie trečiąjį reikalavimą, tikimasi, kad aukciono konkurencinis pobūdis aprašytas šio sprendimo 2.4 skirsnyje, sumažins kainas iki nulio, jeigu bus pakankamai pasiūlos, kad būtų patenkinta paklausa, kaip nustatyta VPAAEG 231 punkte. Iš tiesų buvo pastebėta, kad kai kurie aukcionai baigėsi kur kas mažesnėmis kainomis, nei tikėtasi, visų pirma beveik nuline kaina 2019 m. aukcione T-1, kai galutinė kaina sudarė 0,77 GBP/kW (žr. 7 lentelę).

6.4.1. *Taikomos sutarčių trukmės skirtumai*

(312) Nepaisant *prima facie* abejonių, kaip aptarta 6.2.3.2 skirsnyje, Komisija mano, kad anksčiau taikytinos sutarčių trukmės skirtumai praktiškai nepaskatino reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminacijos. Visų pirma, Komisija mano, kad draudimas ne gamybos pajėgumų teikėjams sudaryti ilgesnės trukmės sutartis nebuvo diskriminacinis, nes esamų įrenginių operatoriai ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai, atsižvelgiant į jų mažesnius investicinių sąnaudų reikalavimus (rodančius mažesnį finansavimo užsitikrinimo poreikį), gali negauti didelės naudos iš ilgesnių sutarčių. Todėl Komisija mano, kad trumpesnės sutartys nesudaro nepalankesnių sąlygų esamiems gamybos pajėgumų ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams, palyginti su naujais gamybos pajėgumų teikėjais. Be to, kaip

paaiškinta 275 konstatuojamojoje dalyje, gautose pastabose nurodomi keli svarbūs elementai, patvirtinantys šią analizę. Todėl priemonė atitinka VPAAEG 229 punkte nustatytą sąlygą, susijusią su konkursais, pagal kuriuos tokie procesai turėtų būti grindžiami skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais. Komisija pažymi, kad kapitalo išlaidų ribų naudojimo pakanka siekiant užtikrinti, kad ilgesnės trukmės sutartis galėtų sudaryti tik tie pajėgumų teikėjai, kuriems gali kilti sunkumų užsitikrinant finansavimą. Todėl Komisija palankiai vertina Jungtinės Karalystės įsipareigojimus leisti visų rūšių pajėgumų (išskyrus jungiamąsias linijas) teikėjus teikti paraiškas dalyvauti išankstinėje atrankoje, kad galėtų teikti pasiūlymus dėl įvairios galimos trukmės sutarčių, jeigu jie gali įrodyti, kad atitinka kapitalo išlaidų ribas, ir peržiūrėti šias kapitalo išlaidų ribas, kad būtų užtikrintas jų tinkamumas (žr. 182 konstatuojamąją dalį).

6.4.2. *Draudimas dalyvauti ilgalaikio TOR teikėjams*

(313) Sprendime pradėti procedūrą Komisija laikėsi nuomonės, kad draudimas dalyvauti ilgalaikio TOR paslaugų teikėjams nebuvo diskriminacinis. Vis dėlto į šį klausimą atkreipė dėmesį suinteresuotosios šalys (žr. 153 ir 154 konstatuojamąsias dalis) ir Jungtinė Karalystė (žr. 204–210 konstatuojamąsias dalis) oficialios tyrimo procedūros metu.

(314) Dėl paties draudimo Komisija mano, kad praeityje Jungtinė Karalystė teisėtai įvertino nenumatyto pelno, kurį dalyvaudami gali gauti ilgalaikio TOR teikėjai, riziką. Remiantis tuo metu turima informacija, ši rizika atrodė svarbi, kaip tai paaiškino dar viena suinteresuotoji šalis (žr. 153 konstatuojamąją dalį). Be to, kaip paaiškinta sprendime pradėti procedūrą ir kaip paaiškino viena suinteresuotoji šalis (žr. 153 konstatuojamąją dalį) ir Jungtinė Karalystė (žr. 207 konstatuojamąją dalį), Komisija mano, kad atitinkamos elektrinės iš tikrųjų gali dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme, jeigu atsisakys ilgalaikės sutarties su sistemos operatoriumi laimėjimo aukcione atveju. Be to, Komisija atkreipia dėmesį į Jungtinės Karalystės sprendimą atskirti ilgalaikio TOR ir pajėgumų pirkimo schemas, nenumatant lėšų susigrąžinimo nuostatos, t. y. sprendimą, panašų į tą, kuriuo pajėgumų pirkimo mechanizme draudžiama dalyvauti pajėgumų teikėjams, dalyvaujantiems atsinaujinančiosios energijos paramos schemose. Galiausiai Komisija atkreipia dėmesį į Jungtinės Karalystės ketinimą iš naujo įvertinti draudimą dalyvauti ilgalaikio TOR operatoriams, atsižvelgiant į turimą naują rinkos informaciją (žr. 210 konstatuojamąją dalį): šiame naujame vertinime vis tiek bus atsižvelgiama į nenumatyto pelno riziką.

(315) Dėl įrenginių, kurių eksploatavimas pradėtas iki 2014 m., galimybės sudaryti ilgesnės trukmės sutartis Komisija sutinka su Jungtinės Karalystės argumentais, pateiktais 206 konstatuojamojoje dalyje. Visų pirma, įrenginiai, kurių eksploatavimas padėtas iki pirmo pajėgumų pirkimo aukcioną, nesusidūrė su jokiomis ypatingomis kliūtimis dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme (pvz., statybos finansavimu), todėl nebuvo pagrindo su jais sudaryti ilgesnės trukmės sutartis.

6.4.3. *Išlaidų susigrąžinimo metodas*

(316) Kaip nurodyta sprendimo pradėti procedūrą 187 konstatuojamojoje dalyje, Komisija turi atsižvelgti į VPAAEG 25 punktą, kuriame nustatyta, kad priemonės suderinamumas turėtų būti vertinamas tik remiantis VPAAEG 3.9.5 skirsnyje nustatytais kriterijais. Reikia pažymėti, kad šiame skirsnyje neminamas generacijos adekvatumo priemonių finansavimas. Kai kurios suinteresuotosios šalys (žr. 159 konstatuojamąją dalį) ir Jungtinė Karalystė (žr. 211 konstatuojamąją dalį) pritaria šiam požiūriui. Komisija daro išvadą, kad Didžiosios Britanijos pajėgumų pirkimo mechanizmo proporcingumą reikia vertinti tik atsižvelgiant į VPAAEG 228–231 punktus, kaip padaryta 308–315 konstatuojamosiose dalyse.

(317) Vis dėlto, net jeigu šioje byloje priemonei būtų taikomi VPAAEG 27 punkto e papunktis ir 69 punktas, Komisija mano, kad išlaidų susigrąžinimo metodas yra proporcingas.

(318) Pirma, kaip paaiškino kai kurios suinteresuotosios šalys (žr. 156 konstatuojamąją dalį) ir Jungtinė Karalystė (žr. 214 konstatuojamąją dalį), išlaidų susigrąžinimo metodika suderinamas interesas išlaikyti paklausos mažinimo paskatą ir poreikis sumažinti tiekėjų netikrumą dėl jiems galinčios tekti išlaidų dalies. Dėl tokio netikrumo atsirastų rizikos priedas, kurį tiekėjai perduotų vartotojams, taigi padidėtų elektros energijos sąnaudos.

(319) Antra, išlaidų susigrąžinimo metodika naudinga tik reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams, o ne gamintojams (nes išlaidos nustatomos mažmeninėje rinkoje). Bet kuriuo atveju, palyginti su alternatyviais metodais, pavyzdžiui, vienodo dydžio mokesčiais arba bendru apmokestinimu, didžiausia paklausa apmokestinama papildant paklausos mažinimo paskatas, kurios jau taikomos Didžiosios Britanijos elektros energijos rinkoje (žr. 212 konstatuojamąją dalį). Kaip paaiškino Jungtinė Karalystė (žr. 215 konstatuojamąją dalį), argumentas, kad dabartinė metodika skatina tik prie tinklo skaitiklio prijungtų reguliavimo apkrova įrenginių operatorius, grindžiamas prielaida, kad 16–19 val. laikotarpis yra per didelis, kad klientai reguliariai mažintų paklausą tomis valandomis ir tokiu būdu pasinaudotų sumažintu pajėgumų pirkimo mechanizmo mokesčiu. Tačiau, norint gauti naudos, nebūtina mažinti paklausos per visą laikotarpį. Tai tiesiog reikštų, kad atsisakomųjų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai negautų visos naudos.

(320) Trečia, kaip paaiškino suinteresuotosios šalys (žr. 157 konstatuojamąją dalį) ir Jungtinė Karalystė (žr. 214 konstatuojamąją dalį), alternatyvi triados metodika, kuriai pritarė kitos suinteresuotosios šalys (žr. 158 konstatuojamąją dalį), nebūtinai būtų suderinta su nepalankiausiomis sąlygomis sistemoje ir galėtų lemti neveiksmingus skirstymo sprendimus. Todėl nėra priežasčių manyti, kad Jungtinės Karalystės taikomas išlaidų susigrąžinimo metodas yra mažiau proporcingas nei kiti galimi finansavimo būdai, ypač triados metodas.

6.4.4. *Išvada dėl priemonės proporcingumo*

(321) Todėl Komisija daro išvadą, kad pajėgumų pirkimas atitinka VPAAEG 3.9.5 skirsnyje nustatytas sąlygas.

6.5. **Neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas**

(322) VPAAEG 3.9.6 skirsnyje nurodytos sąlygos, kaip išvengti nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai.

6.5.1. *Gamintojų, naudojančių skirtingas technologijas, ir operatorių, siūlančių lygiavertės techninės kokybės priemones, dalyvavimas*

(323) Kaip paaiškinta 30 ir 31 konstatuojamosiose dalyse, pajėgumų pirkimo mechanizme galima ir paklausos, ir pasiūlos sankaupa, kaip nustatyta VPAAEG 232 punkto a papunkčio paskutiniame sakinyje.

(324) Kaip aprašyta 2.3.1 skirsnyje, pajėgumų pirkimo mechanizme iš esmės gali dalyvauti gamintojai, naudojantys skirtingas technologijas, ir operatoriai, siūlantys lygiavertės techninės kokybės priemones, pvz., paklausos valdymo, jungčių ir saugojimo, kaip nustatyta VPAAEG 232 punkto a papunkčio pirmuose dviejuose sakiniuose. Vis dėlto sprendime pradėti procedūrą Komisija siekė išsiaiškinti pajėgumų pirkimo mechanizmo atvirumą atsižvelgiant į kai kurias jo specialias struktūros ypatybes.

6.5.1.1. Galima reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminacija dėl apibrėžtos trukmės tiekimo susitarimų nebuvimo

(325) Remdamasi Jungtinės Karalystės pateiktais įrodymais, apibendrintais 176 konstatuojamojoje dalyje, Komisija mano, kad apibrėžtos trukmės tiekimo susitarimų nebuvimas nėra diskriminacinis. Visų pirma tai, kad tik vienas iš 89 PPV, dalyvaujančių pereinamojo laikotarpio aukcione, pasirinko apibrėžtos trukmės tiekimo susitarimą, rodo, kad faktinė tvarka nėra kliūtis reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimui.

6.5.1.2. Galimos sutarčių trukmės skirtumai

(326) Sprendime pradėti procedūrą Komisija paprašė išaiškinimo dėl galimo reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminavimo palyginti su gamybos pajėgumų teikėjais dėl taikomos sutarčių trukmės skirtumo.

(327) Komisijos nuomone, viena vertus, ilgesnės nei vienų metų trukmės sutartys dėl pajėgumų gali būti pateisinamos didelių kapitalo išlaidų ir sunkumų užsitikrinant finansavimą atvejais, tokiu būdu skatinant konkurencingų naujų dalyvių atėjimą į rinką. Tai ypač pasakytina apie naujus gamybos pajėgumus. Be bendrų pasiūlymų dėl trumpesnės sutarčių trukmės (žr. 136 konstatuojamosios dalies i, ii ir iii punktus), Komisija negavo jokių pastabų, kuriomis būtų ginčijama ilgesnių (iki 15 metų) sutarčių svarba skatinant užtikrinti naujus pajėgumus, kaip nustatyta VPAAEG 226 punkte. Visų pirma, Komisija mano, kad tikslinga naudoti kapitalo išlaidų ribas nustatant tinkamumą sudaryti ilgesnės trukmės sutartis, nes tuomet gerai matyti, ar sunku užsitikrinti finansavimą. Kita vertus, Komisija mano, kad draudimas ne gamybos pajėgumų teikėjams sudaryti ilgesnės trukmės sutartis nebuvo diskriminacinis, nes esamų įrenginių operatoriai ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai, atsižvelgiant į jų mažesnius investicinių sąnaudų reikalavimus (rodančius mažesnę finansavimo užsitikrinimo svarbą), gali negauti didelės naudos iš ilgesnių sutarčių. Todėl Komisija mano, kad trumpesnės sutartys nesudaro nepalankesnių sąlygų esamiems gamybos pajėgumų ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams, palyginti su naujais gamybos pajėgumų teikėjais.

(328) Komisija mano, kad dėl sutarčių trukmės skirtumų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai nebuvo diskriminuojami praktikoje. Pirma, iš aukcionų rezultatų nematyti, kad skirtingos galimybės sudaryti ilgesnio laikotarpio susitarimus praktikoje būtų iškraipiusios įvykusių aukcionų rezultatus. Priešingai, iš jų matyti, kad reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų rezultatai yra panašūs į (ir reguliariai geresni nei) naujų gamybos pajėgumų (žr. 179 konstatuojamąją dalį). Antra, Komisija nerado jokių įrodymų, kad reguliavimo apkrova paslaugų teikėjas neviršijo ilgalaikių sutarčių kapitalo išlaidų ribos, tačiau negalėjo dalyvauti pajėgumų pirkime. Trečia, suinteresuotųjų šalių pateikti realių reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų kapitalo išlaidų įverčiai buvo labai maži; kai kurios suinteresuotosios

šalys, veikiančios kaip reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai, apskaičiavo, kad reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų kapitalo išlaidos yra gerokai mažesnės už ribas ir netgi artimos nuliui (žr. 135 konstatuojamąją dalį). Reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų kapitalo išlaidos, nustatytos rengiant antrą pereinamojo laikotarpio aukcioną, vidutiniškai sudarė 0,15 GBP/kW (žr. 178 konstatuojamąją dalį). Ketvirta, prie tinklo skaitiklio prijungtų reguliavimo apkrova įrenginių operatoriai (t. y. 60–70 % reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų, aktyviai dalyvaujančių lankstumo rinkose) gali sudaryti ilgesnės trukmės sutartis, jeigu aukcione dalyvauja kaip gamybos įrenginių operatoriai (žr. 135 ir 178 konstatuojamąsias dalis). Penkta, aukcionų kapitalo išlaidų ribos buvo reguliariai atnaujinamos (žr. 75 konstatuojamąją dalį).

(329) Todėl Komisija mano, kad anksčiau taikytos sutarčių trukmės skirtumai nelėmė jokio neteisėto reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimo ribojimo praktikoje. Komisija pažymi, kad kapitalo išlaidų ribų naudojimo pakanka siekiant užtikrinti, kad ilgesnės trukmės sutartis galėtų sudaryti tik tie pajėgumų teikėjai, kuriems gali kilti sunkumų užsitikrinant finansavimą. Todėl Komisija palankiai vertina Jungtinės Karalystės įsipareigojimus i) leisti visų rūšių pajėgumų (išskyrus jungiamąsias linijas) teikėjus teikti paraiškas dalyvauti išankstinėje atrankoje, kad galėtų teikti pasiūlymus dėl įvairios galimos trukmės sutarčių, jeigu jie gali įrodyti, kad atitinka 75 konstatuojamojoje dalyje aprašytas kapitalo išlaidų ribas, ir ii) peržiūrėti šias kapitalo išlaidų ribas, kad būtų užtikrintas jų tinkamumas (žr. 182 konstatuojamąją dalį).

6.5.1.3. Ribota kiekio garantija aukcione T-1

(330) Dėl ankstesnės aukcionų T-1 teisinės padėties Komisija primena, kad 2014 m. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos įsipareigojo būsimų metų aukcionuose įsigyti ne mažiau kaip 50 % pajėgumų, rezervuotų prieš ketverius metus. Remiantis 2014 m. sprendimu, šis įsipareigojimas buvo privalomas. Tuomet Jungtinė Karalystė turėjo įgyvendinti nacionalinės teisės aktuose patvirtintą priemonę, įskaitant atitinkamus įsipareigojimus, ir visais atžvilgiais laikytis Komisijos sprendimo reikalavimų ([66]).

(331) Komisija taip pat pažymi, kad, kaip paaiškinta sprendimo pradėti procedūrą 162 konstatuojamojoje dalyje ir apibūdinta šio sprendimo 3 lentelėje ir 63 konstatuojamojoje dalyje, nuo 2014 m. planuojami užtikrinti pajėgumai ir aukcione T-1 realiai užsitikrintas kiekis visada viršija etape T-4 iš pradžių rezervuotus pajėgumus.

(332) Komisija pripažįsta, kad, kaip nurodyta sprendimo pradėti procedūrą 162 konstatuojamojoje dalyje ir kaip pabrėžė kai kurios suinteresuotosios šalys (žr. 138 konstatuojamąją dalį), ministras gali nuspręsti nerengti aukcionų T-1. Vis dėlto, kaip minėjo kitos suinteresuotosios šalys (žr. 139 konstatuojamąją dalį) ir Jungtinė Karalystė (žr. 186 konstatuojamąją dalį), ministras gali atidėti tiek aukcionus T-4, tiek T-1: todėl nėra akivaizdžios būtent reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminacijos. Be to, praktikoje nė vienas aukcionas nebuvo atšauktas, išskyrus aukcionus po Bendrojo Teismo sprendimo, kai Jungtinės Karalystės valdžios institucijos apskritai sustabdė pajėgumų pirkimą.

(333) Kalbant apie rezervuojamų pajėgumų dydį, Komisija sutinka su kai kurių suinteresuotųjų šalių ir Jungtinės Karalystės pateiktomis pastabomis, kuriose nurodoma pusiausvyra tarp, viena vertus, poreikio užtikrinti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams galimybę patekti į rinką per aukcionus T-1 ir, kita vertus, poreikio vengti per didelio pirkimo ar per didelių, nekonkurencingų aukcionų. Atsižvelgiant į tai, kad aukcionuose T-4 dalyvauja daug ir vis daugiau reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų (žr. 1 lentelę), pastarosios rizikos svarba yra sustiprėjusi. Iš tiesų, jeigu pajėgumų poreikis sumažės nuo T-4 iki T-1 aukcionų, siekiant išvengti tokios rizikos, tikslas bus sumažintas. Šis lankstumas taip pat reikalingas siekiant užtikrinti suderinamumą su VPAAEG 231 punktu ir 232 punkto c papunkčiu. Todėl Komisija daro išvadą, kad dabartinė rezervavimo metodika, kaip aprašyta 62 konstatuojamojoje dalyje, yra tinkama.

(334) Kai kurios suinteresuotosios šalys pasiūlė atsisakyti aukcionų T-4, organizuoti papildomus savaitinius aukcionus arba aukcionus T-2. Tačiau aukcionų T-4 organizavimas yra būtinas, kad būtų laikomasi VPAAEG 226 punkto, t. y. suteikti pakankamai laiko naujoms investicijoms. Komisija pritaria Jungtinės Karalystės argumentui (žr. 188 konstatuojamąją dalį), kad aukcionų T-2 poreikis papildant aukcionus T-4 ir T-1 nėra pagrįstas. Be to, savaitiniais aukcionais nebūtų duodamas deramas ilgalaikio investavimo signalas, reikalingas pajėgumų pirkimo tikslams pasiekti.

([66]) 2013 m. birželio 13 d. Sprendimas *Ryanair/Komisija*, C-287/12 P, EU:C:2013:395, 67 ir 68 punktai.

(335) Siekdama didesnio aukcionų dalyvių teisinio tikrumo, Komisija palankiai vertina Jungtinės Karalystės įsipareigojimą, apibūdintą 187 konstatuojamojoje dalyje, i) būsimų metų aukcionuose toliau įsigyti ne mažiau kaip 50 % pajėgumų, rezervuotų prieš ketverius metus, nustatant kitų ketverių metų aukciono parametrus tiems patiems tiekimo metams, ir ii) toliau taikyti rezervavimo metodiką, grindžiamą 95 % patikimumo intervalu, aprašytu 62 konstatuojamojoje dalyje, nustatant mažiausią pajėgumų kiekį, kuris bus rezervuotas kitų metų aukcionui.

6.5.1.4. Minimali dalyvavimo riba

(336) Sprendime pradėti procedūrą Komisija siekė išsiaiškinti, ar minimali 2 MW riba (apibūdinta 30 ir 31 konstatuojamosiose dalyse) gali būti kliūtimi naujiems reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme. Visų pirma, nors reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai turi galimybę sujungti kelis objektus, kad pasiektų minimalią 2 MW riba, jie turi sumokėti pasiūlymo užstatą už visą 2 MW kiekį, net jeigu tik dalis šio kiekio yra neįrodyti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjo pajėgumai.

(337) Dėl pačios ribos dydžio Komisija laikosi nuomonės, kad 2 MW buvo maža riba 2014 m., palyginti su dalyvavimo ribomis, kurias bendrovė „National Grid“ taikė kitoms įgyvendinamoms priemonėms ir kurios buvo taikomos kitose Europos šalyse (žr. 189 konstatuojamąją dalį). Be to, PDM taikoma 100 kW riba yra skirta mažesniems regioniniams pirkimams, todėl ji nėra palyginama (plg. 143 konstatuojamąją dalį). Be to, kaip paaiškinta šio sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje, Jungtinėje Karalystėje buvo išbandyta žemesnė dalyvavimo riba, taikoma antram pereinamojo laikotarpio aukcionui. Atrankos reikalavimus atitiko tik aštuoni mažiau nei 2 MW PPV, kurie sudarė mažiau nei 3 % visų tame aukcione nupirktų pajėgumų. Be to, jeigu būtų didesnis mažesnių PPV poreikis dalyvauti, aukcionuose turėtų matytis PPV grupės 2 MW lygyje, tačiau taip nėra (žr. 189 konstatuojamąją dalį). Iš abiejų elementų matyti, kad mažesniems PPV trūko ryžto dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme.

(338) Kalbant apie pasiūlymo užstato reikalavimą, Komisija sutinka, kad toks reikalavimas yra naudingas užtikrinant faktinį pajėgumų tiekimą ir atgrasant nuo spekuliacinių projektų, kaip nurodė kai kurios suinteresuotosios šalys (žr. 144 konstatuojamąją dalį) ir Jungtinė Karalystė (žr. 40 ir 42 konstatuojamąsias dalis).

(339) Komisija vertino, ar pasiūlymo užstato dydį galima laikyti kliūtimi naujiems reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme. Pirma, 271 konstatuojamojoje dalyje Komisija padarė išvadą, kad apibrėžtos trukmės pajėgumų tiekimo susitarimų nebuvimas savaime nėra reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų diskriminavimas. Antra, kaip paaiškino kai kurios suinteresuotosios šalys (žr. 145 konstatuojamąją dalį) ir Jungtinė Karalystė (žr. 190 konstatuojamąją dalį), nauji reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai naudojasi įvairiais pajėgumų pirkimo pranašumais, palyginti su kitų technologijų teikėjais. Visų pirma, Komisija pažymi, kad, kaip apibūdinta 42 konstatuojamojoje dalyje, po 2016 m. kovo mėn. konsultacijų Jungtinės Karalystės Vyriausybė padidino naujų gamybos pajėgumų pasiūlymo užstatą, pateikiamą iki aukciono, iki 10 000 GBP/MW. Tuo pat metu neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų pasiūlymo užstato, pateikiamo iki aukciono, dydis išliko 5 000 GBP/MW, tad jų našta tapo santykinai lengvesnė. Be to, nuo 2015 m. reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai turi tik vieną kartą pateikti pasiūlymo užstatą dėl neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų PPV, todėl gali pereiti išankstinę kelių iš eilės vykstančių aukcionų atranką, pateikdami pasiūlymo užstatą tik vieną kartą. Be to, vertinant, ar viena savybe, t. y. reikalavimu pateikti pasiūlymo užstatą, yra diskriminuojami reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai, reikia atsižvelgti į kitas pajėgumų pirkimo savybes. Vienas iš silpnesnių reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams taikomų reikalavimų pavyzdžių, nurodytų suinteresuotųjų šalių ir apibendrintų 145 konstatuojamojoje dalyje, yra sutarties nutraukimo mokesčiai, kurie reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams sudaro iki 10 000/MW GBP, o kitų rūšių pajėgumų teikėjams – iki 35 000/MW GBP. Galiausiai, kaip paaiškino Jungtinė Karalystė (žr. 192 konstatuojamąją dalį), 2019 m. birželio mėn. pakeitus komponentų perskirstymo taisyklę (žr. 180 konstatuojamąją dalį), gerokai sumažėjo neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų pareigą pateikti visą pasiūlymo užstatą (net jeigu dauguma jų komponentų yra įrodyti).

(340) Todėl Komisija daro išvadą, kad minimali 2 MW dalyvavimo riba, įskaitant su ja susijusį reikalavimą pateikti pasiūlymo užstatą, iki šiol praktikoje nebuvo kliūtis naujiems reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme. Kaip paaiškino Jungtinė Karalystė (žr. 193 konstatuojamąją dalį), rinkos realybė kinta ir ateityje gali būti reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų, turinčių mažesnių nei 2 MW pajėgumų, kurie pageidaus dalyvauti pajėgumų pirkimo aukcionuose be sutelkimo. Todėl Komisija palankiai vertina Jungtinės Karalystės įsipareigojimą, apibūdintą 193 konstatuojamojoje dalyje, iki 1 MW sumažinti 30 ir 31 konstatuojamosiose dalyse apibūdintą minimalią dalyvavimo pajėgumų pirkime ribą, taikomą visiems aukcionams, kurių išankstinė atranka prasideda nuo 2020 m. sausio mėn., taip pat Jungtinės Karalystės įsipareigojimą iki 2021 m. spalio mėn. iš naujo įvertinti šią ribą, kad būtų išnagrinėta tolesnio sumažinimo galimybė, kaip apibūdinta 193 konstatuojamojoje dalyje.

6.5.1.5. Priemonės atvirumas atsinaujinantiesiems energijos ištekliams ir naujoms technologijoms

(341) Atsinaujinantieji energijos šaltiniai gali padėti išspręsti generacijos adekvatumo problemą. Todėl Komisija atmeta vienos suinteresuotosios šalies išreikštą mintį, kad šios technologijos neturėtų būti įtraukiamos į pajėgumų pirkimo mechanizmą (žr. 147 konstatuojamąją dalį). Kaip paaiškinta 2.3 skirsnyje, sumažinimo koeficientai yra taikomi koreguojant riziką, kad sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis nebus galima pasinaudoti kai kuriais arba visais pajėgumais. Techninių ekspertų grupė patvirtino metodiką, pagal kurią nustatomi vėjo ir saulės energijai taikomi sumažinimo koeficientai ([67]), todėl koeficientai yra proporcingi kituose ES pajėgumų pirkimo mechanizmuose taikomiems koeficientams ([68]). Todėl Komisija, kitaip nei kai kurios suinteresuotosios šalys (žr. 146 konstatuojamąją dalį), mano, kad sumažinimo koeficientai yra tinkami.

(342) Nors Komisija sprendime pradėti procedūrą aiškiai nenagrinėjo šio klausimo, kai kurios suinteresuotosios šalys teigė, kad nesubsidijuojamų technologijų pašalinimas iš pajėgumų pirkimo yra nesuderinamas su VPAAEG. Kaip nurodyta 146 konstatuojamojoje dalyje, viena suinteresuotoji šalis paaiškino, kad jos nesubsidijuojamam vėjo jėgainių parkui nebuvo leista dalyvauti 2017 m. aukcione T-4, taip pat nebuvo galimybės dalyvauti atšaukto 2018 m. aukciono T-4 (2022–2023 tiekimo metai) išankstinėje atrankoje.

(343) Komisija mano, kad 32 ir 33 konstatuojamosiose dalyse apibūdintos taisyklės yra pagrįstos, kad būtų išvengta valstybės pagalbos sumavimo. Vis dėlto jas taikant iš aukcionų neturėtų būti šalinami pajėgumų teikėjai, kurie negauna tokios pagalbos. Komisija atsižvelgia į Jungtinės Karalystės argumentus, nurodytus 195 konstatuojamojoje dalyje, ir pripažįsta, kad Jungtinė Karalystė skubiai ėmėsi veiksmų. Komisija palankiai vertina tai, kad 2019 m. birželio mėn. įsigaliojo naujos pajėgumų pirkimo taisyklės, pagal kurias pajėgumų pirkimo mechanizme leidžiama dalyvauti 196 konstatuojamojoje dalyje apibūdintų vėjo ir saulės energijos technologijų teikėjams. Šios taisyklės bus taikomos nuo aukcionų T-1, T-3 ir T-4, kuriuos planuojama surengti 2020 m. sausio mėn. Todėl 291 konstatuojamojoje dalyje nurodytas vėjo jėgainių parko operatorius galės dalyvauti būsimame aukcione T-3 (2022–2023 tiekimo metai). Tuo pat metu Komisija pažymi, kad yra tik vienas atvejis, kai teikėjas negalėjo dalyvauti nė viename aukcione, t. y. vienas vėjo jėgainių parkas 2017 m. aukcione T-4; taigi, tai turi nereikšmingą poveikį bendram pajėgumų pirkimui.

(344) Pastaraisiais metais gerokai sumažėjo tam tikrų technologijų kapitalo išlaidos, todėl joms gali nebereikėti 32 konstatuojamojoje dalyje apibūdintų priemonių paramos. Todėl siekiant, kad ateityje aukcionuose galėtų dalyvauti ir pajėgumų teikėjai, kurie negauna tokios pagalbos, kaip yra 342 konstatuojamojoje dalyje apibūdintu atveju, Komisija palankiai vertina Jungtinės Karalystės įsipareigojimą, apibūdintą 197 konstatuojamojoje dalyje, parengti visas taisykles, kurios būtinos (pavyzdžiui, bet neapsiribojant, sumažinimo koeficientus) norint užtikrinti veiksmingą bet kurios rūšies naujų pajėgumų teikėjų, galinčių veiksmingai prisidėti prie generacijos adekvatumo problemos sprendimo, dalyvavimą, kai tik tokių pajėgumų teikėjas gali prisidėti sprendžiant generacijos adekvatumo klausimą.

6.5.1.6. Išvada

(345) Todėl Komisija daro išvadą, kad pajėgumų pirkimo mechanizme leidžiama dalyvauti gamintojams, naudojantiems skirtingas technologijas, ir operatoriams, siūlantiems lygiavertės techninės kokybės priemones, kaip numatyta VPAAEG 232 punkto a papunktyje.

6.5.2. *Kitų valstybių narių operatorių dalyvavimas*

(346) VPAAEG 232 punkto b papunktyje kalbama apie galimybę priemonėje dalyvauti kitų valstybių narių operatoriams. Sprendime pradėti procedūrą Komisija siekė išsiaiškinti, ar ateityje dalyvauti tarpvalstybiniu lygmeniu Didžiosios Britanijos pajėgumų pirkimo mechanizme ir toliau turėtų būti leidžiama tik jungiamosioms linijoms.

(347) Sprendime pradėti procedūrą Komisija paaiškino, kad 2014 m. Jungtinė Karalystė pateikė įrodymų, kad tame etape nebuvo galima įtraukti užsienio pajėgumų į pajėgumų pirkimo mechanizmą, neįgyvendinus papildomų tarpvalstybinių priemonių. Komisija pripažįsta, kad tuo metu buvo sudėtinga veiksmingai leisti dalyvauti pajėgumų pirkime tarpvalstybiniu lygmeniu. Nuo antro 2015 m. aukciono Jungtinė Karalystė leido jungiamiesiems tinklams tiesiogiai dalyvauti pajėgumų pirkime. Tačiau Komisijai kilo abejonių, ar ateityje perkant pajėgumus tarpvalstybiniu lygmeniu turėtų būti leidžiama dalyvauti tik jungiamosioms linijoms.

([67]) https://www.emrdeliverybody.com/Prequalification/EMR%20DB%20Consultation%20response%20-%20De-rating%20Factor%20Methodology%20for%20Renewables%20Participation%20in%20the%20CM.pdf

([68]) Sumažinimo koeficientai, taikomi atliekant būsimų aukcionų T-4, T-3 ir T-1 išankstinę atranką (žr. 18 konstatuojamosios dalies d punktą), yra: sausumos vėjo elektrinių parkams – 7,42–8,98 %; jūros vėjo elektrinių parkams – 10,55–14,45 %; saulės FV elektrinėms – 2,34–3,22 % Šie sumažinimo koeficientai yra panašūs į Airijoje (pavyzdžiui, 2019–2020 m. pajėgumų aukcionui T-1, žr. http://sem-o.com/documents/general-publications/Initial-Auction-Information-Pack_IAIP1920T1.pdf) ir Italijoje (žr. sprendimą C(2018) 617 *final*) taikomus koeficientus.

(348) Reglamento (ES) 2019/943, kuris bus taikomas nuo 2020 m. sausio 1 d., 26 straipsnyje nustatyta, kad pajėgumų mechanizmuose turi būti leidžiama tiesiogiai tarpvalstybiniu lygmeniu dalyvauti pajėgumų teikėjams, esantiems kitoje valstybėje narėje. Šiomis aplinkybėmis Komisija palankiai vertina Jungtinės Karalystės įsipareigojimą, apibūdintą 200 konstatuojamojoje dalyje:

a) stengtis įgyvendinti tiesioginį užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimą aukcionuose, kurių išankstinė atranka pradedama 2020 m. sausio mėn., su sąlyga, kad bus sudaryti bendradarbiavimo susitarimai su perdavimo sistemos operatoriais kaimyninėse šalyse, kuriose yra dalyvaujantys pajėgumų teikėjai, ir

b) bet kuriuo atveju taikyti tiesioginį užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimą visuose aukcionuose, kurių išankstinė atranka pradedama po to, kai ACER patvirtins Reglamento (ES) 2019/943 26 straipsnio 11 punkte nurodytas metodikas, bendrąsias taisykles ir sąlygas bei juos paskelbs savo interneto svetainėje pagal minėto reglamento 27 straipsnį ir jie taps taikomi.

(349) VPAAEG 232 punkto b papunktyje paaiškinta, kad turėtų būti leidžiama dalyvauti kitų valstybių narių operatoriams, kai toks dalyvavimas yra fiziškai įmanomas, t. y. kai pajėgumas fiziškai gali būti teikiamas priemonę įgyvendinančiai valstybei narei. Todėl pajėgumų pirkimo suderinamumas vis dar užtikrinamas, jeigu konkrečiame aukcione negali tiesiogiai dalyvauti užsienio pajėgumų teikėjas, nes pagal visą naujausią turimų jungiamųjų tinklų pajėgumų įvertį jau sudaryti susitarimai per ankstesnius pajėgumų pirkimo aukcionus atitinkamiems tiekimo metams.

(350) Dėl kai kurių suinteresuotųjų šalių pastabų dėl jungiamosioms linijoms taikomos viršutinės ir apatinės ribos atlyginimo sistemos (žr. 149 konstatuojamąją dalį) Komisija mano, kad ši situacija skiriasi nuo 32–33 konstatuojamosiose dalyse apibūdintų pagalbos sumavimo atvejų. Kaip paaiškino Jungtinė Karalystė (žr. 201 konstatuojamąją dalį), prieš vertinant jungiamųjų linijų pajamas pagal viršutinę ir apatinę ribą, atsižvelgiama į pajamas iš pajėgumų pirkimo. Taigi jungiamoji linija gautų mažiausią mokėjimą tik tuo atveju, jeigu visos pajamos (įskaitant pajėgumų pirkimo pajamas) būtų mažesnės už apatinę ribą, o tuo atveju, jeigu visos pajamos būtų didesnės už viršutinę ribą, jungiamoji linija atliktų mokėjimą vartotojui. Todėl viršutinės ir apatinės ribos sistema skiriasi nuo paramos priemonės, kuri reikštų pagalbos sumavimą. Todėl Komisija nemano, kad šiuo pagrindu jungiamosioms linijoms neturėjo būti leidžiama dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme.

(351) Atsižvelgdama į suinteresuotosios šalies pastabą dėl jungiamųjų linijų pašalinimo iš 2018 m. pradžioje vykusio aukciono T-1 dėl 2018–2019 tiekimo metų (žr. 150 konstatuojamąją dalį), Komisija atsižvelgia į Jungtinės Karalystės argumentus, pateiktus 202 konstatuojamojoje dalyje. Visų pirma, kaip paaiškinta sprendimo pradėti procedūrą 143 ir 144 konstatuojamosiose dalyse, Komisija pripažįsta, kad Jungtinė Karalystė, atsižvelgdama į techninių ekspertų grupės rekomendaciją ir 2014 m. sprendimo 124 konstatuojamąją dalį, padidino jungiamųjų linijų indėlio sistemai veikiant nepalankiausiomis sąlygomis įvertį. Jų grynasis indėlis padidėjo nuo 0 iki 2,1 GW 2018–2019 tiekimo metais (žr. 36 konstatuojamąją dalį). Todėl Jungtinė Karalystė sumažino pajėgumų, numatytų įsigyti šiame aukcione T-1, kiekį. Tačiau norint leisti jungiamosioms linijoms dalyvauti šiame aukcione T-1, būtų reikėję padidinti aukcione įsigytinų pajėgumų kiekį, o tai neatitiko rinkos lūkesčių, pagrįstų 2014 m. aukciono T-4 sąlygomis.

(352) Kalbant apie jungiamosioms linijoms taikomus sumažinimo koeficientus, Komisija mano, kad atskiromis jungiamosioms linijomis grindžiama metodika nėra diskriminacinė. Kaip Jungtinė Karalystė paaiškino 202 konstatuojamojoje dalyje, šis konkretus požiūris į jungiamąsias linijas yra pateisinamas atsižvelgiant į didelę jungiamųjų linijų ir sujungtų rinkų įvairovę. Dėl šios įvairovės bendrovė „National Grid“ taiko kiekvienai sujungtai šaliai sumodeliuotą sumažinimo koeficientų intervalą (naudodama tikimybinę visos Europos modeliavimo metodiką). Be to, techninių ekspertų grupė savarankiškai nagrinėja, ar sumažinimo duomenys yra tinkami.

(353) Kalbant apie suinteresuotosios šalies pastabą, kad jungiamosioms linijoms nesuteikiama galimybė sudaryti ilgesnes nei vienų metų sutartis dėl pajėgumų (žr. 150 konstatuojamąją dalį), Komisija pritaria Jungtinei Karalystei, kad ilgesnės trukmės sutarčių sudarymas su jungiamosiomis linijomis neatitiktų Jungtinės Karalystės pozicijos, kad jungiamųjų linijų modelis yra trumpalaikis sprendimas (žr. 202 konstatuojamąją dalį), kol bus įvestas tiesioginis užsienio subjektų dalyvavimas. Jeigu dėl jungiamųjų linijų pajėgumų sudaromos sutartys aukcione, jų nebus galima importuoti iš kaimyninėse šalyse esančių pajėgumų teikėjų. Todėl tiesioginis užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimas nebus galimas.

(354) Komisija taip pat daro išvadą, kad leidimas jungiamosioms linijoms sudaryti ilgesnes nei vienų metų sutartis dėl pajėgumų prieštarautų VPAAEG 232 punkto b papunkčiui, visų pirma VPAAEG 97 išnašai, pagal kurią schemos turėtų būti patikslintos tuo atveju, kai priimamos bendros priemonės tarpvalstybiniam dalyvavimui tokiose schemose palengvinti.

(355) Komisija daro išvadą, kad kitų valstybių narių operatoriams yra suteikiama galimybė dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme, todėl jis VPAAEG 232 punkto b papunktyje nustatytas sąlygas.

6.5.3. *Pakankamas operatorių dalyvavimas, kad būtų nustatyta konkurencinga kaina už pajėgumą*

(356) 232 punkto c papunktyje nurodyta galimybė dalyvauti pakankamai dideliam gamintojų skaičiui, kad būtų nustatyta konkurencinga pajėgumų kaina. Kaip matyti iš 7 lentelės, pajėgumų kaina nebuvo per didelė ir netgi sumažėjo nuo 19,40 GBP/kW 2014 m. aukcione T-4 iki 8,40 GBP/kW 2017 m. aukcione T-4. Be to, gerokai sumažėjo pajėgumų kaina aukcionuose T-1 – nuo 6,00 GBP/kW 2017 m. iki 0,77 GBP/kW 2019 m. birželio mėn.

(357) Komisija negavo suinteresuotųjų šalių pastabų, iš kurių būtų matyti priešinga padėtis. Todėl ji daro išvadą, kad pajėgumų pirkimo mechanizme dalyvauja pakankamas skaičius pajėgumų teikėjų, kad būtų galima nustatyti konkurencingą pajėgumų kainą, kaip nustatyta VPAAEG 232 punkto c papunktyje.

6.5.4. *Neigiamo poveikio vidaus rinkai dėl reguliavimo priemonių vengimas*

(358) Kaip aprašyta šio sprendimo 110–118 konstatuojamosiose dalyse (taip pat žr. sprendimo pradėti procedūrą 102–110 konstatuojamąsias dalis), Jungtinė Karalystė įgyvendino keletą reformų, siekdama pagerinti elektros energijos rinkų veikimą.

(359) Komisija negavo iš suinteresuotųjų šalių pastabų, iš kurių būtų matyti priešinga padėtis, ir, remdamasi išdėstytais argumentais, daro išvadą, kad Didžiosios Britanijos pajėgumų pirkimo mechanizmu nedaromas neigiamas poveikis vidaus rinkai pagal VPAAEG 232 punkto d papunktį.

6.5.5. *Poveikis paskatoms investuoti į jungčių pajėgumus ir rinkos susiejimui*

(360) Kaip paaiškinta 34 konstatuojamojoje dalyje, jungiamosios linijos gali dalyvauti pajėgumų pirkimo aukcionuose nuo antro 2015 m. aukciono. Todėl pajėgumų pirkimu buvo prisidedama prie jungiamųjų linijų finansavimo. Pažymėtina, kad, kaip matyti iš 2 lentelės, 2017 m. aukcione T-4 sėkmingai dalyvavo 3 nauji jungiamųjų jungčių PPV.

(361) Apskritai, kaip aprašyta šio sprendimo 116 konstatuojamojoje dalyje, Jungtinės Karalystės sujungimas padidėjo nuo 4 % 2014 m. iki 6 % visų įrengtų pajėgumų 2019 m., visų pirma dėl to, kad 2019 m. sausio 31 d. pradėjo veikti NEMO jungiamoji linija su Belgija. Planuojama, kad iki 2021 m. jungčių pajėgumai padidės iki 9 % ([69]) Be to, 2.8.4 skirsnyje aprašytos priemonės padeda veiksmingiau susieti rinkas.

(362) Komisija negavo suinteresuotųjų šalių pastabų, iš kurių būtų matyti priešinga padėtis. Todėl ji daro išvadą, kad pajėgumų pirkimu nemažinamos paskatos investuoti į jungčių pajėgumus ar rinkos susiejimą, kaip nustatyta VPAAEG 233 punkto a ir b papunkčiuose.

6.5.6. *Poveikis sprendimams dėl investicijų, priimtiems iki priemonės įgyvendinimo*

(363) Sprendime pradėti procedūrą Komisija nurodė, kad, remiantis Jungtinės Karalystės pateiktu modeliavimu, įvedus pajėgumų pirkimą ilgainiui bus sumažintos elektros energijos kainos energijos rinkoje. Tai, kad esami gamintojai, kurie priėmė sprendimus dėl investicijų remdamiesi prognozuojamomis didmeninėmis energijos kainomis, gali dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme ir gali padidinti savo pajamas rinkoje, reiškia, kad jų sprendimams dėl investavimo apskritai nėra kenkiama. Be to, įrenginiai, kurių statyba prasidėjo nuo 2012 m. gegužės mėn. iki pirmo 2014 m. aukciono, buvo laikomi naujais įrenginiais siekiant pripažinti jų investicijas į kapitalą ir lūkesčius dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme.

(364) Kaip ir bet kurio rinkos struktūros pasikeitimo atveju, galima tikėtis, kad poveikis kai kuriems esamiems įrenginiams gali būti didesnis nei kitiems. Didesnio poveikio pradėjus taikyti šią priemonę galima tikėtis įrenginiams, kurie buvo pastatyti neseniai, tačiau iki 2012 m. gegužės mėn., todėl negali būti laikomi naujais pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą. Vis dėlto bet kokį galimą neigiamą poveikį turėtų riboti tai, kad bet kurio įrenginio operatorius gali dalyvauti pajėgumų pirkime, ir tai turėtų kompensuoti didelė nauda, kurią priemonė turėtų duoti elektros energijos sistemai, taip pat atsižvelgiant į aiškų kainos signalą, kurį pajėgumų pirkimo mechanizmas turėtų duoti pajėgumų atžvilgiu. Tokio kainos signalo nebūtų be priemonės ir jį reikėtų įvertinti netiesiogiai per elektros energijos kainą.

([69]) Pateikiant duomenis daroma prielaida, kad Jungtinės Karalystės elektros energijos gamybos pajėgumai išlieka pastovūs ir sudaro 81,3 GW.

(365) Komisija negavo suinteresuotųjų šalių pastabų, iš kurių būtų matyti priešinga padėtis. Todėl ji daro išvadą, kad pajėgumų pirkimas nepažeidžia sprendimų dėl investicijų, priimtų prieš pradedant taikyti priemonę, kaip nustatyta VPAAEG 233 punkto c papunktyje.

6.5.7. *Poveikis dominuojančiai padėčiai*

(366) VPAAEG 232 punkto d papunktyje nurodyta būtinybė vengti neigiamo poveikio vidaus rinkai. Sprendime pradėti procedūrą Komisija pažymėjo, kad ilgesnės trukmės sutartimis dėl pajėgumų, sudarytomis dėl naujų investicijų, buvo suteikta galimybė naujiems dalyviams užsitikrinti būtiną finansavimą. Ši savybė taip pat padėtų kovoti su dominuojančios padėties rizika palengvinant įėjimą į rinką. Komisija taip pat pažymėjo, kad dėl stiprios kainų atskleidimo savybės rengiant diskriminacinės kainų struktūros aukcionus „iš viršaus į apačią“ sumažėja rizika, kad aukcione bus naudojamasi įtaka rinkoje.

(367) Komisija negavo suinteresuotųjų šalių pastabų, iš kurių būtų matyti priešinga padėtis. Todėl ji daro išvadą, kad pajėgumų pirkimu nesustiprinama dominuojanti padėtis, kaip nustatyta VPAAEG 232 punkto d papunktyje.

6.5.8. *Pirmenybė mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams lygiaverčių techninių ir ekonominių parametrų atveju*

(368) Sprendime pradėti procedūrą Komisija atkreipė dėmesį į priežasčių, kodėl, jos manymu, pajėgumų pirkimo mechanizme pirmenybė buvo teikiama mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams lygiaverčių techninių ir ekonominių parametrų atveju, sąrašą, kaip nustatyta VPAAEG 233 punkto e papunktyje:

a) priemonė gali būti taikoma mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams. Tačiau siekiant užkirsti kelią pagalbos kaupimuisi ir dėl to susidarančiai kompensacijos permokai, gamintojai neturi būti kitų paramos priemonių gavėjai, kaip aprašyta 32 ir 33 konstatuojamosiose dalyse;

b) dėl mechanizmo konkurencinio kainų pobūdžio dalyviai susiduria su anglies dioksido kainomis, kai savo elektros energiją parduoda rinkoje. Atsižvelgiant į lygiavertes technines charakteristikas, didesnės išlaidos dėl išmetamo anglies dioksido mažins numatomas pajamas iš energijos rinkos ir didins pajėgumų kainą, kurios aukcione paprašys daug anglies dioksido išmetantys pajėgumų teikėjai (žr. 67 konstatuojamąją dalį), todėl sumažės jų sėkmės aukcione tikimybė ([70]);

c) kaip nurodyta 2014 m. sprendime (153 konstatuojamoji dalis) ir sprendime pradėti procedūrą (195 konstatuojamoji dalis), Komisija mano, kad su ES ATLPS susijusios išlaidos dėl išmetamo anglies dioksido yra bendrieji ekonominiai parametrai pagal VPAAEG 233 punkto e papunktį, todėl jų nepakanka įrodyti, kad taikant priemonę ypatinga pirmenybė teikiama mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams. Tačiau Komisija pažymi, kad 2013 m. Jungtinėje Karalystėje pradėta taikyti apatinė anglies dioksido kainos riba, kuri sudaro 18 GBP/tCO_2 2018–2019 m. ir 2019–2020 m. Dėl to elektros energijos gamintojoms tenka mokėti didesnę anglies dioksido kainą nei vien ES ATLPS. Todėl, Komisijos nuomone, minėtos apatinės ribos sąveika su aprašytu aukciono mechanizmu turi poveikį, kuris yra lygiavertis antriniams atrankos kriterijams (pavyzdžiui, konkursas vykdomas ne pagal kainas, o kitus kriterijus), kuriuos taikant pirmenybė būtų teikiama mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams lygiaverčių techninių ir ekonominių parametrų atveju.

(369) Kaip nurodyta 160 konstatuojamojoje dalyje, kai kurios suinteresuotosios šalys tvirtino, jog būtina taip pakeisti pajėgumų pirkimo mechanizmą, kad paprastai pirmenybė būtų teikiama mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams. Be to, 21 konstatuojamojoje dalyje nurodytoje ataskaitoje Bendruomenių Rūmų Mokslo ir technologijų komitetas pasiūlė, kad pajėgumų pirkimo mechanizmu reikėtų kuo labiau remti mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojančius gamintojus ir turėtų būti numatyta minimali pajėgumų pirkimo mechanizmo finansavimo dalis, skiriama mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams. Komisijos vertinimu, norint atitikti VPAAEG, siūlomi Didžiosios Britanijos pajėgumų pirkimo mechanizmo pakeitimai nėra būtini, nes VPAAEG 233 punkto e papunktyje nustatytas reikalavimas perkant pajėgumus teikti pirmenybę mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams tik tuo atveju, jeigu techniniai ir ekonominiai parametrai yra lygiaverčiai.

(370) Dėl suinteresuotųjų šalių pastabų, kuriose nurodoma, kad pajėgumų pirkimo mechanizme reikėtų laikytis Reglamente (ES) 2019/943 nustatytų išmetamo CO_2 kiekio ribų (žr. 161 konstatuojamąją dalį), Komisija pažymi, kad:

a) kalbant apie naujus pajėgumus, 2019 m. liepos 18 d. įsigaliojo Pajėgumų pirkimo taisyklių pakeitimas siekiant nustatyti šią išmetamo anglies dioksido kiekio ribą naujų pajėgumų teikėjams, norintiems pereiti 2020 m. pradžioje rengiamų aukcionų išankstinę atranką (įskaitant visus naujus komponentus, kurie ketina dalyvauti kaip neįrodytų reguliavimo apkrova paslaugų teikėjai), kaip paaiškinta 217 konstatuojamojoje dalyje;

([70]) Kita vertus, Jungtinė Karalystė teigia, kad, jeigu du projektai, kurių taršos anglies dioksidu intensyvumas skiriasi, pateikia vienodus pasiūlymus, tai galima paaiškinti tik skirtingomis techninėmis ir kitomis ekonominėmis charakteristikomis.

b) kalbant apie esamus pajėgumus, Jungtinė Karalystė įsipareigojo laikytis atitinkamų Reglamento (ES) 2019/943 nuostatų. Visų pirma, iki 2020 m. pabaigos bus priimti reguliavimo pakeitimai siekiant užtikrinti, kad ne vėliau kaip nuo 2025 m. liepos 1 d. gamybos pajėgumai, kurie pradėjo komercinę gamybą iki 2019 m. liepos 4 d. ir išmeta daugiau kaip 550 g iškastinio kuro kilmės CO_2 vienai kWh elektros energijos ir daugiau kaip 350 kg iškastinio kuro kilmės CO_2 vidutiniškai per metus vienam įrengtam kWe, negautų mokėjimų arba įsipareigojimų dėl būsimų mokėjimų pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą (žr. 218 konstatuojamąją dalį).

(371) Remdamasi šiais svarstymais, Komisija daro išvadą, kad pajėgumų pirkimo mechanizme pirmenybė teikiama mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams lygiaverčių techninių ir ekonominių parametrų atveju, kaip nustatyta VPAAEG 233 punkto e papunktyje.

6.5.9. *Išvada dėl netinkamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimo*

(372) Todėl Komisija daro išvadą, kad pajėgumų pirkimas atitinka VPAAEG 3.9.6 skirsnyje nustatytas sąlygas.

6.6. **Atitiktis Sutarties 30 ir 110 straipsniams**

(373) Sprendime pradėti procedūrą Komisija padarė preliminarią išvadą, kad priemonės finansavimo mechanizmu nenustatoma jokių apribojimų, kurie pažeistų Sutarties 30 ar 110 straipsnius.

(374) Kaip paaiškinta 88 konstatuojamojoje dalyje, mokėjimai finansuojami iš elektros energijos tiekėjams nustatytos rinkliavos (toliau – tiekėjų įsipareigojimas). Atsiskaitymo paslaugų teikėjas apskaičiuoja ir surenka mokėjimus pagal tiekėjų įsipareigojimą. Jungtinė Karalystė paaiškina, kad tiekėjų įsipareigojimas taikomas visiems licencijuotiems tiekėjams, atsižvelgiant į jų rinkos dalį pagal parduotos elektros energijos kiekį. Tačiau Komisija mano, kad rinkliava yra labai panaši į mokestį už suvartotą elektros energiją.

(375) Dėl Sutarties 30 ir 110 straipsnių, nusistovėjusioje teismų praktikoje nustatyta, kad šiame raidos etape Sąjungos teisė neriboja kiekvienos valstybės narės laisvės nustatyti mokesčių sistemą, diferencijuojančią tam tikrus, taip pat panašius Sutarties 110 straipsnio pirmosios pastraipos prasme, produktus, atsižvelgiant į objektyvius kriterijus, pavyzdžiui, naudojamas žaliavas arba taikomą gamybos procesą. Tačiau tokia diferencijavimo praktika yra suderinama su Sąjungos teise tik tada, jeigu ja siekiama tikslų, kurie taip pat suderinami su Sąjungos teisės reikalavimais, ir jeigu išsamiomis jos taisyklėmis išvengiama bet kokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos importo iš kitų valstybių narių atžvilgiu arba konkurencinių nacionalinių prekių apsaugos ([71]).

(376) Komisija negavo jokių suinteresuotųjų šalių ar Jungtinės Karalystės pastabų, iš kurių būtų matyti priešinga padėtis, ir ji palaiko savo preliminarią išvadą.

(377) Diskriminacinis požiūris į importą iš kitų valstybių narių reiškia, kad panašios situacijos yra vertinamos skirtingai. Todėl Komisija įvertino, ar importas vykdomas panašiomis sąlygomis kaip nacionalinė gamyba. Kaip paaiškinta 34 konstatuojamojoje dalyje, jungiamosioms linijoms buvo leista dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme kaip PPV nuo 2015 m. įvykusio antro aukciono, tokiomis pačiomis sąlygomis kaip Didžiosios Britanijos pajėgumų teikėjams. Be to, kaip nurodyta 200 konstatuojamojoje dalyje, Jungtinė Karalystė ateityje leis užsienio pajėgumų teikėjams tiesiogiai dalyvauti pajėgumų pirkimo mechanizme.

(378) Todėl Komisija daro išvadą, kad priemonės finansavimo mechanizmu nenustatoma jokių apribojimų, kurie pažeistų Sutarties 30 ar 110 straipsnius.

6.7. **Skaidrumas**

(379) Kaip paaiškinta 221 konstatuojamojoje dalyje, Jungtinė Karalystė įsipareigojo taikyti VPAAEG 3.2.7 skirsnyje nustatytas skaidrumo sąlygas, kiek jos taikomos pagalbai, teikiamai pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą. Taigi ši sąlyga yra įvykdyta.

6.8. **Suderinamumo vertinimo taikymas**

(380) 2018 m. lapkričio 15 d. Sprendimu *Tempus/Komisija*, T-793/14, Europos Sąjungos Bendrasis Teismas panaikino 2014 m. liepos 23 d. Komisijos sprendimą. 2019 m. sausio 25 d. Komisija apskundė Bendrojo Teismo sprendimą (byla C-57/19). Kadangi skundas neturėjo stabdomojo poveikio, siekdama vykdyti Bendrojo Teismo sprendimą, Komisija nusprendė iš naujo įvertinti Didžiosios Britanijos pajėgumų pirkimo mechanizmą ir 2019 m. vasario 21 d. pradėjo oficialią tyrimo procedūrą pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį.

([71]) 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimas *Outokumpu*, C-213/96, Rink. p. I-1777, 30 punktas.

(381) Siekiant teisinio tikrumo, būtina nurodyti šio sprendimo statusą, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų pakeisti Bendrojo Teismo sprendimą byloje T-793/14, nes tokiu atveju 2014 m. liepos 23 d. sprendimas galiotų nuo jo priėmimo dienos. Šiuo atveju šiame sprendime atliktas suderinamumo vertinimas, susijęs su priemonėmis, galiojusiomis iki šio sprendimo priėmimo dienos, neturėtų tikslo ir teisinio poveikio. Kalbant apie pajėgumų pirkimo mechanizmo pakeitimus, palyginti su mechanizmu, patvirtintu 2014 m. liepos 23 d. Komisijos sprendimu, Komisija mano, kad šie pakeitimai, aprašyti 182, 187, 194, 197, 200 ir 218 konstatuojamosiose dalyse, būtų laikomi pajėgumų pirkimo mechanizmo pakeitimais pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 794/2004 ([72]) 4 straipsnio 1 dalį, kuriuos Komisija pripažino suderinamais su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalį, remiantis šiame sprendime pateiktu vertinimu.

7. **IŠVADA**

(382) Komisija daro išvadą, kad nuo priemonės įgyvendinimo dienos iki jos sustabdymo 2018 m. lapkričio 15 d. priėmus Bendrojo Teismo sprendimą ([73]), Jungtinė Karalystė neteisėtai įgyvendino pajėgumų pirkimo mechanizmą, pažeisdama Sutarties 108 straipsnio 3 dalį, kaip paaiškinta 235 konstatuojamojoje dalyje. Tačiau Komisija daro išvadą, kad priemonė yra suderinama su vidaus rinka remiantis Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu, visų pirma remiantis VPAAEG 3.9 skirsnio sąlygomis ne ilgesnį kaip 10 metų laikotarpį nuo datos, kai priemonė pirmą kartą įgyvendinta 2014 m. (laikoma, kai tai įvyko 2014 m. gruodžio 16 d., t. y. kai įvyko pirmas pajėgumų pirkimo aukcionas) ([74]),

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pagal 2013 m. Energetikos įstatymą Jungtinės Karalystės įgyvendinta pagalbos schema – pajėgumų pirkimo mechanizmas (toliau – pagalbos schema) – yra suderinama su vidaus rinka remiantis Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu. Komisija leidžia įgyvendinti pagalbos schemą ne ilgiau kaip 10 metų nuo 2014 m. gruodžio 16 d.

2 straipsnis

Teisingumo Teismas panaikinus Bendrojo Teismo sprendimą byloje T-793/14 ir nusprendus palikti galioti Sprendimą C(2014) 5083, 1 straipsnis pakeičiamas taip:

„*1 straipsnis*

Siūlomi pagalbos schemos pakeitimai, pripažinti suderinamais Sprendimu C(2014) 5083, apie kuriuos Komisijai pranešta 2019 m. rugsėjo 12 d. ir kurie yra aprašyti šio sprendimo priede, yra suderinami su vidaus rinka remiantis Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos iki 2024 m. gruodžio 15 d.“

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei.

Priimta Briuselyje 2019 m. spalio 24 d.

Komisijos vardu
Margrethe VESTAGER
Komisijos narė

([72]) 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantis Tarybos reglamentą (ES) 2015/1589, nustatantį išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 140, 2004 4 30, p. 1).
([73]) Žr. 17 konstatuojamąją dalį.
([74]) Žr. Reglamento (ES) 2019/943 21 straipsnio 8 punktą.

PRIEDAS

PAJĖGUMŲ PIRKIMO PAKEITIMAI

1) Pirma, Jungtinė Karalystė įsipareigoja:

   a) sumažinti aukcionams, kurių išankstinė atranka pradedama nuo 2020 m. sausio mėn., taikomą minimalią dalyvavimo pajėgumų pirkimo mechanizme ribą, kaip aprašyta šio sprendimo 30 ir 31 konstatuojamosiose dalyse, iki 1 MW ir

   b) iki 2021 m. spalio mėn. iš naujo įvertinti šią ribą, kad būtų išnagrinėta tolesnio sumažinimo galimybė.

2) Antra, Jungtinė Karalystė įsipareigoja:

   a) stengtis įgyvendinti tiesioginį užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimą aukcionuose, kurių išankstinė atranka pradedama 2020 m. sausio mėn., su sąlyga, kad bus sudaryti bendradarbiavimo susitarimai su perdavimo sistemos operatoriais kaimyninėse šalyse, kuriose yra dalyvaujantys pajėgumų teikėjai, ir bet kuriuo atveju

   b) taikyti tiesioginį užsienio pajėgumų teikėjų dalyvavimą visuose aukcionuose, kurių išankstinė atranka pradedama po to, kai ACER patvirtins Reglamento (ES) 2019/943 26 straipsnio 11 punkte nurodytas metodikas, bendrąsias taisykles bei sąlygas ir juos paskelbs savo interneto svetainėje pagal minėto reglamento 27 straipsnį ir jie taps taikomi.

3) Trečia, Jungtinė Karalystė įsipareigoja parengti visas taisykles, kurios būtinos (pavyzdžiui, bet neapsiribojant, sumažinimo koeficientus), norint užtikrinti veiksmingą bet kurios rūšies naujų pajėgumų teikėjų, galinčių veiksmingai prisidėti prie generacijos adekvatumo problemos sprendimo, dalyvavimą, kai tik tokių pajėgumų teikėjas gali prisidėti sprendžiant generacijos adekvatumo klausimą.

4) Ketvirta, Jungtinė Karalystė įsipareigoja:

   a) leisti visų rūšių pajėgumų teikėjams (išskyrus jungiamųjų linijų operatorius) kreiptis dėl išankstinės atrankos siekiant sudaryti įvairios trukmės sutartis, jeigu jie gali įrodyti, kad atitinka kapitalo išlaidų ribas, aprašytas šio sprendimo 75 konstatuojamojoje dalyje, ir

   b) nuolat peržiūrėti šias kapitalo išlaidų ribas, kad būtų užtikrintas jų tinkamumas.

5) Penkta, Jungtinė Karalystė įsipareigoja:

   a) būsimų metų aukcionuose toliau įsigyti ne mažiau kaip 50 % pajėgumų, rezervuotų prieš ketverius metus, nustatant kitų ketverių metų aukciono parametrus tiems patiems tiekimo metams, ir

   b) toliau taikyti rezervavimo metodiką, grindžiamą 95 % patikimumo intervalu, aprašytu šio sprendimo 62 konstatuojamojoje dalyje, nustatant mažiausią pajėgumų kiekį, kuris bus rezervuotas būsimų metų aukcionui.

6) Šešta, Jungtinė Karalystė įsipareigoja laikytis Reglamento (ES) 2019/943 nuostatų ir, visų pirma, iki 2020 m. pabaigos priimti reguliavimo pakeitimus siekiant užtikrinti, kad ne vėliau kaip nuo 2025 m. liepos 1 d. gamybos įrenginiai, kurie pradėjo komercinę gamybą iki 2019 m. liepos 4 d. ir išmeta daugiau kaip 550 g iškastinio kuro kilmės CO_2 vienai kWh elektros energijos ir daugiau kaip 350 kg iškastinio kuro kilmės CO_2 vidutiniškai per metus vienam įrengtam kWe, negautų mokėjimų arba įsipareigojimų dėl būsimų mokėjimų pagal pajėgumų pirkimo mechanizmą.